2012

SİVAS

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SİVAS ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2012)

"Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan

İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz"

SUNUŞ

Günümüzde devletlerin üzerinde durdukları ve en önemli sorun alanlarının başında gelen konulardan biri de istihdam sorunu ve bunun geliştirilmesidir.Öyle ki her devlet istihdam politikalarını en iyi analizlerle oluşturma ve uygulama konusunda yoğun çaba sarf etmektedir.
Artan nüfusa paralel olarak istihdam alanları açılması, istihdam edilen nüfusun ekonomik ve sosyal haklarının düzenlenmesi, istihdamın uluslararası rekabet koşullarına uyum sağlaması için sürekli yeniliklerin uygulamaya konulması ve mesleki eğitimlerin yapılması gerekmektedir.

Bununla beraber özel sektör için işgücü arzının yeterli ve istenen niteliklerde olması da gerekmektedir. Özel sektörün ayakta kalması istediği sayıda ve nitelikle işgücünü uygun koşullarda istihdam etmesine bağlıdır.

İşgücü arz eden kesim ise piyasada kendi niteliklerine uygun iş alanlarını bilmeyi istemektedir. Toplumda başta gençler olmak üzere işgücüne yeni katılanların da sürekli iş arayışı ve mesleki niteliklerini geliştirme çabası içinde olmaları gerekmektedir.

Öte yandan istihdam alanlarının sağlıklı ve artan nüfusa göre büyümesi, niteliklerini geliştirmesi ve işsizliğin en alt seviyelere indirilmesi sosyal barışın sağlanması için zorunludur.

İlimizdeki en önemli sosyal sorunların başında işsizliğin geldiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bir yandan kayıtlı işsizlerin istihdam edilmesi, diğer yandan işgücü piyasasına katılan gençleri için yeni istihdam alanlarının oluşturulması gerekmektedir. Öncelikle özel sektör olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlara ilimizde işsizliğin önlenmesi ve istihdam olanaklarının artırılması için önemli görevler düşmektedir. Sivas her yönüyle özel sektör yatırımları için gerekli ortama ve ekonomik olanaklara sahip bulunmaktadır. Son yıllarda yaşanan gelişmelerin önümüzdeki süreçte Sivas'ın ekonomik kalkınmasına daha önemli katkılar yapacağı kaçınılmazdır.

İstihdam kavramı içindeki tüm taraflar ve ilimizin mevcut durumu dikkate alındığında İŞKUR'un ülkemiz ve ilimiz için son derece önemli işlevler üstlendiği daha iyi anlaşılmaktadır.

Özellikle son yıllarda yapılan yenilikçi kurumsal düzenlemeler bu teşkilatımızı çok daha etkin bir hale getirmiştir. Bir yandan ilgili kesimlerin sağlıklı bir işgücü piyasasında buluşması için çalışmalar yapılırken, diğer yandan mesleki danışmanlık hizmetleri geliştirilmekte, nüfusun istihdam edilebilirliğinin artırılmasına, girişimciliğin geliştirilmesine, işgücü piyasasında her çalışanın karşılaşabileceği konularda çalışanları desteklemeye yönelik etkin bir hizmet altyapısı oluşturulmuştur.

İlimiz İŞKUR Müdürlüğü de günümüzün gelişen koşullarına uygun olarak daha etkin verimli şekilde çalışmalarını ve hizmetlerini geliştirme çabası içindedir. "2012 Sivas İşgücü Piyasası Analiz Raporu" bu anlamlı çabalarının bir ürünü olarak tamamlanmış ve ilgili tüm kesimlerin ifadesine sunulmuştur. Bu çalışmanın ilimizde istihdamın gelişmesine faydalı olmasının temenni eder, emeği geçen tüm kişi ve kesimlere teşekkür ederim.

Zübeyir KEMELEK

Sivas Valisi

ÖNSÖZ

Küreselleşen dünyanın ve ülkemizin temel problemlerinin başında gelen işsizlik sorunu İlimizde de etkin olarak gözlenmektedir. Yıllar itibariyle işsizlik verilerine bakıldığında İlimiz istihdam oranı olarak ülke genelinde düşüşe geçmişken işsizlik oranı artışa geçmiş ve 2010 yılı itibariyle ülke genelinde 14. Sırada yer almıştır. Dolayışı ile ilimiz için işsizlik önemli bir sosyal problem olmakla beraber diğer iller nazara alındığında bu sorunun boyutu daha net anlaşılmaktadır.

Ülkelerin kalkınmasının temeli olan istihdamın artırılması; işsizliğin azaltılması, işgücü piyasasının geliştirilmesi, eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır.

Ulusal politikaların oluşturulmasında ülke genelinde yapılan İşgücü Piyasası Analizleri (İPA) önem kazanırken, yerel politikaların oluşturulmasında yerel işgücü piyasası analizleri önemlidir.

Yerel işgücü piyasası analizleri bölgesel farklılıkların izlenmesi, İİMEK gibi yerel yönetişim mekanizmalarına işlerlik kazandırılması, yerel düzeyde işveren ve iş arayan eşleştirmelerinin sağlanması, orta vadede işverenler tarafından talep edilen becerilerin işsizlere kazandırılması ve uygulanan işgücü politikalarının etkilerinin izlenmesinde son derece önemli çalışmalardır. İPA sadece mevcut beceri ihtiyaçlarını değerlendirmekle kalmaz, uzun vadeli bir bakış açısı da oluşturur. Yani gelecekteki ihtiyaçları öngörerek bu ihtiyaçlara aktif olarak yön vermeyi sağlayan istihdam ve eğitim politikalarının oluşturulmasında da kilit çalışmalar, İşgücü Piyasası Analizleridir.

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesi ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu rapor bu hedef doğrultusunda Sivas ilinin işgücü piyasasını ortaya koymak üzere hazırlanmıştır. Yayında, Sivas ili işgücü piyasası arz boyutu, eldeki mevcut veriler, talep boyutu ise İşgücü Talep Araştırması sonuçları kullanılarak analiz edilmiştir.

İşgücü piyasası talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile 2012 yılından başlayarak yılda bir kez olmak üzere periyodik işgücü piyasası talep araştırması yapılması planlanmıştır. Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ile uygulaması ilk kez 2012 Eylül ve Ekim aylarında yapılan bu araştırma ile Sivas ilinde mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimler izlenecektir. Araştırma 10 ve daha fazla çalışanı olan özel sektörde faaliyet gösteren yerel birimlere uygulanmıştır.

Bu rapora kuşkusuz en büyük destek, değerli zamanlarını ayırarak araştırmamızı cevaplayan işverenlerimizden gelmiştir. Onların cevapları bize gelecek çalışmalarımızda rehberlik edecektir. Araştırma bilgi formunu cevaplayan tüm işverenlerimize teşekkür eder, yayının İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu, işverenler, akademisyenler ve araştırmacıların çalışmalarında yararlı olmasını dilerim.

NABİ SOYSAL

Sivas Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 7
BİRİNCİ BÖLÜM 8
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 8
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 8
EKONOMİK VERİLER 8
NÜFUS GÖSTERGELERİ 9
EĞİTİM GÖSTERGELERİ 11
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 12
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 25
İKİNCİ BÖLÜM 31
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 31
AMAÇ VE YÖNTEM 31
İşyerleri Ve Mevcut İstihdam 33
AÇIK İŞLER 37
Açık İş oranı 38
SONUÇ 47
KAYNAKÇA 52
EKLER 53
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 53
Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 57
Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar 57
Ek 2c: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 59
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 60
Ek 4- Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 66
Ek 5- İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE-2011) 68
Ek 6- MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞLER 69
Ek 7- TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞLER 71

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. İlk ve Orta Öğretimde Okuyan, Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayıları
Tablo 2. Orta Öğretim Öğrenci Sayıları,2007-2012
Tablo3. TR72 Bölgesinde Yıllara Göre İşgücü İstatistikleri
Tablo 4. Yıllara göre Sivas İli İşgücüne Katılma Oranı, İstihdam Oranı, İşsizlik Oranı(%)
Tablo 6. Eğitim Durumuna Göre 15+ yaş İşgücü, İstihdam Ve İşsizlik, Bin Kişi,TR72,2011
Tablo 7. Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam,TR72, bin kişi, 2011
Tablo 8 Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TR72, %, 2011
Tablo 9. İşteki Duruma Göre İstihdam, TR72, bin kişi, 2011
Tablo 10. Yıllar itibariyle Kayıt dışı oranları, TR72, bin kişi,
Tablo 11. Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu,TR72, bin kişi, 2012
Tablo 12. İş arama sürelerine göre ilk kez iş arayanlar, TR72, bin kişi, 2011
Tablo 13. Eğitim Düzeyine Göre İş Arama Süreleri, TR72, bin kişi, 2011
Tablo 14. Genç ve Yetişkinlerin İşgücü Durumu, TR72, bin kişi, 2011
Tablo 15. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012
Tablo 16. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012
Tablo 17. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları, 2012
Tablo 18. Sektörlere göre Açık İşlerin Dağılımı, 2012
Tablo 19. Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleşenlerin Dağılımı, 2012
Tablo 20. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, 2012
Tablo 21. Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, 2012
Tablo 22: Sektörlere göre çalışan oranları -1-,%2012
Tablo 23. Sektörlerde çalışan oranları-2- ,%2012
Tablo 24. Ana meslek gruplarına göre cinsiyet oranları,%
Tablo 25. En fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı ,%
Tablo 26. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%,2012
Tablo 27. Ana meslek Gruplarına Göre Çalışanlar, Açık İşlerin ve Açık iş oranları,%,2012
Tablo 28. En fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı ,%2012
Tablo 29. İşverenlerin İşçi Arama Kanalları Oranları ,%2012
Tablo 30. İstenen beceri ve niteliğe sahip olunmayan ve eleman bulunmayan meslekler,%2012
Tablo 31. Kısa ve orta vadede net istihdam artışının sektörlere göre dağılım,%,2012
Tablo 32. Sektörlere göre net istihdam değişim oranı,%2012

ŞEKİLLER LİSTESİ

Grafik 1. Yaş Bağımlılık Oranları, %, 2011
Grafik 2. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı,%,2011
Grafik 3. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı,TR72,%,2011
Grafik 4. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TR72,%,2011
Grafik 5. İstihdamın Cinsiyete Göre Tarım Ve Tarım Dışı Dağılımı,TR72,%,2011
Grafik 6. Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam, TR72,%,2011
Grafik 7. İşteki Duruma Göre İstihdam, TR72, %,2011
Grafik 8. Türkiye ve TR72 Tarım ve Tarımdışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2011
Grafik 9. Türkiye ve TR72 sektörel kayıt dışı çalışma oranı,%,2011
Grafik 10. Tarım ve tarım dışı sektörlerde cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı, TR72,%,2011
Grafik 11. Eğitim Durumuna Kayıt dışılık, TR72,%,2011
Grafik 12. İşteki Duruma Göre Kayıtdışılık Oranı,TR72,%,2011
Grafik 13. Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TR72,%,2011
Grafik 14. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı,TR72,%,2011
Grafik 15. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı,TR72,%,2011
Grafik 16. İş Arayanların İş Arama Sürelerine Göre Dağılımı,TR72,%,2011
Grafik 17. Yaş ve İşgücü Dışında Bulunma Nedenine İşgücü Dışında Bulunma oranı,TR72,%,2011
Grafik 18. Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma oranı,TR72,%,2011
Grafik 19. Eğitim Düzeylerine Göre İşsizlik Ödeneği Oranları, Sivas,%,2011
Grafik 20. Meslek Gruplarına göre Açık İşlerin Dağılımı,2012
Grafik 21. İşyerlerinin sektörel dağılımı,%,2012
Grafik 22. Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı,%, 2012
Grafik 23. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı,%,2012
Grafik 24. Sektörlere Göre Açık İş Oranları,%,2012
Grafik 25. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları,%,2012
Grafik 26. Açık İşler İçin İstenen Düzeyler,%,2012
Grafik 27. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı,%,2012
Grafik 28. Sektörlere Göre NİDO,%,2012

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk. **:**Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International LaborOrganization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International StandardClassification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: EuropeanClassification of EconomicActivities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: OrganizationforEconomicCo-operationAnd Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS:Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Nüfus

2011 yılı sonuçlarına göre Sivas ilinin nüfusu 627.056 olup, ildeki toplam nüfusun %50,1 erkek ve %49,9'u kadınlardan oluşmaktadır. 15+yaş 473.768 kişidir. Çalışma yaşı erkek nüfus 235.842, kadın nüfus 240.926'dır. TR72 (Kayseri, Sivas ,Yozgat) Bölgesinde 15+yaş kurumsal olmayan nüfus 1.661.000 kişidir. ve bu nüfusun % 14'ü okur yazar değildir. % 62'si lise altı eğitimlidir. % 16'sı lise ve dengi okul , %7'i yüksek okul mezunudur. Çalışan 743 bin, işsiz 89 bin, işgücü dışı nüfus 829 bin kişidir. 2012 yılında Sivas ilinin nüfusu azalarak 623.535 kişi olmuştur.

İşgücü

Sivas ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının yüksekliğidir. İşsizlik oranı 2010 yılı itibariyle % 13,6'dır. Bu oran ile en yüksek işsizlik oranına sahip 14. ildir İşgücüne katılım oranı % 42,2've istihdam oranı % 36,5'tir İşgücüne katılma oranı ve İstihdam oranı Türkiye ortalamasının altında iken işsizlik oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir.

İstihdam

Bölgede(TR 72) istihdam oranı % 44,7'dir. Çalışma çağındaki her 100 erkekten 64'dü (%64,3) her 100 kadından 26'sı çalışmaktadır. Okur yazar olmayanlarda %23,6 olan istihdam oranı, lise altı eğitimlilerde %45,7'ye, lise ve dengi okul mezunlarında %46,3'e yüksek okul mezunlarında %71,9'a yükselmektedir. Okuma yazma bilmeyenlerin neredeyse tamamı (% 91) tarım sektöründe çalışırken, lise altı eğitimlilerin de %49'u tarım sektöründe çalışmaktadır. Buna karşın lise ve yüksek eğitimlilerin tercih ettikleri sektör hizmetler sektörüdür. Lise eğitimlilerin % 56'sı, yüksek eğitimlilerin de % 81'i hizmetler sektöründe çalışmaktadır. En yüksek istihdam oranı her iki cinsiyette de 25-34 ve 35-54 yaş gruplarındadır ve cinsiyetler arası fark çok fazladır. Bu yaş gruplarında erkeklerdeki istihdam oranı kadınların 2,5 katıdır. Bu yaş gruplarını 20-24 yaş grubu takip etmektedir. Toplam çalışanların %49'u ücretli veya yevmiyelidir ve bu oran, %62 olan Türkiye ortalamasının altındadır. İstihdamın %27'si kendi hesabına veya işveren olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün hâkimiyeti ücretsiz aile işçiliğini de beraberinde getirmektedir. Bölgede çalışanların %24'ü ücretsiz aile işçisi iken bu oran Türkiye'de %14' dür. Erkek istihdamında hâkim sektör hizmetlerdir. Çalışan her 100 erkekten 38'i hizmetler sektöründedir. İkinci sırada %32 ile sanayi sektörü yer almaktadır. Kadın istihdamında hakim sektör, tarımdır. Çalışan her 100 kadından 66'sı tarımdadır. İkinci sırada % 24 ile hizmet sektörü yer almaktadır. Bölge istihdamının % 50,8'i kayıt dışındadır. Bölgedeki Tarım dışındaki kayıt dışılık Türkiye ortalamasından yüksek olmasına göre, tarımda kayıt dışılık daha azdır. Bölgede toplam istihdamın %40,2'si tarımda iken, bu oran Türkiye ortalamasında %25,5'tir. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı %28, tarım sektöründe %76'dır.Tarım dışı sektördeki kayıt dışığın Türkiye ortalamasından yüksek olması, Devlet denetiminin yetersizliği olarak açıklanabilir. Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı erkeklerin kayıt dışı oranının iki katından kadardır. Erkeklerde %39,4 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda %78,4'e yükselmektedir. Bölgede en yüksek kayıt dışılık oranı %94, ile okuma yazması olmayan kadınlardadır. Bu eğitim seviyesinde erkeklerde kayıt dışı çalışma oranı %84,6'dIr. Cinsiyetler arası fark lise altı eğitimlilerde en yüksek noktaya ulaşmaktadır. Lise altı eğitimli kadınlarda kayıt dışı çalışma oranı erkeklerden oldukça fazladır. En düşük kayıt dışı çalışma oranı %7,9 ile yüksek eğitimlilerdedir ve cinsiyetler arası fark çok azdır. Yıllar itibariyle kayıt dışılıkta iyileşme vardır. Tüm Türkiye'de kayıt dışılıkla yapılan mücadele bölgede de kendini gösterememiş ve 2007

yılında %41,7 olan kayıt dışı çalışma oranı, 2011 yılında %50,8'e yükselmiştir. Bölgede 377 bini kadın, 356 bini erkek olmak üzere 733 bin genç[1] bulunmaktadır. Gençlerin 116 bini istihdamda yer almaktadır. Gençlerin istihdam oranı 15-19 yaş grubu için %19,3, 20-24 yaş grubu için %41,4'tü.Genç ve erkek toplam nüfusları birbirine çok yakın olmasına rağmen Genç erkeklerin istihdam oranı genç kadınların istihdam oranından yüksektir. Genç erkeklerin istihdam oranı %43,8, genç kadınların %20,2'dir.

İşsizlik

2011 yılı için Bölge toplam işsizlik oranı % 10,6 erkek işsizlik oranı % 10,4 kadınlarda %11,7'dir. En düşük işsizlik oranı % 2,3 ile okuryazar olmayanlarda iken bunu % 9,6 ile lise altı eğitimliler izlemektedir. Eğitimsizler ve düşük eğitimliler işgücü piyasası dışında yer almaktadırlar. Lise ve dengi okul mezunlarında % 15,6 olan işsizlik oranı yüksekokul mezunlarında % 13,9'dur. Diğer bir ifade ile işsizlik oranının en yüksek olduğu eğitim seviyesi işgücünün yoğunlaştığı lise ve dengi okul mezunlarıdır. Yalnız bölgede çok ilginç bir yapı dikkati çekmektedir. Hem lise ve dengi meslek okulu hem de yüksek eğitim işsizlik oranını yükselten kadınlardır. Lise ve dengi meslek okulunda erkeklerde % 11,6 olan işsizlik oranı, kadınlarda % 34,6'ya, yüksek eğitimli erkeklerde % 10,4'den kadınlarda % 21,4'e yükselmektedir. Lise altı eğitim düzeyindeki işsizlik oranını ise kısmen erkekler yükseltmektedir. Lise ve Dengi eğitimli kadınlardaki işsizlik oranı, bölgenin en yüksek işsizlik oranıdır. En yüksek işsizlik oranı hem erkeklerde hem de kadınlarda 20-24 yaş grubundadır. Bu yaş grubunda %22,6 olan işsizlik oranı, erkeklerde %22,8, kadınlarda ise %22,2'dir. Bölgedeki en yüksek işsizlik oranı da 20-24 yaş grubu erkeklerdeki işsizlik oranıdır. 20-24 yaş grubunu %17 ile 15-19 yaş grubu takip etmektedir. Bu grupta erkekler ve kadın işsiz oranları eşittir. Bölgenin eğitim düzeyine paralel olarak işsizlerin çoğunluğu lise altı(%37) ve lise eğitimlidir(%26). Lise altı eğitimlilerin tamamına yakını (%83) daha önce çalışırken işsiz kalmıştır. Buna karşılık yüksekokul mezunlarının çoğunluğunu (%81) ilk kez iş arayanlar oluşturmaktadır. Bölgedeki işsizlerin beşte biri ilk kez iş aramaktadır. Kadın işsizlerin içinde ilk kez iş arayan kadın oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. Kadın işsizlerin % 37'si ilk kez iş aramaktadır. Bu oran erkeklerde % 11,4'tür.Bununla beraber hem kadınlarda hem de erkeklerde daha önce ücretli ve yevmiyeli çalışıp da işsiz kalanların toplam işsizlerin %75'ini oluşturduğu görülmektedir. Eğitim düzeyine göre de iş arama süreleri farklılaşmaktadır. Lise altı eğitimlilerin verilen kayıt dışı çalışmayı daha çok kabul etmeleri, işsizlik sürelerinde de etkili olmaktadır. Lise altı eğitimlilerin %76'sıi bir yıldan daha az sürede iş bulurken, yüksek eğitimlilerin iş arama süreleri 1 yıldan az ve çok olmasına göre yakın değerler almaktadır. Bölge işsizlerinin %41'i gençler oluşturmaktadır. İşsizlik oranı genç nüfusta %19,9'dur. 25 yaş ve üzeri nüfustaki işsizlik oranı ise sadece % 8,7'dir.

İşgücü Dışında Nüfus

İşgücü piyasası göstergeleri Sivas'ta işgücüne katılım oranının arttığını, işgücü dışı nüfusun azaldığını göstermektedir. 2008 yılında Sivas ilinde çalışabilir yaştaki nüfusun % 40,5'i işgücüne ya çalışarak ya da iş arayarak katılmaktadır. 2010 yılında ise bu oran % 42,2'ye yükselmiştir. Yani işgücü dışı nüfus üç yılda 2,2 puan azalış göstermiştir. İşgücü dışında bulunma nedenlerinde kadınlarda ilk sırada %69 ile ev işleri ile meşgul olma yer alırken, erkeklerde %40 ile emeklilik yer almaktadır. İşgücü dışındaki

[1] Genç nüfus: 15-24 yaş grubu , TÜİK

kadın nüfusun sadece %1,2'sı emeklidir. Erkeklerde ikinci sırada %29 ile eğitim ve öğretimde olanlar yer alırken, kadınlarda bu oran %10'dur.

İŞKUR Verileri

Sivas'ta 2011 yılı sonunda kayıtlı işsiz sayısı 20,677 kişidir. Kayıtlı işsizlerin % 64'ü erkek, % 36'sı kadındır. Kayıtlı işsizlerin cinsiyet dağılımları Türkiye dağılımından çok farklı değildir. Türkiye toplamında kayıtlı işsizlerin % 62'si erkek, % 38'i kadındır.2012 yılında İŞKUR'a başvuranların iş arayanların sayısı 20.835'dir.Başvuranların %71 erkek ve %29'u kadınlardan oluşmaktadır. Genç yaş(15-24) grubundaki başvurular toplam başvuruların %32,7'sidir.Başvuranlar 20-24 yaş grubunda yoğunlaşmaktadır.2012 Yılında 20.677 kayıtlı işsize karşın ilde 11.420 açık iş mevcuttur. Açık işlerin %70'i özel sektöre aittir. Türkiye genelindeki açık işlerin büyük çoğunluğu(%85) özel sektördedir. İlde 2012 yılı itibariyle 6.863 kişi işe yerleştirilmiştir. İlde işe yerleştirme oranı %60'dır ve %56 olan Türkiye işe yerleştirme oranının yakın değerlerdedir. İşe yerleşenlerin %80'i erkek %20'side kadındır. Türkiye genelinde kadın işe yerleştirme oranı %29'dur.Erkeklerde en fazla iş yerleştirme 25-29(%22) yaş grubunda, kadınlarda ise 30-34(%23) yaş grubundadır. Yaş arttıkça beklendiği gibi işe yerleştirme oranları azalmaktadır. İşe yerleştirilenlerin % 50'si ilköğretim mezunudur. İşe yerleştirilen erkeklerin % 61,5'i, kadınların % 42,9'u ilköğretim mezunudur. İkinci sırada % 34,5 ile ortaöğretim mezunları gelmektedir. İşe yerleştirilenlerin sadece %6,9'u ön lisans, lisans ve yüksek lisansı da içeren yüksek eğitimlilerdir.2012 yılsonuna kadar İŞKUR tarafından açılan kurs sayısı 288'dir. Açılan kursların %3,4'dü istihdam garantili işgücü yetiştirme kursudur. İstihdam garantili kurslara, toplam kurs katılımcıların %4,5'i olan 241 kişi katılmıştır

İşgücü Piyasası Talep Araştırması

Çalışanlar

Araştırmaya 750 işyeri cevap vermiştir. Bu işyerlerinin 138 tanesinin, TÜİK İşyeri Listesinde 10-49 çalışanı büyüklüğünde olduğu halde, alanda 1-9 çalışanı olan işyerlerine dönüştükleri görülmüştür. Bu durum özellikle kendini ticaret sektöründe ve bunu takiben imalat ve inşaat sektöründe göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre işyerlerinin büyük çoğunluğu toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 31'i ticaret sektöründedir. Bu sektörü % 18 ile imalat ve % 17,1 ile inşaat sektörü takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri, araştırmaya cevap veren işyerlerinin üçte ikisini oluşturmaktadır. Dördüncü sırada % 7 pay ile finans ve sigorta faaliyetleri yer almaktadır

Araştırma sonuçlarına göre çalışanların % 74,2 si imalat, toptan ve perakende ticaret, İdari ve Destek Hizmet ve inşaat sektöründe yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör Türkiye'de olduğu gibi imalat sektörüdür ama çalışanların sektördeki ağırlığı Türkiye'den çok yüksektir. İmalat sektöründe çalışanlar Türkiye'de toplam çalışanların % 24'ü iken, bu oran ilde de yakın değerler almaktadır. Türkiye'de ikinci sırada yer alan idari ve destek hizmetler sektörü ilde üçüncü sıradadır. İmalat sektörünü ilde % 23 ile toptan ve perakende ticaret sektörleri takip etmektedir

Meslek bazında yapılan inceleme ilde mesleki çeşitliliğin fazla olduğu görülmektedir.(772 farklı Meslek).En yüksek çalışanı olan ilk 10 meslekte çalışanlar, toplam çalışanların % 26'sını oluşturmaktadır. İlk sırada Temizlik görevlisi yer almaktadır. Bunun nedeni olarak İdari ve Destek

Hizmet Faaliyetinde çalışanların ağırlık olması(%16) ve bu sektörde çalışanların temizlik görevlisi ve Güvenlik Görevlisi olmasıdır. Dolayısıyla ilk onda yer alan ilk iki meslek gurubu tamamen ilgili sektörün etkisi ile oluşmuştur

Açık İş

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş imalat sanayindedir. Sivas ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektörler imalat ve toptan perakende ticarettir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör de imalat olmakta ve imalatı ticaret ve inşaat sektörleri takip etmektedir. Açık işlerin % 34'ü imalat , %24'ü ticaret, %13'ü inşaat sektöründedir. Gayrimenkul faaliyetleri ile kültür, sanat ve eğlence ve su temini, kanalizasyon sektörlerinde ise hiç açık iş bulunmamaktadır.

Sivas genelinde açık iş oranı **yüzde 4,7** olarak hesaplanmıştır. Sektörler itibariyle bakıldığında en yüksek açık iş oranının % 19,6 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründe olduğu görülmektedir. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörünü % 8,9'luk açık iş oranı ile Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri sektörü ve % 6,7'lik açık iş oranı ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü izlemektedir. Ancak bu oranlar değerlendirilirken ilgili sektörlerdeki işyeri ve çalışan sayılarının göz ardı edilmemesi gerekmektedir

Ana mesleklere göre açık işlerin dağılımı işyeri büyüklüklerine göre %58'i 10-49 istihdamlı işyerlerinde, %42'si ise 50 ve üzeri istihdamlı işyerlerinde yer almaktadır. Hizmet ve Satış elemanları meslek grubundaki ait açık işlerin %72'si 10-49 istihdamlı işyerlerinde yer alırken, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanları meslek grubundaki açık işlerin %66'sı yine 10-49 istihdamlı işyerlerinde yer almaktadır. 50 ve üzeri istihdamlı işyerlerinde Nitelik gerektirmeyen mesleklerdeki açık işler ve Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubundaki açık işlerin daha fazla olduğu görülmektedir.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek makineci (dikiş)'dir. Açık işlerin %10,7'sini makineciler oluşturmaktadır. Makinecileri %7,2 ile Mermer İşçisi takip etmektedir. Bu ilk iki meslek dışındaki En çok talep edilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğerleri arasında ise fark minimum düzeydedir ve %3,9 ile madenci ı,% 3,8 Garson(Servis Elemanı), takip etmektedir. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk on meslek toplam açık işlerin %63'üni oluşturmaktadır.

İşverenlerin en çok talep edilen beceri fiziki ve bedensel yeterlilik(%70). Bu beceriyi mesleki ve yeterlilik takip etmektedir(%68). İstenen diğer beceri sıralaması ise şu şekildedir; Takım Çalışması(%42) iletişim ve ifade(%32), sorun çözme(%19), hesap(%15), bilgisayar(%14), , satış pazarlama(%12), proje bazlı çalışma(%10) ve yabancı dil(%1). Referans Dönemi(09Eylül-31Ekim)'n de eleman aradığını belirten işverenlerin payı ankete cevap verenler için %81 iken, toplam 10+ işyeri içerisinde %56'dır.İşverenlerin eleman temininde en fazla kullandığı kanallar %70 ile Akraba-Eş Dost ve %64 ile İŞKUR'dur. Bu iş arama kanallarını önem derecesine göre İnternet, Gazete ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Talep araştırması kapsamında işverenlere 2012 yılı içerisinde bu durumda oldukları meslekler sorulmuştur. Ankete cevap veren işyerleri içinde en yüksek oranda eleman temininde güçlük çeken sektör Türkiye

sonucunda olduğu gibi imalattır. İmalat sektöründeki işyerlerinin % 30'u eleman temininde güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Türkiye'de bu oran % 34'tür.

İkinci sırada Türkiye ile paralel olarak ile ticaret (% 29) yer almaktadır. İlde üçüncü sırada (% 18) inşaat sektörü yer alırken, Türkiye sonucunda inşaat dördüncü sıradadır. Dördüncü sırada Ulaştırma ve Depolama sektörü yer almaktadır(%9). Bu dört sektördeki toplam pay ildeki temininde güçlük çekilen mesleklerdeki açık işlerin %86'sını oluşturmaktadır. Temininde en zorluk çekilen meslek dikiş makinecilerdir. Toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin %7,5'ini dikiş makinecileri oluşturmaktadır. Bu mesleği %3,7 ile Hemşire takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk on meslekte yer alan diğerleri arasında ise fark minimum düzeydedir ve %3,5 ile Garson(Servis Elemanı), %3,5 ile Şoför-Yük Taşıma, %3,2 ile Pazarlamacı(Satış Temsilcisi), %3,1 ile Ekskavatör(Kazıcı) Operatörü, %2,8 ile ebe, %2,8 ile Kaynakçı(Oksijen ve Elektrik)'dir.

Teminde güçlükte işverenlerin, temininde güçlük çekilme nedenlerinde 1. sırada istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman(%63) bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada ilgili mesleklerde(%55) hali hazırda eleman bulmadıkları elemanların, üçüncü sırada ise İş tecrübesine sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. Bununla beraber Çalışma ortam ve Koşullarının(%15) ve Önerilen ücretin az bulunmasının(%10) işverenlerce eleman bulmamada daha az önem derecesine sahip olduğunu göstermektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus işgücü arzının aynı yönde beğen verip vermeyeceğidir. Çünkü İŞKUR'a gelen işsizler genel itibariyle düşük ücret ve çalışma ortam koşullarının kötü olmasından yakınmaktadırlar. Bu nokta sayısal verilerin elde edilmesi için işgücü arz'ı hakkında bir çalışma yapılması gerekmektedir

İstihdam Değişimleri

Sivas İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre 2012 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla net istihdam artışı beklentisi %1,1 iken bu oran 2013 yılı Haziran ayı sonunda %4,5 puan artış göstererek %5,6'ya yükselmesi beklenmektedir. Oran sektörlerin yapısı ve beklentilerine göre çok büyük farklılıklar göstermektedir. Türkiye'de de aynı eğilim kendini göstermekte ve net istihdam beklenti oranı kısa vadede % 1,9 iken, orta vadede artarak 3,7'ye yükselmektedir

2012 Yılsonu itibariyle sektörler içerisinde istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı beklenen üç sektörün; %23,2 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, %6,3 ile Bilgi ve İletişim ve %5,9 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü olduğu beklenmektedir. Sektörlerin toplam çalışanlar içindeki payı göz önüne alındığında İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki Net istihdam değişim oranları diğer sektörlere göre daha fazla önem arz etmektedir. Bununla beraber İnşaat sektöründeki %12,7'lik istihdam azalışı yılsonu itibariyle mevsimlik işçi çıkışlarından kaynaklandığı ön görülebilir.2012 Yılı sonu itibariyle beklenen istihdam azalışının % 58,8'nin İnşaat sektöründe, %12,9'u Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ve %11,8'i ise İmalat sektöründe gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu doğrultuda İstihdam azalışının %71,7'si mevsimlik etkilerden kaynaklandığı ön görülebilir.

2012 Yılı Aralık ayı sonu itibariyle en fazla net istihdam artış beklentisi olan ilk beş meslek şu şekilde sıralanmaktadır: Madenci(genel), Garson(servis elemanı), Reyon Görevlisi, Makineci(Dikiş) ve Temizlik Görevlisi. Aynı dönem itibariyle net istihdam azalışı beklenen meslekler ise İnşaat Kalıpçısı(Ahşap), Asfalt İşçisi, Sıvacı, Tuğla İmal İşçisi, Konkasör Operatörü(Taş Kırma) şeklinde sıralanmaktadır. Mevsimlik işçi çıkışlarının istihdam azalışındaki etkisi meslek türlerinde de gözlemlenmektedir.

2013 yılının ilk yarısı sonu itibariyle sektörler içerisinde istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı beklenen üç sektörün; sırasıyla %111,1'i Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe, %15,5'inin inşaat sektöründe, %6,5'i Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetlerinde olması beklenmektedir. Toplam çalışanlar içindeki payı toplamda %48,1 olan İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerindeki toplam %10,6 olması beklenen net istihdam artışının 2013 yılının ilk yarısı için önem arz etmektedir. Bununla beraber İnşaat sektöründe göze çarpan yüksek istihdam artışı beklentisinde mevsimsel etkilerin varlığı yine gözlemlenmektedir.

2013 yılının ilk yarısı sonu itibariyle yani orta vadede toplam istihdam artışının; %28,5'i inşaat sektöründe, %23,5'i Toptan ve Perakende Ticaret Faaliyet sektöründe %22,3'i imalat sektöründe, %13,6'sı da İdari ve Destek Hizmeti Faaliyeti sektöründe olmak üzere bu artış 2013 yılının ilk altı ayında gerçekleşmesi beklenen toplam istihdam artışının %87,9'unu oluşturmaktadır. İnşaat ve Toptan Perakende Ticareti sektöründeki artışın mevsimsel etkilerden kaynaklandığı, imalat sektöründeki artışın toplam üretim artış planlarından kaynaklanacağı, İdari ve Destek Hizmet Faaliyet sektöründeki artışın ise Kamu Kurum ve Kuruluşların hizmet alım ihalelerinin açılması ön görüsüne dayandığı önemli bir etken olarak söylenebilir. Temizlik Görevlisi, İnşaat Kalıpçısı(Ahşap), Sıvacı, Garson(Servis Elemanı), Soğuk Demirci meslekleri 2013 Yılı Haziran ayı sonu itibariyle en fazla net istihdam artış beklentisinin olduğu ilk beş meslektir. Buna karşılık; Madenci(Genel), Asfalt İşçisi, Otobüs Muavini ve Gazete Muhabiri meslekleri ise 2013 Yılı Haziran ayı sonu itibariyle en fazla net istihdam azalış beklentisinin olduğu ilk beş meslektir.

GİRİŞ

Sivas ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi ilin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartmak ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hanehalkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda 09 Eylül-31 Ekim 2012 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu Rapor üç bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.
İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Sivas işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.
Üçüncü bölüm Sivas işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

Dinamik bir yapıya sahip olan işgücü piyasası işgücü arzı ve işgücü talebinden oluşmaktadır. İşgücü arzı yönünden İlin Nüfus ve Eğitim Ekonomik göstergelerinden, işgücü talebi yönünden ise İldeki açık iş ve İşe Yerleştirme göstergelerinden etkilenmektedir. Dolayısıyla işgücü arz ve talep veri setlerini nitelik ve nicelik yönünden tevil etmek İşgücü Analizlerinin vazgeçilmezlerindendir.

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık baz da bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel (İBBS 2 bölgeleri)[2] veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle bölgesel göstergelerin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmayabilmektedir ve bölge istatistikleri kullanılarak yapılan yorumlarda bu hususa dikkat edilmelidir.

Türkiye İstatistik Kurumu nüfus bilgileri yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyi, istihdam oranı, işgücüne katılma oranı, işsizlik oranı bakımından il bazında yayınlanmasına rağmen, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus, işgücü, istihdam ve işsizlik sayıları yönünden bölgesel yayınlanmaktadır. Bu durum Sivas ili için kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus, istihdam sayısı ve işsiz sayısının net olarak ortaya çıkmasına engel teşkil ettiği etmesi TR72(Sivas, Kayseri, Yozgat) bölgesindeki toplam işgücü, istihdam ve işsiz sayısının yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, iş arama süresi ve iş arama nedenine göre sınıflandırılmış verileri, sosyal, ekonomik ve toplumsal verilerini Sivas özelinde yorumlama gerekliliğini ortaya koymuştur.

EKONOMİK VERİLER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyo-ekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. Ekonomik veri setinin önemli bir bölümünü il ve hatta bölgesel bazda bulmak mümkün değildir.

İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2008 yılından bu yana üretilmemektedir. Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

[2] Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

2008 verilerine göre Sivas ilinin yer aldığı TR 72 bölgesinde Gayri Safi Katma Değer[3] itibariyle hakim sektör % 57,4 pay ile hizmetler sektörüdür. İkinci sırada % 30 ile sanayi yer almaktadır. Tarım sektörü, % 12,6 ile en az paya sahiptir. Bu veriler Gayri Safi Katma Değeri içindeki payı Türkiye ortalamasına göre değerlendirildiğinde Hizmet sektörü ortalamanın 7 puan altında yer alırken, Tarım ve Sanayi sektörü 3-4 puan Türkiye ortalamasının üstünde yer almaktadır.

Bölgede kişi başı yaratılan katma değer 8.726 liradır. Bu değer ile bölge, kişi başına Türkiye'de yaratılan katma değerden % 27 daha az katma değer yaratmaktadır.

2012 yılı itibariyle ilin toplam kamu yatırımlarından aldığı pay % 0,6 ile sınırlı kalırken, en yüksek kamu yatırım payı da % 31 ile ulaştırma ve haberleşme % 15 ile eğitim ve % 13 tarım sektörü yatırımlarında gerçekleşmiştir. Planlanan kamu yatırımı 2012 yılı için 267.693 TL'dir

Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar illerin ekonomik gelişimlerini birlikte etkilemektedir. Sivas ilinin 2012 yılında döneminde Şirketler ve Gerçek Kişilerdeki açılan işyerlerinin kapananlardan oldukça fazla olduğu anlaşılmaktadır. 2012 yılında açılıp kapanan işyerleri incelendiğinde ilde açılan gerçek kişi-ticari işletmelerin kapananların sayısının yaklaşık üç katıdır. 2012 yılında ilde açılan her 100 ticari işletmeye karşılık 35 işletme kapanmıştır. Diğer bir ifade ile ticari işletmeler için devinim orta düzeydedir. Şirketlerde ise devinim daha az yaşanmış, açılan her 100 şirkete karşılık 27 şirket kapanmıştır. 2011 yılına göre açılan işyeri sayısı % 15 kapanan işyerleri de % 8 oranında azalmıştır.

NÜFUS GÖSTERGELERİ

İlin Demografik yapısı bir ilin bütün sosyal, ekonomik ve toplumsal yapılarında en etkin temel oluşturması nedeniyle İstihdam, İşgücü gibi çalışma hayatının unsurlarını dahi etkileyen en önemli yapı taşıdır. Bu nedenle İl nüfusunun cinsiyet, ikamet edilen merkez/ilçe, yaş ve öğrenim gibi guruplara ayırmak, yıllara göre nüfusu etkileyen göç, doğum, ölüm gibi faktörler İlin istihdamı ve işsizliği üzerine önemli veriler elde etmemizi sağlayacaktır.

2011 yılı sonuçlarına göre Sivas ilinin nüfusu 627.056 olup[4], ildeki toplam nüfusun %50,1 erkek ve %49,9'u kadınlardan oluşmaktadır. 15+yaş 473.768 kişidir. Çalışma yaşında erkek nüfus 235.842, kadın nüfus 240.926'dır. Sivas ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye ortalamasından farklıdır. 2011 yılı sonunda Türkiye ortalamasında nüfusun % 77'si il/ilçe merkezlerinde ikamet ederken, Sivas'ta bu oran % 68'dir. Diğer bir ifade ile Sivas'ta Türkiye ortalamasına göre daha fazla kişi kırsalda yaşamaktadır.

Yaş bağımlılık oranları[5] da Türkiye ortalamasından kıyaslandığında Çocuk bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının çok yakın değerler alırken, yaşlı bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 5 puan üzerindedir. Bunun sonucunda da Sivas ili toplam yaş bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 4,3 puan üzerindedir. Sivas göç veren bir ildir. Net göç hızı binde -12,22(2010 yılı)'dir. Göç verdiği nüfusun en önemli bölümünü 15-34 yaş grubu oluşturmaktadır. İlin işgücü piyasasına katkıda bulunacak olan nüfusu il dışına çıkarken, İlin aldığı göç' de yine aynı yaş grubundadır

---

[3] İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı 2011 yılı olup, 2008 yılı değerlerini içermektedir. 2009 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır.

[4] TÜİK; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

[5] Yaş bağımlılık oranı: Çalışma çağındaki (15-64) her 100 kişinin bakmakla yükümlü olduğu 0-14 yaş ile 65+ yaş üzerindekiler sayısıdır.

Grafik 1. Yaş Bağımlılık Oranları, %, 2011

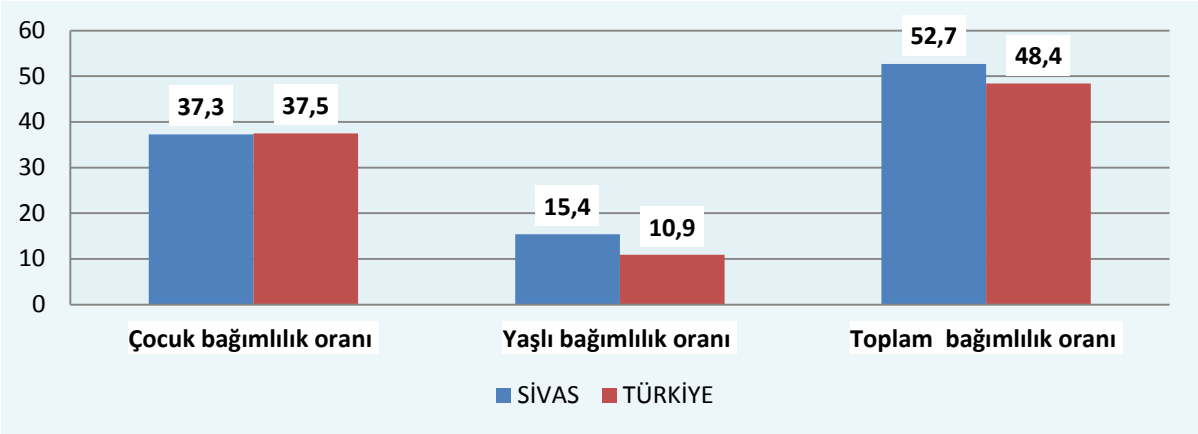

Kaynak: TÜİK, ADNKS

15+yaş nüfusun % 9,3 si okuryazar değildir. Nüfusun % 5,5'i sadece okuryazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%50)[6] lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okuryazar olmayanlar, okuryazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde, il Türkiye ortalamasından (%64,8) daha düşük bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okuryazar olmayan nüfusun %81'i, diploması olmayanların da %62'si kadın nüfustur. Nüfusun sadece %21'i lise ve dengi okul mezunu, %9'u yüksek eğitimlidir.

Grafik 2. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı,%,2011

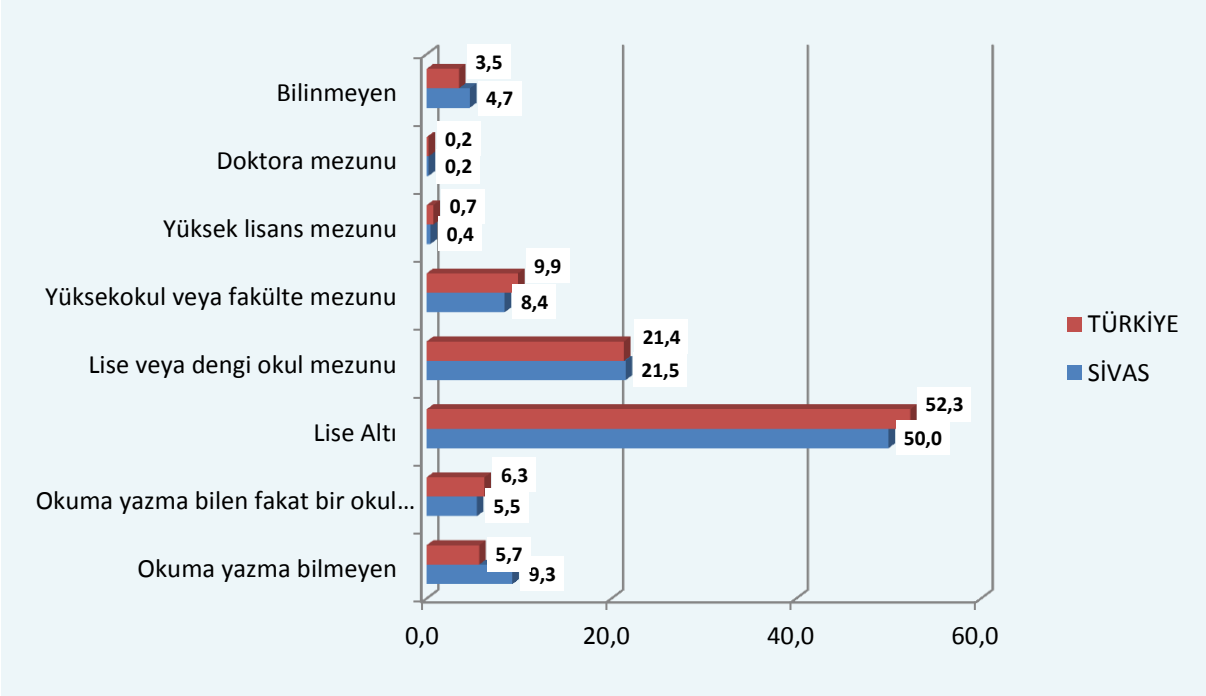

Kaynak: TÜİK,ADNKS

[6]Lise altı eğitimliler ilkokul, ortaokul ve dengi ile ilköğretim mezunlarını kapsamaktadır.

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

İlin istihdam göstergeleri açısından ilköğretimden ortaokula ve ortaokuldan yükseköğretime geçişte görülen okuldan ayrılmalar çok önemlidir. Okuldan ayrılan genç nüfus potansiyel işgücüdür. Bu kesim ilk kez iş arayan kesim olarak öncelikle potansiyel işsiz olarak işgücü piyasasına giriş yapacak, iş bulan kesim de istihdamda yer alacaktır. Bir kısmı ise işgücü piyasası dışında yer alacaktır.

Tablo 1. İlk ve Orta Öğretimde Okuyan, Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayıları

	İlköğretim			Orta öğretim			Mesleki ve teknik orta		
Öğretim yılı	**Okuyan**	**Yeni kayıt**	**Mezun**	**Okuyan**	**Yeni kayıt**	**Mezun**	**Okuyan**	**Yeni kayıt**	**Mezun**
				Toplam					
2010/2011	90.440	10.115	11.077	21.934	21.934	3.642	19.256	4.361	2.747
2011/2012	88.100	10.189	-----	22.210	4.673	------	19.027	4895	----
				Erkek					
2010/2011	46.354	5.125	5.672	11.427	11.427	1.758	11.318	2.503	
2011/2012	45.015	5.272	-----	11.507	2.316	------	10.896	2.797	-----
				Kadın					
2010/2011	44.086	4.990	5.405	10.507	10.507	1.884	7.938	1.858	1.231
2011/2012	43.085	4917	-----	10.703	2.537	--------	8.131	2.103	------

Kaynak: MEB

Sivas ilinde 2010/2011 döneminde ilköğretimden mezun olan 11.077 öğrenciden 9.568'i genel ve mesleki ve teknik orta öğretim olmak üzere orta öğretime devam etmektedir. İlköğretimden mezun olan öğrencilerin % 13,6'una karşılık gelen 1.509 öğrenci eğitim hayatından tamamen ayrılmıştır. İlköğretimden ayrılma oranı % 15,3 olan Türkiye oranına yakındır.

Tablo 2. Orta Öğretim Öğrenci Sayıları,2007-2012

	SİVAS			TÜRKİYE		
	Genel Orta Öğretim	**Mesleki ve Teknik Orta Öğretim**	**Toplam**	**Genel Orta Öğretim**	**Mesleki ve Teknik Orta Öğretim**	**Toplam**
2007/2008	18.009	11.675	29.684	1.980.452	1.264.870	3.245.322
2008/2009	20.192	14.242	34.434	2.271.900	1.565.264	3.837.164
2009/2010	20.282	17.242	37.524	2.420.691	1.819.448	4.240.139
2010/2011	21.934	19.256	41.190	2.676.123	2.072.487	4.748.610
2011/2012	22.210	19.027	41.237	2.666.066	2.051.220	4.717.286

Kaynak: MEB

Orta öğretime kayıt olanlar sayısı yıllar itibariyle incelendiğinde hem Sivas hem de Türkiye için dikkat çeken husus mesleki ve teknik ortaöğretime kayıtlı olan öğrenci sayısındaki artıştır. Genel orta öğretime kayıtlı olan öğrenci sayısı yıllar itibariyle artışlı, azalışlı bir seyir izlerken, mesleki ve teknik orta öğretimde sürekli yükseliş vardır.

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için kullanılacak başlıca kaynak TÜİK'in Hanehalkı İşgücü Anketleridir.

Tablo3.TR72 Bölgesinde Yıllara Göre İşgücü İstatistikleri

TR 72 (Sivas, Kayseri, Yozgat) İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ									
	Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus	İşgücü	İstihdam edilenler	İssiz	İşgücüne dahil olmayan nüfus	İşgücüne katılma oranı %	İşsizlik oranı %	Tarım dışı işsizlik oranı %	İstihdam oranı %
2011	1.661	832	743	89	829	50,1	10,7	16,4	44,7
2010	1.655	731	631	100	924	44,2	13,7	18,2	38,1
2009	1.647	668	580	88	979	40,6	13,2	17	35,2
2008	1.624	645	572	73	979	39,7	11,4	15,1	35,2
2007	1.597	649	573	75	949	40,6	11,6	14,9	35,9
2006	1.595	617	546	71	978	38,7	11,5	14,2	34,2
2005	1.590	669	593	76	921	42,1	11,4	15,6	37,3
2004	1.575	596	537	59	979	37,8	9,9	-	34,1

Kaynak: TÜİK, HİA

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Sivas ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının yüksekliğidir. İşsizlik oranı 2010 yılı itibariyle % 13,6'dir. Bu oran ile en yüksek işsizlik oranına sahip 14. ildir. İşgücüne katılım oranı % 42,2'dir. İşgücüne katılma oranı İstihdam oranı Türkiye ortalamasının altında iken işsizlik oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Grafik 3. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları, , 2010

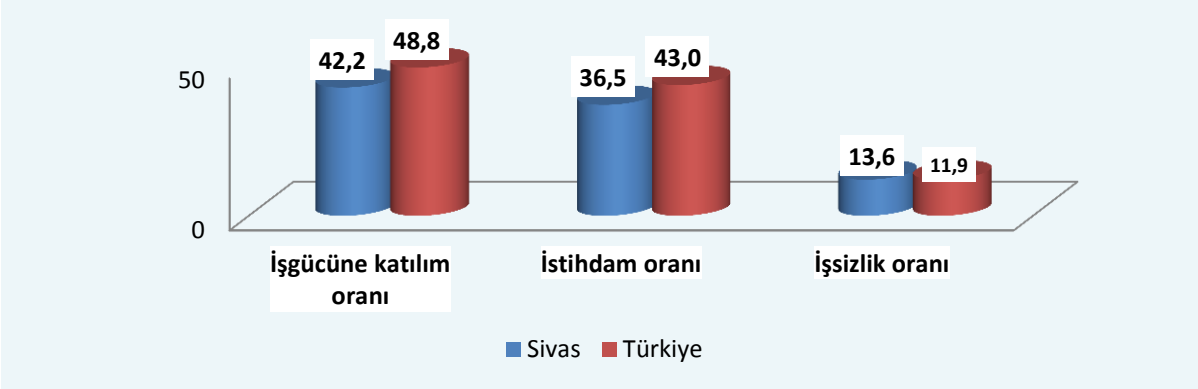

Kaynak:TÜİK,HİA

Tablo 4. Yıllara göre Sivas İli İşgücüne Katılma Oranı, İstihdam Oranı, İşsizlik Oranı(%)

	İşgücüne Katılma Oranı %	İstihdam Oranı %	İşsizlik Oranı %
2008	40,5	36,2	10,7
2009	39	33,9	13,2
2010	42,2	36,5	13,6

Kaynak:TÜİK,HİA

Yıllar itibariyle İstihdam oranı artış ve azalış gerçekleşirken, işsizlik oranı ise artış göstermektedir. Dolayısı ile işgücüne katılma oranı da artmaktadır. Sivas ili yıllar itibariyle Türkiye geneli nüfus sıralamasında değişim olmazken, istihdam oranı ve işgücüne katılma oranında sıralaması artarken, işsizlik oranında sıralaması düşmektedir. Bir diğer ifadeyle Sivas ili için istihdam oranı azalırken, işsiz sayısı artmakta ve Türkiye genelinde işsizlik oranı sıralamasında ön sıralarda yer almaktadır.

Tablo5. Yıllara göre Sivas İli İşgücüne Katılma Oranı, İstihdam Oranı, İşsizlik Oranı Türkiye Sıralaması

	2008 yılı	2009 yılı	2010 yılı
Nüfus	32.sıra	32.sıra	32.sıra
İstihdam Oranı	61.sıra	72.sıra	73.sıra
İşsizlik oranı	38.sıra	38.sıra	14.sıra
İşgücüne Katılma Oranı	63.sıra	63.sıra	72.sıra

Kaynak: TÜİK, HİA

Hanehalkı İşgücü Anketlerinden elde edilen işgücü piyasası verilerine göre işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı dışında kalan diğer tüm göstergeler bölgesel bazdadır. Yani veriler sadece Sivas iline ilişkin olmayıp İBBS 2-TR72 bölümlenmesi çerçevesinde Sivas, Kayseri, Yozgat illerini de kapsamaktadır. TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketlerinin doğrudan Sivas iline ilişkin bilgi vermemesi ve Sivas ile birlikte Kayseri, Yozgat illerinden edinilen bilgilerin toplamı üzerinden bir değerlendirme yapılması, analizlerde göz önünde bulundurulmalıdır.

Bölge 15+yaş kurumsal olmayan nüfus 1.661.000 kişidir.[7] Bu nüfusun % 14'ü okuryazar değildir. % 62'si lise altı eğitimlidir. % 16'sı lise ve dengi okul , %7'i yüksekokul mezunudur. Çalışan 743 bin, işsiz 89 bin, işgücü dışı nüfus 829 bin kişidir.

Tablo 6. Eğitim Durumuna Göre 15+ yaş İşgücü, İstihdam Ve İşsizlik, Bin Kişi,TR72,2011

	Kurumsal Olmayan Nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne Dahil Edilmeyenler
Okumayazma	229	55	54	1	174
Lise altı	1036	524	474	50	512
Lise	272	149	126	23	123
Yüksekokul	124	103	89	14	80
Toplam	1661	832	743	89	829

Kaynak: TÜİK, HİA

[7] TÜİK kurumsal olmayan nüfusu okul, yurt, otel, huzurevi, hastane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfus olarak tanımlamaktadır.

İstihdam

Bölge istihdam oranı % 44,7'dir. Her 100 erkekten 64'dü (%64,3) her 100 kadından 26'sı (%25,8) çalışmaktadır. Erkek istihdamı oranı % 65,1 olan Türkiye ortalamasından 0,8 puan düşük iken, kadın istihdam oranı Türkiye ortalamasından (%25,6) 0,2 puan yüksektir.

Grafik 3. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı,TR72%,2011

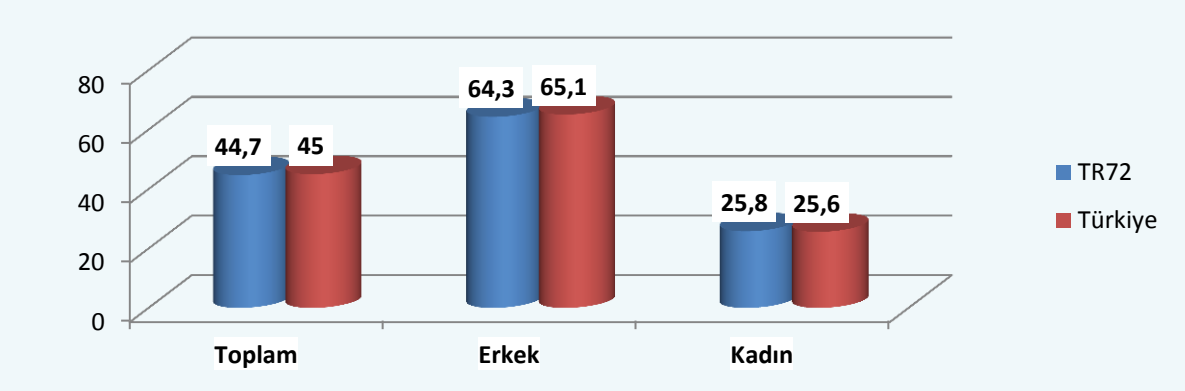

Kaynak: TÜİK, HİA

Eğitim seviyesi ile istihdam arasında pozitif bir ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe istihdam oranları bölgede de yükselmektedir. Eğitim düzeyi ve istihdam arasındaki pozitif ilişki özellikle erkekler de daha belirgindir. Kadın çalışanlardaki istihdam-eğitim pozitif ilişkisini lise ve dengi okulu mezunlar bozmaktadır. Okuryazar olmayanlarda %23,6 olan istihdam oranı, lise altı eğitimlilerde %45,7'ye, lise ve dengi okul mezunlarında %46,3'e yüksekokul mezunlarında %71,9'a yükselmektedir.

Grafik 4. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TR72,%,2011

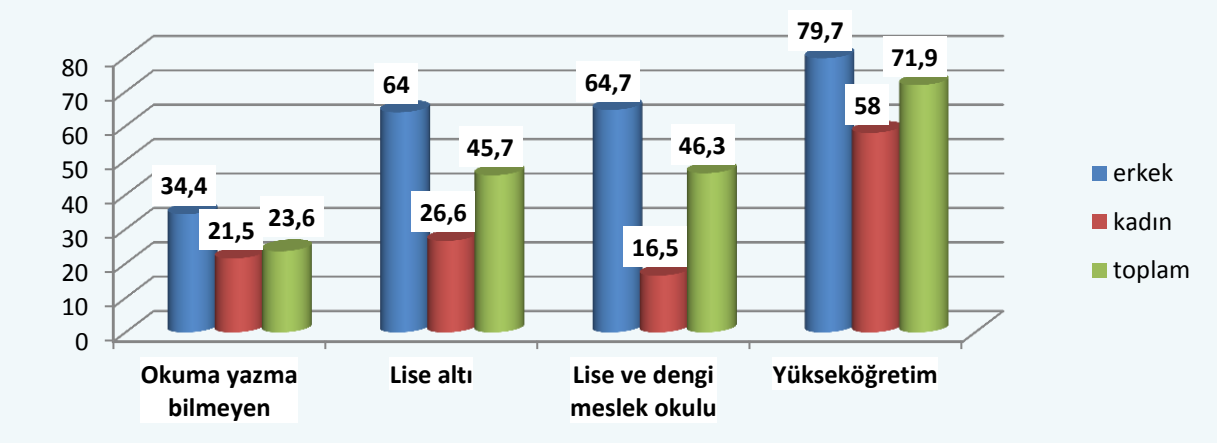

Kaynak: TÜİK, HİA

Türkiye ortalamasında kadınların çoğunluğu tarım dışı sektörlerde çalışırken, (kadın istihdamının %57,8'si) , bölgede durum bunun tam tersidir. Kadınların %65,6'SI tarımda çalışmaktadır. Çalışanların %40,2'Si tarım sektöründedir. Bu oran Türkiye ortalaması olan %25,5'in üzerindedir. Erkeklerin çoğunluğu (%70,4) tarım dışı sektörlerde çalışmakla birlikte, bu oran Türkiye ortalaması olan %81,3'ün altındadır.

Grafik 5. İstihdamın Cinsiyete Göre Tarım Ve Tarım Dışı Dağılımı,TR72,%,2011

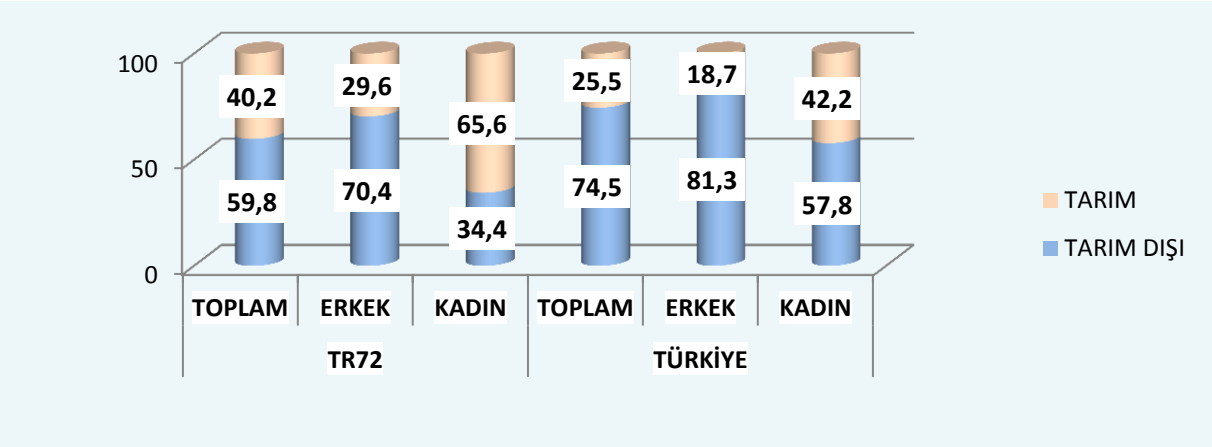

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölge istihdamının % 7'Sini okuma yazma bilmeyenler oluştururken, % 64'ünü da lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Lise ve dengi okul mezunlarının istihdamdaki oranı % 17, yüksek eğitimlilerin oranı da % 12'dir.

Tablo 7. Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam,TR72, bin kişi, 2011

	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
Tarım	49	233	15	2	298
Sanayi	2	134	41	15	192
Hizmet	4	108	70	72	253
Toplam	54	474	126	89	743

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgede düşük eğitim seviyesinde olanlar ağırlıklı olarak tarım sektöründe çalışmaktadır. Okuma yazma bilmeyenlerin neredeyse tamamı (% 91) tarım sektöründe çalışırken, lise altı eğitimlilerin de %49'u tarım sektöründe çalışmaktadır. Buna karşın lise ve yüksek eğitimlilerin tercih ettikleri sektör hizmetler sektörüdür. Lise eğitimlilerin % 56'sı, yüksek eğitimlilerin de % 81'i hizmetler sektöründe çalışmaktadır.

Grafik 6. Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam, TR72,%,2011

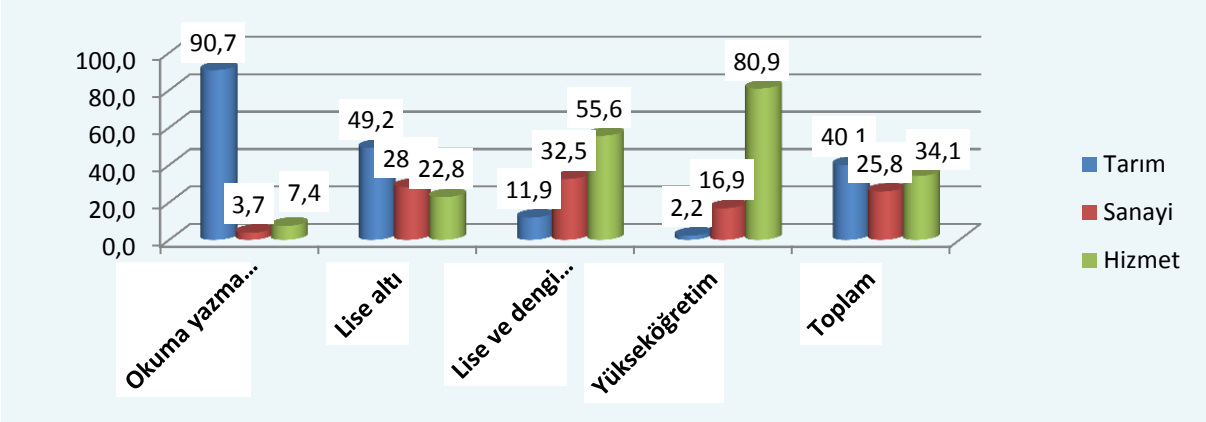

Kaynak: TÜİK, HİA

En yüksek istihdam oranı her iki cinsiyette de 25-34 ve 35-54 yaş gruplarındadır ve cinsiyetler arası fark çok fazladır. Bu yaş gruplarında erkeklerdeki istihdam oranı kadınların yaklaşık 2,5 katıdır. Bu yaş gruplarını 20-24 yaş grubu takip etmektedir. Erkeklerde yaş arttıkça istihdam oranı yüksek değerlerle artarken, kadınlarda özellikle 20-24 yaş sonrası artışlarda istihdam oranı düşük değerlerde artmaktadır.

Tablo 8.Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı,TR72, %, 2011

	15-19	20-24	25-34	35-54	55+
Erkek	33,1	57,9	85,1	80,1	36,1
Kadın	16,3	24,9	31	33	16,6
Toplam	24,3	41,4	58,9	56,6	25,6

Kaynak: TÜİK, HİA

Toplam çalışanların %49'u ücretli veya yevmiyelidir ve bu oran, %62 olan Türkiye ortalamasının altındadır. İstihdamın %27'si kendi hesabına veya işveren olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün hâkimiyeti ücretsiz aile işçiliğini de beraberinde getirmektedir. Bölgede çalışanların %24'ü ücretsiz aile işçisi iken bu oran Türkiye'de %14' dür.

Grafik 7.İşteki Duruma Göre İstihdam, TR72, %,2011

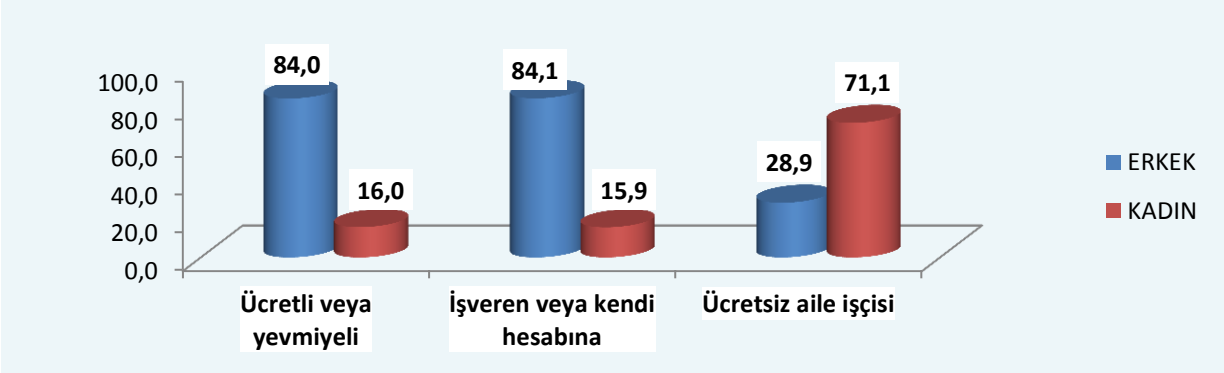

İşteki durum ve istihdamın sektörel dağılımı cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin %58'i ücretli veya yevmiyeli olarak çalışırken, bu oran kadınlarda %27'e gerilemektedir. Buna karşın ücretsiz aile işçisi olarak çalışan erkeklerin oranı %9,9 iken, bu oran kadınlarda %58,7'ye çıkmaktadır. Bölgedeki Ücretsiz aile işçilerinin %71'ini kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 9. İşteki Duruma Göre İstihdam, TR72, bin kişi, 2011

	Erkek			
	Ücretli veya yevmiyeli	İşveren veya kendi hesabına	Ücretsiz aile işçisi	Toplam
Tarım	9	101	45	155
Sanayi	152	17	1	170
Hizmet	144	51	6	200
Toplam	304	169	52	525
	Kadın			
	Ücretli veya yevmiyeli	İşveren veya kendi hesabına	Ücretsiz aile işçisi	Toplam
Tarım	1	17	126	143
Sanayi	11	10	1	22
Hizmet	46	5	2	53
Toplam	58	32	128	218

Kaynak: TÜİK, HİA

Erkek istihdamında hâkim sektör hizmetlerdir. Çalışan her 100 erkekten 38'i hizmetler sektöründedir. İkinci sırada %32 ile sanayi sektörü yer almaktadır. Kadın istihdamında hakim sektör ise tarımdır. Çalışan her 100 kadından 66'sı tarımdadır. İkinci sırada % 24 ile hizmet sektörü yer almaktadır.

Toplam istihdamın % 26'sı sanayi sektöründedir. Lise altı eğitimlilerin istihdamdaki oranı %64 iken, sanayi sektöründe çalışanların %70'i lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların %21'i lise ve dengi okul mezunu, %8'i de yüksekokul mezunudur.

İstihdamın mesleki dağılımında tarım sektörünün istihdamdaki ağırlığına paralel olarak tarım üretiminde çalışanlar ilk sıradadır. Çalışanların % 39'u tarım üretiminde çalışmaktadır. İkinci sırada %15 ile Sanatkârlar ve İlgili işlerde çalışanlar vardır. Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar %11 Hizmet ve Satış Elemanlarında çalışan %9, Tesis ve Makine Operatörlerinde %7 çalışanlar ağırlığındadır.

Kayıtdışı İstihdam

Bölge istihdamının % 50,9'i kayıt dışındadır. Türkiye ortalamasına göre bölgede, "tarım dışındaki sektörlerde kayıt dışılık yüksek iken tarımda kayıt dışılık daha düşüktür. Bölgede toplam istihdamın %40,2'si tarımda iken, bu oran Türkiye ortalamasında %25,5'tir. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı %27,8, tarım sektöründe %79,5'tir.

Grafik 8. Türkiye ve TR72 Tarım ve Tarımdışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2011

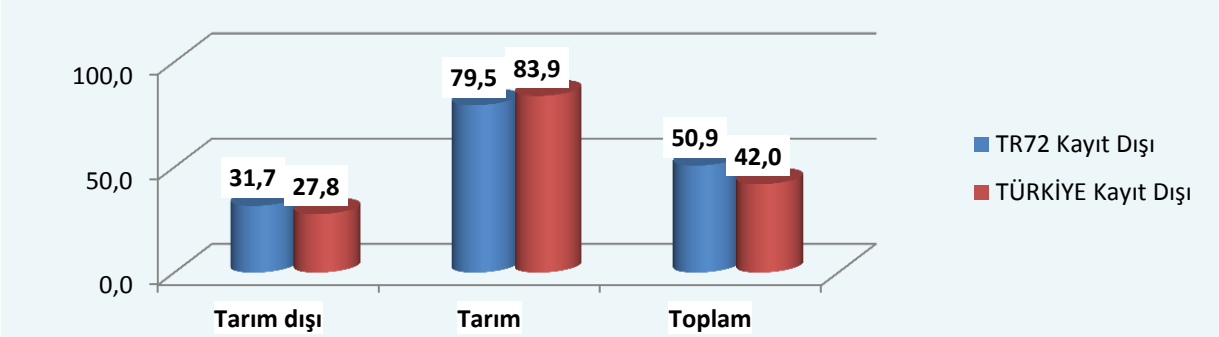

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgede kayıt dışılığın en fazla olduğu tarım dışı sektör hizmet sektörüdür. Hizmet sektöründe %34,6 olan kayıt dışı çalışma oranı sanayi sektöründe %30'a gerilemektedir. Sanayi sektöründe kayıt dışı çalışma oranı Türkiye ortalamasından çok yakındır. Tarım sektöründe çalışanların %78'i Sanayi sektöründe çalışanların %70'i hizmet sektöründe çalışanların %43'ü lise altı eğitimli olması, eğitim seviyesi düştükçe kayıt dışılığın sektörlerde artmasına neden olmaktadır.

Grafik 9. Türkiye ve TR72 sektörel kayıt dışı çalışma oranı,%,2011

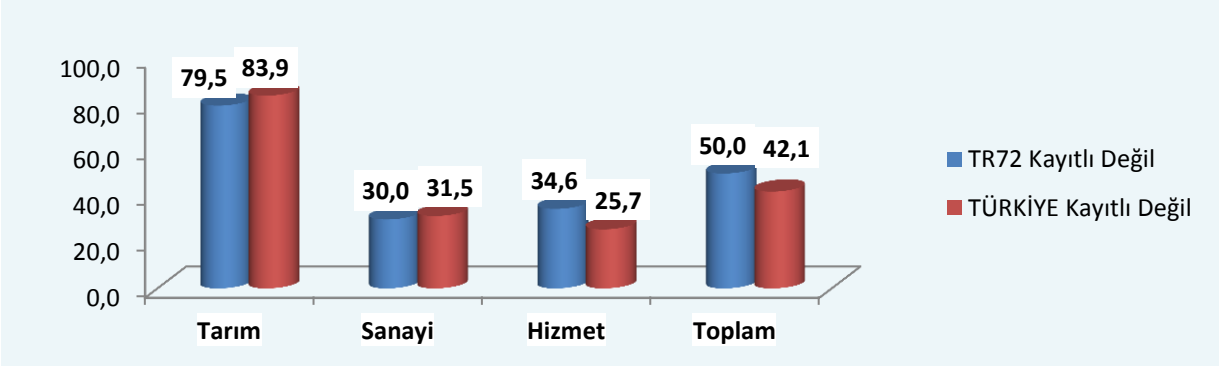

Kaynak: TÜİK, HİA

Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı erkeklerin kayıt dışı oranının iki katından kadardır. Erkeklerde %39,4 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda %78,4'e yükselmektedir. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranlarında cinsiyetler arası fark, yine kadınlar aleyhinedir. Tarım dışında erkeklerin %29'u, kadınların da %44'ü kayıt dışı çalışmaktadır.

Grafik 40. Tarım ve tarım dışı sektörlerde cinsiyete göre kayıt dışı istihdam oranı, TR72,%,2011

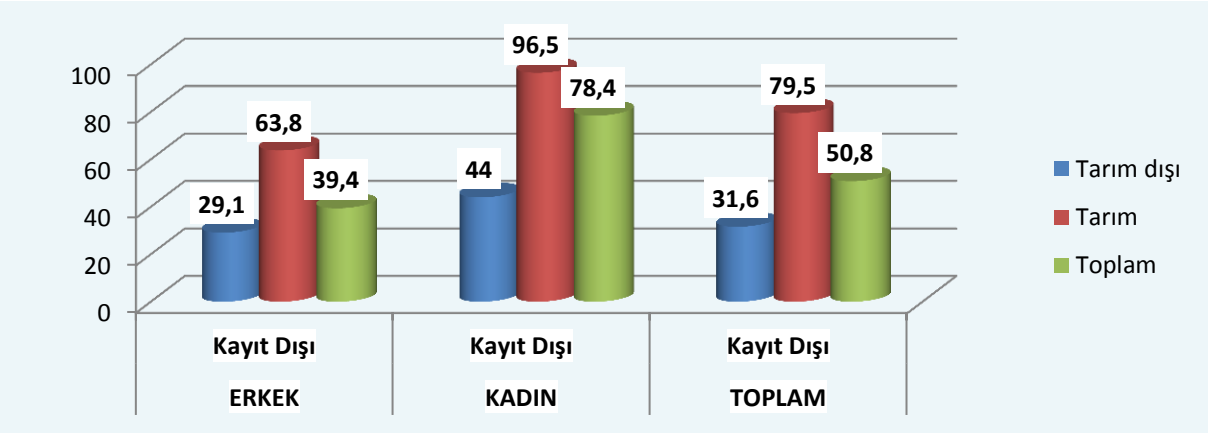

Kaynak: TÜİK, HİA

Kayıt dışılık ile eğitim arasında negatif ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe kayıt dışı çalışma azalmaktadır. Kayıt dışılıkta özellikle cinsiyetler arasında çok büyük farklılık vardır.

Grafik 51. Eğitim Durumuna Kayıt dışılık, TR72,%,2011

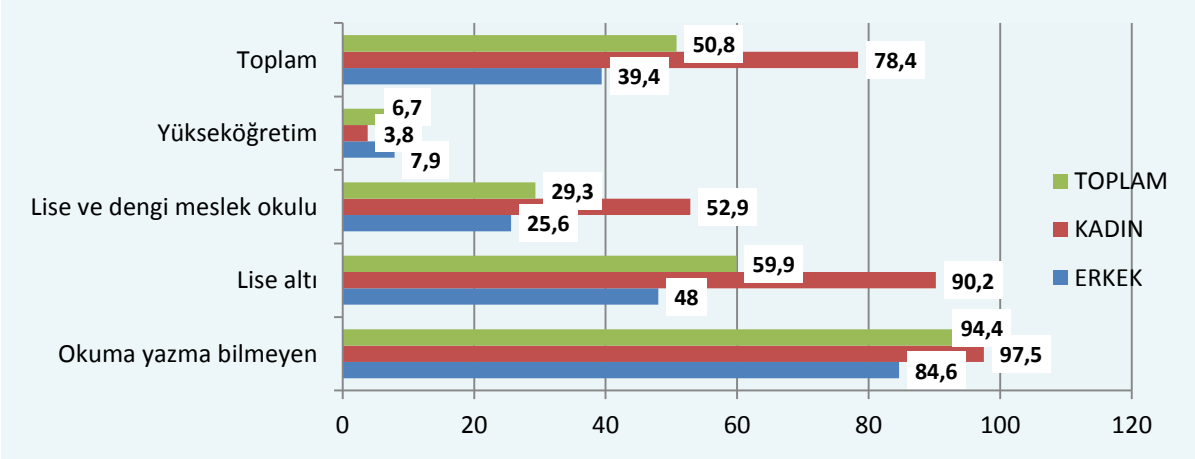

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgede en yüksek kayıt dışılık oranı %94,4 ile okuma yazması olmayan kadınlardadır. Bu eğitim seviyesinde erkeklerde kayıt dışı çalışma oranı %84,6'dIr. Cinsiyetler arası fark lise altı eğitimlilerde en yüksek noktaya ulaşmaktadır. Lise altı eğitimli kadınlarda kayıt dışı çalışma oranı erkeklerden oldukça fazladır. En düşük kayıt dışı çalışma oranı %6,7 ile yüksek eğitimlilerdedir ve cinsiyetler arası fark çok azdır. Yıllar itibariyle kayıt dışılıkta iyileşme vardır. Tüm Türkiye'de kayıt dışılıkla yapılan mücadele bölgede kendini gösterememiş ve 2007 yılında %41,7 olan kayıt dışı çalışma oranı, 2011 yılında %50,8'e yükselmiştir

Tablo 10. Yıllar itibariyle Kayıt dışı oranları, TR72, bin kişi,

	2007	2011
Okuma yazma bilmeyen	88	94,4
Lise altı	53,1	59,9
Lise ve dengi meslek okulu	24,2	29,3
Yükseköğretim	8	6,7
Toplam	41,7	50,8

Kaynak: TÜİK, HİA

En düşük kayıt dışı istihdam oranı ücretli ve yevmiyeli olarak çalışanlardadır. Ücretli veya yevmiyeli çalışanların %30'u kayıt dışı istihdam edilmektedir. İşveren ve kendi hesabına çalışanlarda kayıt dışı çalışma oranı %53,2'dır. Tarım sektöründe çalışan ücretsiz aile işçilerinde kayıt dışılık en yüksek orandadır.

Grafik 62. İşteki Duruma Göre Kayıtdışılık Oranı,TR72,%,2011

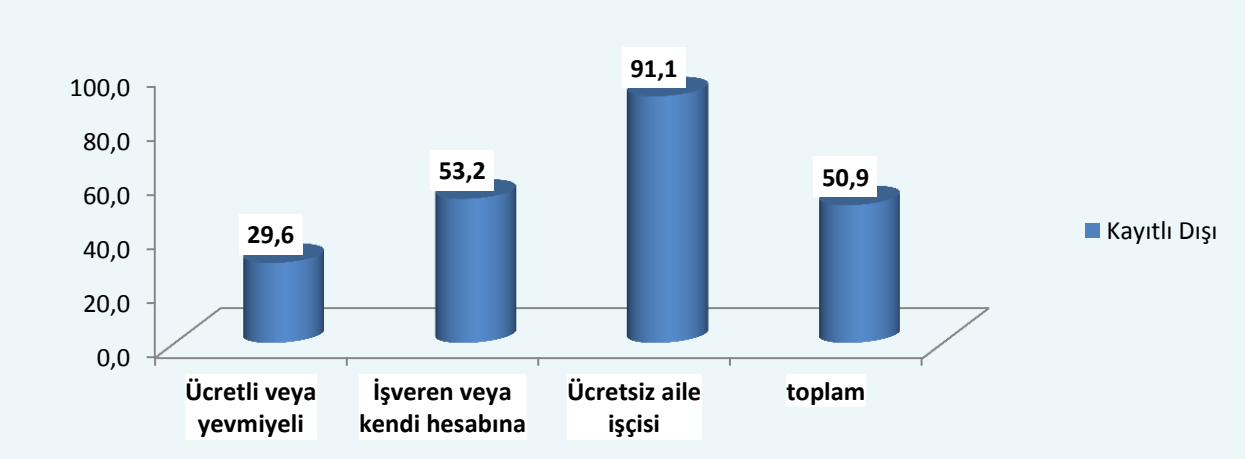

Kaynak: TÜİK,HİA

Genç İstihdamı

Bölgede 377 bini kadın, 356 bini erkek olmak üzere 733 bin genç[8] bulunmaktadır. Gençlerin 116 bini istihdamda yer almaktadır. Gençlerin istihdam oranı 15-19 yaş grubu için %19,3, 20-24 yaş grubu için %41,4'tü.Genç ve erkek toplam nüfusları birbirine çok yakın olmasına rağmen Genç erkeklerin istihdam oranı genç kadınların istihdam oranından yüksektir. Genç erkeklerin istihdam oranı %43,8, genç kadınların %20,2'dir.

Gençlerin de en fazla çalıştıkları sektör tarımdır. Her çalışan gencin %39'u tarım sektöründedir. İkinci sırada %31 ile hizmet ve %30 ile sanayi sektörleri takip etmektedir. Gençlerde de cinsiyetler arası çalışılan sektörler farklıdır. Genç kadınların %58'i tarım sektöründe çalışırken, genç erkeklerin çoğunluğu sanayi ve hizmet sektöründe çalışmaktadır. Genç erkek istihdamında sanayi ve hizmet sektörleri birbirine çok yakın orandadır.

[8] Genç nüfus: 15-24 yaş grubu, TÜİK

Grafik 73. Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TR72,%,2011

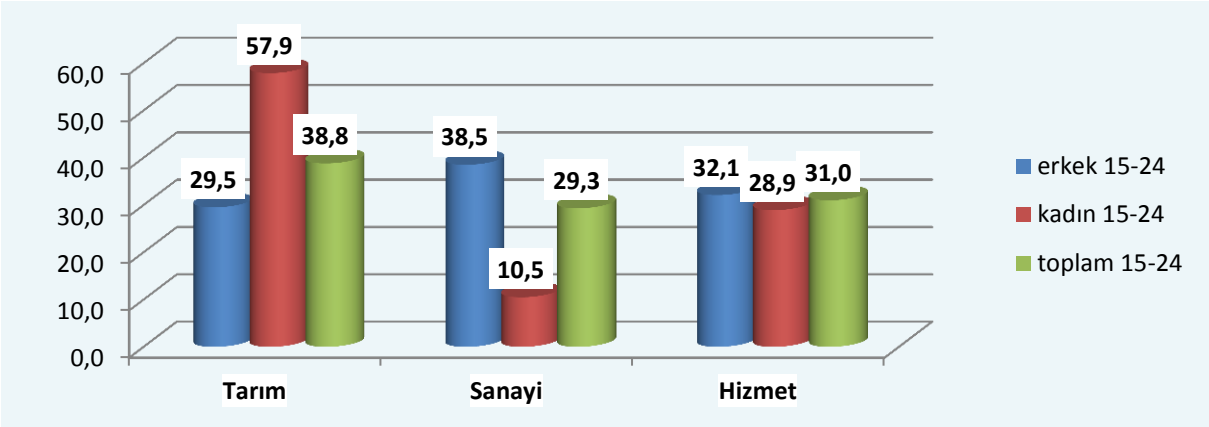

Kaynak: TÜİK, HİA

Genç erkeklerin %56'sı ücretli ve yevmiyeli olarak çalışırken, genç kadınların da yarıdan fazlası (%60) ücretsiz aile işçisidir. Çalışan gençlerin %67'si lise altı eğitimlidir. Düşük eğitim seviyesi ve tarım sektörü kayıtdışılığı da beraberinde getirmektedir. Gençlerin %69'u kayıt dışı çalışırken, lise altı eğitimlilerde kayıt dışılık %78'e ulaşmaktadır. Kayıt dışılık %47 ile en düşük yüksek okul mezunlarındadır. Cinsiyetler arası farklılık kayıt dışılıkta da ortaya çıkmakta ve genç erkeklerin %64'dü ve genç kadınların %78'i kayıt dışı çalışmaktadır.

İşsizlik

Bölge toplam işsizlik oranı 2011 yılında % 10,7, erkek işsizlik oranı % 10,3 kadınlarda %11,6'dır. En düşük işsizlik oranı % 2,3 ile okuryazar olmayanlarda iken bunu % 9,6 ile lise altı eğitimliler izlemektedir. Eğitimsizler ve düşük eğitimliler işgücü piyasası dışında yer almaktadırlar. Lise ve dengi okul mezunlarında % 15,6 olan işsizlik oranı yüksekokul mezunlarında % 13,9'dur. Diğer bir ifade ile işsizlik oranının en yüksek olduğu eğitim seviyesi işgücünün yoğunlaştığı lise ve dengi okul mezunlarıdır. Yalnız bölgede çok ilginç bir yapı dikkati çekmektedir. Hem lise ve dengi meslek okulu hem de yüksek eğitim işsizlik oranını yükselten neden eğitimli kadınların işgücü piyasasına daha çok katılmasına rağmen iş bulmalarının daha güç olmasıdır. Lise ve dengi meslek okulunda erkeklerde % 11,6 olan işsizlik oranı, kadınlarda % 34,6'ya, yüksek eğitimli erkeklerde % 10,4'den kadınlarda % 21,4'e yükselmektedir. Lise altı eğitim düzeyindeki işsizlik oranını ise kısmen erkekler yükseltmektedir. Lise ve Dengi eğitimli kadınlardaki işsizlik oranı, bölgenin en yüksek işsizlik oranıdır.

Grafik 14. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı,TR72,%,2011

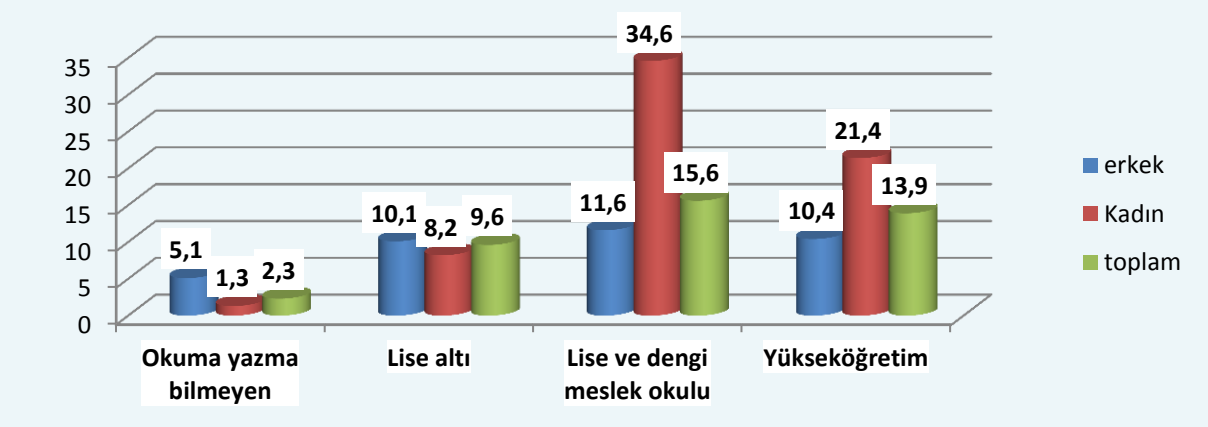

Kaynak: TÜİK, HİA

En yüksek işsizlik oranı erkeklerde, kadınlarda ve toplamda 20-24 yaş grubundadır. Bu yaş grubunda %22,6 olan işsizlik oranı, erkeklerde %22,8, kadınlarda ise %22,2'dir. Bölgedeki en yüksek işsizlik oranı da 20-24 yaş grubu erkeklerdeki işsizlik oranıdır. 20-24 yaş grubunu %17 ile 15-19 yaş grubu takip etmektedir. Bu grupta erkekler ve kadın işsiz oranları eşittir.

Grafik 15. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı,TR72,%,2011

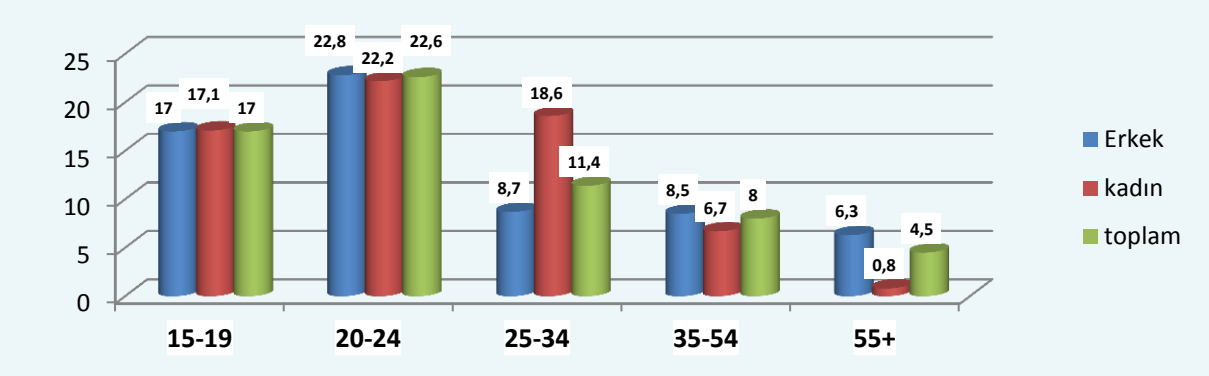

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgenin eğitim düzeyine paralel olarak işsizlerin çoğunluğu lise altı (%37) ve lise eğitimlidir (%26). Lise altı eğitimlilerin tamamına yakını (%83) daha önce çalışırken işsiz kalmıştır. Buna karşılık yüksekokul mezunlarının çoğunluğunu (% 81) ilk kez iş arayanlar oluşturmaktadır. Bu durumu eğitim düzeyi düşük kişilerin daha çok iş değiştirmek zorunda kaldığının bir göstergesidir.

Tablo 11. Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu,TR72, bin kişi, 2012

	Tarım	Sanayi	Hizmet	8 yıldan önce işten ayrılanlar	İlk kez iş arayanlar	Toplam
Okuma-yazma bilmeyen	0	0	0	0	0	1
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	0	3	0	0	2	5
İlkokul	2	15	8	1	3	28
Ortaokul veya dengi meslek okul	0	2	2	0	0	5
Genel lise	0	4	6	0	2	12
Lise dengi meslek okul	1	4	4	0	3	11
Yüksekokul veya fakülte	0	3	6	0	5	14
İlköğretim	0	6	3	0	2	12
Toplam	3	37	29	3	17	89

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgedeki işsizlerin beşte biri ilk kez iş aramaktadır. Kadın işsizlerin içinde ilk kez iş arayan kadın oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. Kadın işsizlerin % 37'si ilk kez iş aramaktadır. Bu oran erkeklerde % 11,4'tür.Bununla beraber hem kadınlarda hem de erkeklerde daha önce ücretli ve yevmiyeli çalışıp da işsiz kalanların toplam işsizlerin %75'ini oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 12. İş arama sürelerine göre ilk kez iş arayanlar, TR72, bin kişi, 2011

	1 yıl yıldan az	1 yıl ve daha çok	İş bulmuş başlamak için bekleyen	Toplam
Erkek	48	12	1	61
Kadın	15	13	0	29
Toplam	63	25	1	90

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgede dikkat çeken diğer bir husus ilk kez iş arayanların, toplam işsizlerden daha uzun süreli işsizliğe maruz kalmalarıdır. Bölgede toplam işsizlerin %28'i bir yıldan daha çok süredir iş aramaktadır. Buna karşılık, ilk kez iş arayanların %41'i bir yıldan fazla süredir iş aramaktadır. Cinsiyetler arasında iş arama süreleri hem ilk kez iş arayanlarda hem de işi varken işsiz kalanlarda farklılaşmaktadır. Türkiye genelindeki eğilimlere paralel olarak kadınlarda uzun süreli işsizlik oranları daha yüksektir.

İlk kez iş arayan kadınların işsizlik süreleri erkeklerden daha uzundur. İşgücü piyasasına ilk kez girmek isteyen kadınların %55,5'i bir yıldan fazla süredir iş ararken, erkeklerde bu oran % 28,5'dir. Tüm işsiz erkeklerin % 19,7'si, kadınların % 44,8'i bir yıldan fazla süredir iş aramaktadır.

Grafik 86. İş Arayanların İş Arama Sürelerine Göre Dağılımı,TR72,%,2011

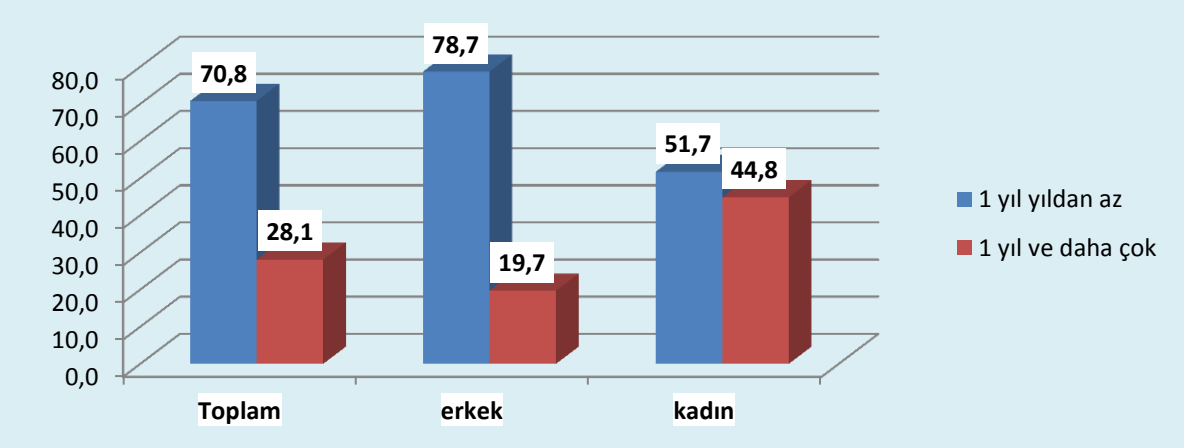

Kaynak: TÜİK, HİA

Eğitim düzeyine göre de iş arama süreleri farklılaşmaktadır. Lise altı eğitimlilerin verilen kayıt dışı veya düşük ücretli çalışmayı daha çok kabul etmeleri, işsizlik sürelerinde de etkili olmaktadır. Lise altı eğitimlilerin %76'sıı bir yıldan daha az sürede iş bulurken, yüksek eğitimlilerin iş arama süreleri 1 yıldan az ve çok olmasına göre yakın değerler almaktadır.

Tablo 13. Eğitim Düzeyine Göre İş Arama Süreleri, TR72, bin kişi, 2011

	1 yıl yıldan az	1 yıl ve daha çok	İş bulmuş başlamak için bekleyen	Toplam
Erkek				
Okuma yazma bilmeyen	1	0	0	1
Lise altı	31	7	0	38
Lise ve dengi meslek okulu	11	3	0	14
Yükseköğretim	5	2	0	7
Toplam	48	12	1	61
Kadın				
Okuma yazma bilmeyen	0	0		1

Lise altı	7	4	0	12
Lise ve dengi meslek okulu	4	5		9
Yükseköğretim	3	4		7
Toplam	15	13	0	29
Toplam				
Okuma yazma bilmeyen	1	1	0	1
Lise altı	38	11	1	50
Lise ve dengi meslek okulu	15	8	0	23
Yükseköğretim	8	6	0	14
Toplam	63	25	1	89

Kaynak: TÜİK, HİA

Genç İşsiz

Bölge işsizlerinin %41'i gençler oluşturmaktadır. İşsizlik oranı genç nüfusta %19,9'dur. 25 yaş ve üzeri nüfustaki işsizlik oranı ise sadece % 8,7'dir.

Tablo 14.Genç ve Yetişkinlerin İşgücü Durumu, TR72, bin kişi, 2011

	15-24	25+	Toplam
Nüfus	1006	1342	2348
Kurumsal olmayan nüfus	356	1295	1651
İşsiz	37	52	89
İşgücü	146	686	832
İstihdam	116	627	743
İşgücüne dahil olmayanlar	220	609	829
İşgücüne Katılma Oranı	%41,0	%52,9	%50
İşsizlik oranı	%19,9	%8,7	%10,6
İstihdam oranı	%32,6	%48,4	%45
İşgücü dışı nüfus oranı	%61,8	%47,0	%50,2

Kaynak: TÜİK, HİA

Genç işsizlik oranı cinsiyetler arasında çok büyük farklılık göstermemektedir. Erkeklerde % 20,5, kadınlarda % 19,9'dur. İşgücü piyasasına ilk kez girecek olan genç nüfus işsiz gençlerin % 35'dir. Genç işsizlerin %52'si ücretli ve yevmiyeli çalışırken işsiz kalanlar ve %34'ü ilk kez iş arayanlardır. Gençlerin büyük çoğunluğu çalıştıkları sektörlere bağlı olarak sanayi sektöründe çalışırken işsiz kalmıştır, daha önce hizmet sektöründe çalışmış olanlar ikinci sıradadır.

Toplam Nüfusta olduğunun aksine genç işsizlerin de sadece üçte biri (% 35) ilk kez işgücü piyasasına girmeye çalışarak iş aramaktadır. İlk kez iş arayanların gençlerin üçte ikisi (% 69) kadındır. Genç Kadınların çoğu hizmet sektöründe çalışırken işsiz (% 80) kalmış, genç erkeklerin çoğu ise sanayi sektöründe çalışırken işsiz(%50) kalmıştır.

İşgücü Dışındaki Nüfus

İl bazında mevcut olan işgücü piyasası göstergeleri Sivas'ta işgücüne katılım oranının arttığını, işgücü dışı nüfusun azaldığını göstermektedir. 2008 yılında Sivas ilinde çalışabilir yaştaki nüfusun % 40,5'i işgücüne ya çalışarak ya da iş arayarak katılmaktadır. 2010 yılında ise bu oran % 42,2'ye yükselmiştir. Yani işgücü dışı nüfus üç yılda 1,7 puan azalış göstermiştir.

Aynı durum bölgede de gözlenmektedir. 2008 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 39,7'si işgücüne katılırken, 2011 yılında bu oran % 50,1'e gelmiştir. 2011 yılında bölgede çalışabilir yaştaki nüfusun % 49,9'u işgücü dışındadır. İşgücü dışında olanların % 4,2'si bölgede kendine göre iş bulamadığı ve çalışmak istediği halde çeşitli nedenlerle iş aramadıklarını beyan eden kişilerden oluşmaktadır. % 15,6'si eğitim ve öğrenimine devam ederken, % 11,9'si de emeklidir. Çalışabilir yaştaki nüfusun % 49,6'i de ev işleri ile meşgul olduğundan işgücü dışındadır.

Cinsiyet ve eğitim düzeyine göre işgücü dışında bulunma oranı ve nedeni farklılaşmaktadır. Çalışabilir yaştaki erkek nüfusun % 28,3'ü işgücü dışında iken, kadınlarda bu oran % 70,8'e çıkmaktadır.

Grafik 97. Yaş ve İşgücü Dışında Bulunma Nedenine İşgücü Dışında Bulunma oranı,TR72,%,2011

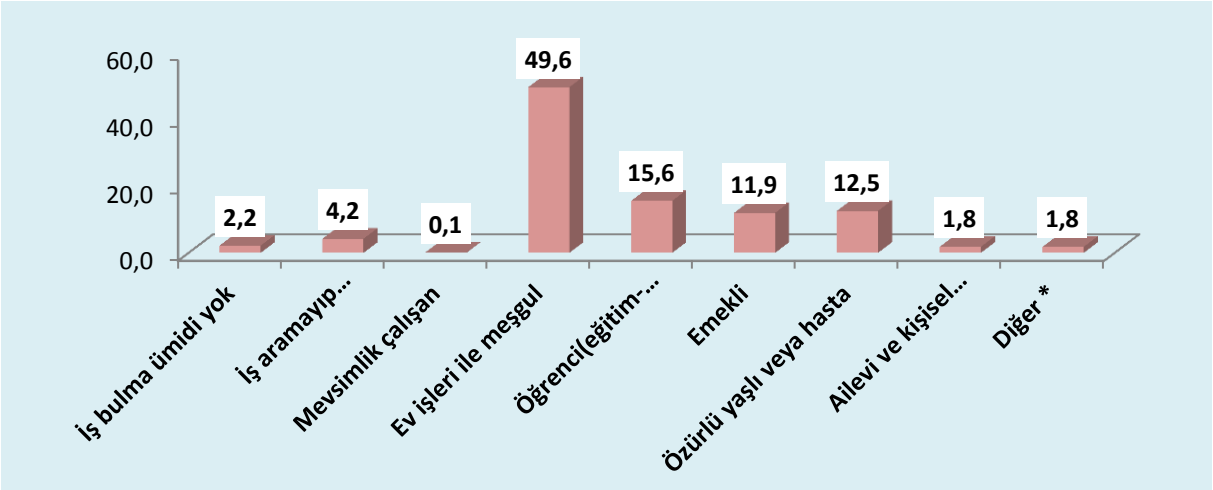

Kaynak: TÜİK, HİA

İşgücü dışında bulunma nedenlerinde kadınlarda ilk sırada %69 ile ev işleri ile meşgul olma yer alırken, erkeklerde %40 ile emeklilik yer almaktadır. İşgücü dışındaki kadın nüfusun sadece %1,2'sı emeklidir. Erkeklerde ikinci sırada %29 ile eğitim ve öğretimde olanlar yer alırken, kadınlarda bu oran %10'dur. Dikkat çeken diğer bir husus iş bulma ümidi olmadığı veya diğer nedenlerle çalışmak istedikleri halde iş aramayanların işgücü dışındaki erkeklerin % 8,2'sini, Kadınlarda ise %5,6'sını oluşturmaktadır. Diğer bir ifadeyle hali hazırda işgücüne dahil edilmesi gereken %13,8'lik bir işgücü dışında nüfus vardır. Bununla beraber ev işleri ile meşgul kadınların işgücüne katılımının artması aynı seviyede istihdam oranını artırmazsa bu durum işsizlik oranın da yükselmeye neden olacaktır.

İşgücüne dâhil olmayan nüfusun %20 ise özürlü, yaşlı veya hastalardan oluşmaktadır. Özürlülerin istihdama katılımının sağlanması bu noktada önem arz etmektedir. Eğitim düzeyi arttıkça her iki cinsiyette de işgücü dışında kalma azalmaktadır. Bu durum özellikle yüksek eğitimde çok belirgindir. Durum yine kadınların aleyhine olmakla birlikte, yüksek eğitimli kadınların % 27,2'si, erkeklerin % 11,3'ü işgücü dışındadır. Cinsiyetler arası fark 15,9 puandır. Farkın en yüksek olduğu iki grup vardır. Lise altı eğitimliler ve lise mezunları. Her iki grupta da cinsiyetler arası fark kadınlar aleyhine 34,5 puana kadar ulaşmaktadır.

Grafik 10. Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma oranı,TR72,%,2011

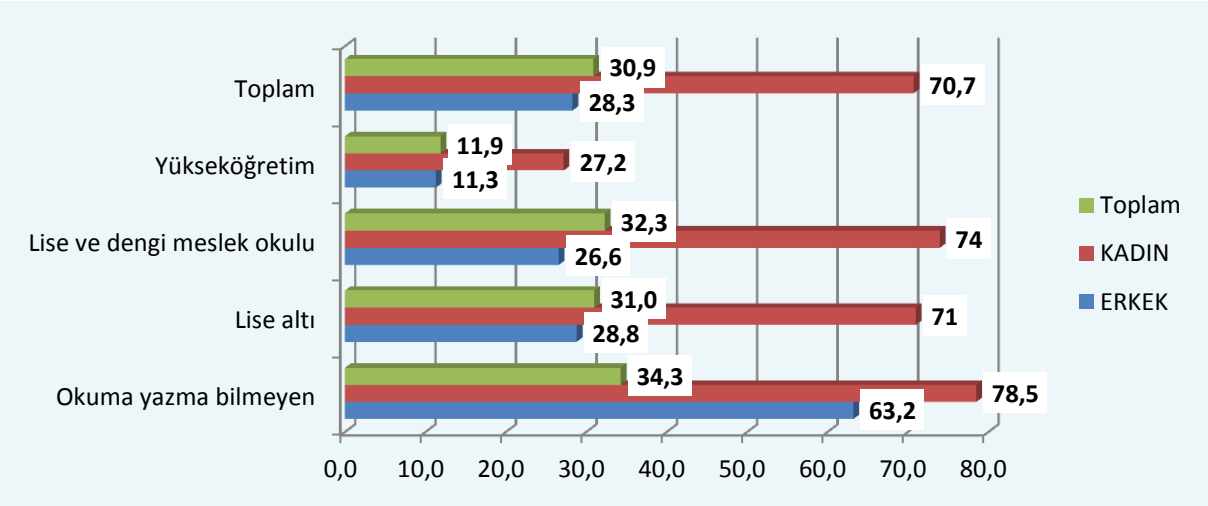

Kaynak: TÜİK,HİA

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu kısımda İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR'a kayıtlı kesim itibariyle mevcut olmasına rağmen bu veri seti il bazında cinsiyet, yaş, eğitim gibi kayıtlı işsizlerin özelliklerini ve açık işlerin sektörel dağılımı gibi özellikleri içermesi açısından önemli göstergelerdir.

Sivas'ta 2011 yılı sonunda kayıtlı işsiz sayısı 20.677 kişidir. Kayıtlı işsizlerin % 64'ü erkek, % 36'sı kadındır. Kayıtlı işsizlerin cinsiyet dağılımları Türkiye dağılımından çok farklı değildir. Türkiye toplamında kayıtlı işsizlerin % 62'si erkek, % 38'i kadındır.

Tablo 35. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	SİVAS			TÜRKİYE
Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam	Toplam
15-19	609	297	906	82.403
20-24	3195	1867	5062	474.173
25-29	3059	1773	4832	524.838
30-34	2126	1309	3435	428.572
35-39	1606	913	2519	321.909
40-44	1214	695	1909	245.856
45-49	815	338	1153	169.653
50-54	343	157	500	72.834
55-59	133	70	203	32.803
60-64	54	49	103	12.639
65 Ve Daha Büyük	32	23	55	6.582
Genel Toplam:	13.186	7.491	2.0677	2.372.262

Kaynak: İŞKUR

2012 İŞKUR İstatistiklerine göre ilde en yüksek kayıtlı işsiz 20-24 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin % 24,4'si bu yaş grubundadır. 20-24 yaş grubunu %23,3 ile 25-29 yaş grubu takip etmektedir. Yaş artıkça kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır. 20-34 yaş grubundaki kayıtlı işsizler, Türkiye toplamında olduğu gibi, ildeki toplam işsizlerin dörtte üçünü oluşturmaktadır. 15-29 yaş grubundaki işsizlerin toplam işsizler içindeki payı ise Türkiye ortalamasından daha yüksek iken 30 yaşından sonraki işsizlerin toplam payı Türkiye ortalamasının altındadır. Diğer bir ifadeyle ildeki genç işsiz oranları Türkiye geneline göre

daha fazladır. Hem ilde hem de Türkiye de işsiz oranları 30 yaşına kadar artış ve sonraki yaşlarda azalış göstermektedir.30 yaş iş aramada psikolojik yaş sınırı olarak da değerlendirilebilir.

2012 yılında İŞKUR'a başvuran iş arayanların sayısı 20.835'dir.Başvuranların %71 erkek ve %29'u kadınlardan oluşmaktadır. Genç yaş(15-24) grubundaki başvurular toplam başvuruların %32,7'sidir. Başvuranlar 20-24 yaş grubunda yoğunlaşmaktadır. 24 yaşından sonra yaş ilerledikçe başvurular azalmaktadır. Her iki cinsiyette en fazla başvuru 20-24 yaş aralığındadır. İş için İŞKUR'a başvuranların %45'i ilköğretim, %34 ise Lise mezunudur. Öğrenim seviyesi arttıkça İŞKUR'a olan başvurular azalmaktadır. Üniversite mezunu iş arayan kadınların oranı, erkeklere göre daha yüksektir. Lise altı eğitim düzeyine sahip erkeklerin İŞKUR'a rağbeti kadınlara göre daha yüksektir.

Tablo 46. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	SİVAS			TÜRKİYE
Öğrenim Durumu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Toplam**
Okur Yazar Olmayan	122	209	331	44.975
Okur Yazar	179	189	368	59.440
İlköğretim	6232	2475	8707	1.109.535
Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	4607	2365	6972	711.844
Ön lisans	1087	1165	2252	219.911
Lisans	936	1043	1979	217.317
Yüksek Lisans	22	44	66	8.851
Doktora	1	1	2	389
Genel Toplam:	13.186	7.491	20.677	2.372.262

Kaynak: İŞKUR

İlin eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşük olmasına rağmen, kayıtlı işsizlerin dağılımında lise mezunlarının payı Türkiye ortalamasından daha yüksektir. İlde lise altı eğitimlilerinin kayıtlı işsiz içindeki payı % 43,9 ile % 49,3 olan Türkiye toplamının altında iken, lise mezunlarının payı % 33,7 ile % 30 olan Türkiye toplamından daha yüksektir. Yüksekokul mezunlarının payı Türkiye ile yakın değerlerdedir.

Cinsiyetler arası dağılımda iki cinsiyet arasındaki en belirgin fark ilköğretim mezunlarındadır. İlköğretim mezunu olup iş arayan erkeklerin oranı %47 iken bu oran kadınlar için %33'tür.Lise mezunu olup iş arayan kadın(%32) ve erkeklerde(%35) fark ilköğretime göre daha azdır. İşsiz kadınların %30'u, erkeklerin ise %16'sı üniversite mezunudur. Diğer bir ifadeyle yükseköğrenim düzeyinde işsizlik oranlarını kadınlar, düşük öğrenim düzeyinde ise erkekler artırmaktadır.

İldeki En yüksek işsizlik ödeneği başvurusu 30-34 yaş grubundadır. Bunu 25-29 yaş grubu takip etmektedir.34 yaşından sonra işsizlik ödeneği ile ilişkisi olanların sayısı azalmaktadır. İşsizlik ödeneği ilişkilerinin genç yaş grubunda az, orta yaş grubunda fazla olması dikkat çekicidir. İşsizlik ödeneğinde çalışma sürelerinin etken olması nedeni ile işsizlik ve işsizlik ödeneği dağılımı arasında bir paralellik olmaması beklenmektedir. En yüksek işsizlik oranı 20-24 yaş grubunda iken en yüksek işsizlik ödeneği 30-34 yaş grubundadır

Tablo 57. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları, 2012

YAŞ	Ödemesi (Biten+Devam Eden+Kesilen)	Oran %
15-19	9	0,4
20-24	139	6,2
25-29	489	21,9
30-34	518	23,2
35-39	399	17,9
40-44	387	17,4
45-49	241	10,8
50-54	38	1,7
55-59	7	0,3
60-64	0	0,0
65 ve daha büyük	1	0,0
Genel	2228	100,0

Kaynak: İŞKUR

İldeki işsizlik ödeneği başvurusunun yarıdan fazlası ilköğretim mezunlarınca yapılmıştır. Lise mezunlarının oranı da önemsenecek seviyededir. Üniversite mezunlarında başvuru oranı, toplam başvurunun %10'u kadardır.

Grafik 19. Eğitim Düzeylerine Göre İşsizlik Ödeneği Oranları, Sivas,%,2011

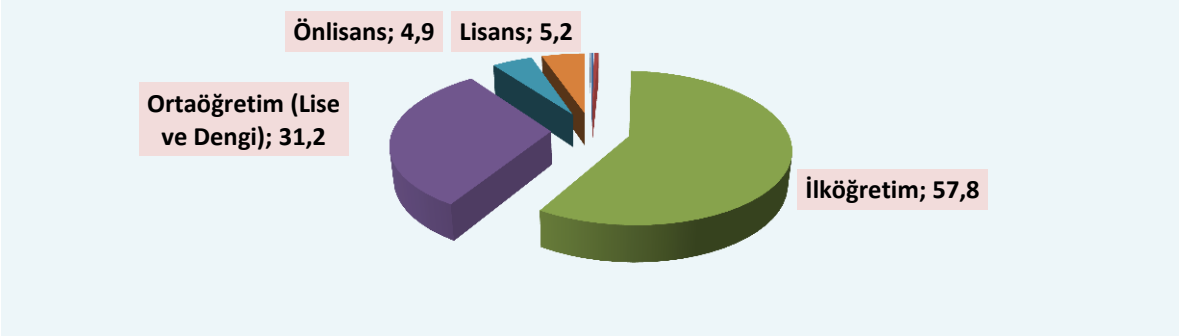

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR'a Gelen Açık İşler

2012 Yılında 20.677 kayıtlı işsize karşın ilde 11.420 açık iş mevcuttur. Açık işlerin %70'i özel sektöre aittir. Türkiye genelindeki açık işlerin büyük çoğunluğu(%85) özel sektördedir. İlin Türkiye genelinin aksine Kamu sektöründeki açık işlerin daha fazla olması TYÇP programlarından kaynaklanmaktadır. Hem il düzeyinde hem de Türkiye genelinde en fazla açık işler İmalat sektöründedir.

Tablo 68.Sektörlere göre Açık İşlerin Dağılımı, 2012

	SİVAS	TÜRKİYE
Bilgi ve iletişim	784	44.039
Diğer hizmet faaliyetleri	1.459	90.243
Eğitim	706	38.251
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	137	7.329
Finans ve sigorta faaliyetleri	39	11.188
Gayrimenkul faaliyetleri	36	902
Hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri;	0	528
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	471	85.594

İmalat	3.164	336.449
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	54	14.071
İnşaat	863	53.393
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	47	10.089
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	348	53.282
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	42	4.144
Madencilik ve taş ocakçılığı	522	8.243
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	523	66.264
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	929	15.159
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	67	15.916
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	923	94.621
Ulaştırma ve depolama	306	42.050
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri		49
Genel Toplam	11.420	991.804

Kaynak: İŞKUR

İlde imalat sektörünün toplam açık işteki payı %28'dir.İmalat sektörünü %13 ile Diğer Hizmet faaliyetleri takip etmektedir. Diğer hizmet faaliyetlerindeki açık iş oranlarının yüksek olması Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Hizmet alımlarının İŞKUR aracılığıyla sağlıyor olma zorunluluğudur. Diğer bir ifadeyle sanal açık işlerdir. Açık işlerde tarım sektörünün etkinliği çok az olup sadece %0,6'dır.TR72 Düzeyinde tarım dışı işsizlik oranı %16,4 olduğuna göre tarım dışı açık iş sayısının yetersiz olduğu anlaşılmaktadır.

Hem il genelinde hem de Türkiye genelindeki açık işlerin yarısı Nitelik Gerektirmeyen Meslek Gruplarında yer almaktadır. Açık işlerde 2. Sırada hem Türkiye hem de Türkiye genelinde Hizmet ve Satış Elemanları grubundaki meslekler yer almaktadır. Sivas ilinde Türkiye genelinden farklı olarak 3. Sırada Tesis ve Makine Operatörleri meslek gurubundaki açık işler gelmektedir.

Grafik 20. Meslek Gruplarına göre Açık İşlerin Dağılımı,2012

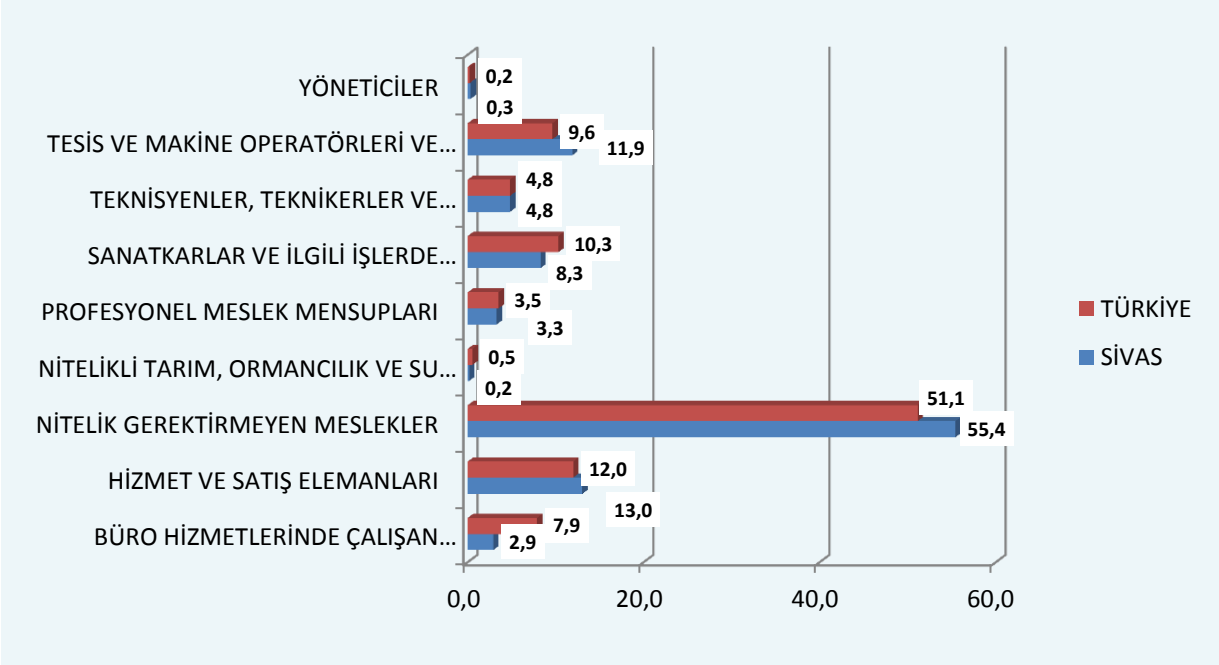

Kaynak: İŞKUR

İlde 2012 yılı itibariyle 6.863 kişi işe yerleştirilmiştir. İlde işe yerleştirme oranı[9] %60'dır ve %56 olan Türkiye işe yerleştirme oranının yakın değerlerdedir. İşe yerleşenlerin %80'i erkek %20'side kadındır. Türkiye genelinde kadın işe yerleştirme oranı %29'dur.Erkeklerde en fazla iş yerleştirme 25-29(%22) yaş grubunda, kadınlarda ise 30-34(%23) yaş grubundadır. Yaş arttıkça beklendiği gibi işe yerleştirme oranları azalmaktadır.

Tablo 79.Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleşenlerin Dağılımı, 2012

	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	267	35	302
20-24	990	191	1181
25-29	1212	293	1505
30-34	1075	315	1390
35-39	823	253	1076
40-44	566	171	737
45-49	346	77	423
50-54	129	31	160
55-59	62	9	71
60-64	14	1	15
65+	3	0	3
Genel	5.487	1.376	6.863

Kaynak: İŞKUR-2012

İşe yerleştirilenlerin % 50'si ilköğretim mezunudur. İşe yerleştirilen erkeklerin % 61,5'i, kadınların % 42,9'u ilköğretim mezunudur. İkinci sırada % 34,5 ile ortaöğretim mezunları gelmektedir. İşe yerleştirilenlerin sadece %6,9'u ön lisans, lisans ve yüksek lisansı da içeren yüksek eğitimlilerdir. Üniversite mezunu kadın işe yerleşenlerin oranı, erkelerden daha fazladır. Öğrenim düzeyi yükseldikçe işe yerleştirme oranları da düşmektedir.

Tablo 20. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, 2012

	Erkek	Kadın	Toplam
Okuryazar	247	101	348
Okuryazar olmayan	6	1	7
İlköğretim	2825	589	3414
Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	1960	410	2370
Ön lisans	254	132	386
Lisans	175	126	301
Yüksek Lisans	19	15	34
Doktora	0	0	0
Toplam	5.486	1.374	6.860

Kaynak: İŞKUR-2012

[9] İşe yerleştirme oranı: İse yerleştirilen sayısı/ Açık iş sayısı*100

2012 yılsonuna kadar İŞKUR tarafından açılan kurs sayısı 288'dir. Açılan kursların %3,4'dü istihdam garantili işgücü yetiştirme kursudur. İstihdam garantili kurslara, toplam kurs katılımcıların %4,5'i olan 241 kişi katılmıştır. Hem açılan istihdam garantili kurs sayısı, hem de bu kurslara katılma oranları Türkiye oranlarından aşağıdadır. Açılan kursların %46'sı ve kursiyerlerinde %64'dü TYÇP programlarında yer almaktadır. Bir diğer ifadeyle açılan kursların dörtte üçü meslek gerektirmeyen, işgücü piyasasının ihtiyaçlarını içermeyen, kısa vadede çözüm sunacağı düşünülen programlardan oluşmaktadır. Özellikle piyasanın eleman ihtiyacını karşılamaya yönelik staj programları ve işgücü yetiştirme kurslarının azlığı dikkat çekmektedir.

Kurslara katılan kursiyerlerin %65'i erkek, %35 ise kadındır. Kursa katılan kadınların %42'si, erkeklerin ise %74'dü TYÇP programında yer almaktadır. Az sayıda açılan İstihdam garantili kurslara katılanların büyük çoğunluğunun(%65) kadın olması dikkat çekicidir.

Tablo 81.Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, 2012

	SİVAS				TÜRKİYE
		Kursiyer Sayısı			Kurs Sayısı
2012	Kurs Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam	Türkiye
Girişimcilik	15	200	128	328	900
Hükümlülere Yönelik Kurslar	3	40	0	40	334
İş.Yet.Kurs/ İstihdam Garantili	10	84	157	241	4564
İş.Yet.Kurs/Genel	13	125	173	298	1576
İş.Yet.Kurs/Tyçp	132	2.767	666	3.433	4936
İşbaşı Eğitim Programı(İep)	20	67	41	108	8018
Özürlü Kursları	5	21	25	46	574
Umem Projesi	26	285	268	553	2359
Umem Projesi/İep	64	159	121	280	3333
Genel Toplam	288	3.748	1.579	5.327	26.594

Kaynak: İŞKUR-2012

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamama bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu hedef doğrultusunda Sivas ilinin işgücü piyasası talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile[10] 2012 yılından başlayarak yılda bir kez olmak üzere periyodik işgücü piyasası talep araştırması yapılması planlanmıştır.

Uygulaması ilk kez 2012 Eylül ve Ekim aylarında yapılan bu araştırma ile Sivas ilinde mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimler izlenecektir. 1-9 çalışanı olan mikro ölçekli işyerlerindeki hızlı açılıp kapanma oranları dikkate alınarak,

[10] Araştırma yöntemi için Ek 2'ye bakınız

araştırmanın kapsamı Sivas ilinin tüm ilçe ve köylerinde bulunan özel sektör, 10 ve daha fazla çalışanı olan yerel birim işyerleri olarak tanımlanmıştır.

10 ve üzeri çalışanı olan işyeri sayısının çok fazla olmaması örnekleme yerine tam sayımın tercih edilmesine yol açmıştır.[11] Araştırmanın çerçevesi Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2011 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

Alan uygulaması sırasında karşılaşılan diğer bir sorun da işyeri faaliyetleri ve işyeri büyüklüklerinde görülen değişikliklerdir. Özellikle 10-49 büyüklüğündeki işyerlerinden bir kısmı 1-9 büyüklükteki işyerlerine kayma göstermiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu[12]" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep edilen eğitim ve beceri düzeyleri, Karşılanma yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük nedeni ,)
- 2012 yılı içerisinde işe giriş-çıkışlar,
- 31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si[13] kapsama dahil edilmiştir.

Araştırmaya 750 işyeri cevap vermiştir. Bu işyerlerinin 138 tanesinin, TÜİK İşyeri Listesinde 10-49 çalışanı büyüklüğünde olduğu halde, alanda 1-9 çalışanı olan işyerlerine dönüştükleri görülmüştür. Bu durum özellikle kendini ticaret sektöründe ve bunu takiben imalat ve inşaat sektöründe göstermektedir.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektör bazında il tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için tabakalamaya mesleki kırılım dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[11] Tam sayımın tercih edilmesinde İŞKUR'un kendi alt yapısını güncellemek istemesi de önemli bir etken olmuştur.

[12] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

[13] Madencilik ve taş ocakçılığı; İmalat; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı; İnşaat; Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı; Ulaştırma ve depolama; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri; Bilgi ve iletişim; Finans ve sigorta faaliyetleri; Gayrimenkul faaliyetleri; Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler; İdari ve destek hizmet faaliyetleri; Eğitim; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri; Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor ve Diğer hizmet faaliyetleri.

İşyerleri Ve Mevcut İstihdam

Araştırma sonuçlarına göre işyerlerinin büyük çoğunluğu toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 31'i ticaret sektöründedir. Bu sektörü % 18 ile imalat ve % 17,1 ile inşaat sektörü takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri, araştırmaya cevap veren işyerlerinin üçte ikisini oluşturmaktadır. Dördüncü sırada % 7 pay ile Ulaştırma ve Depolama faaliyetleri yer almaktadır.

Grafik 111. İşyerlerinin sektörel dağılımı,%,2012

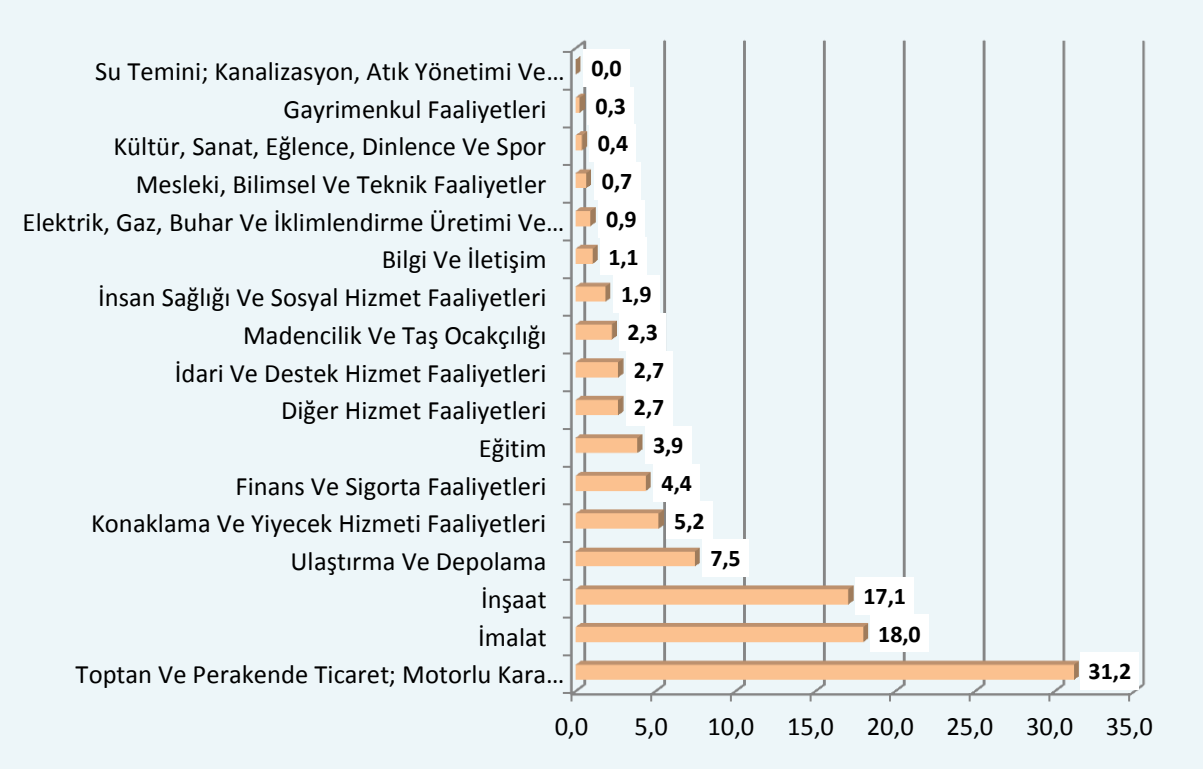

Kaynak: İPTA

İlde 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde sektör sıralaması yer değiştirmektedir. İlk sırada imalat sektörü yer almakta, imalatı ticaret sektörü takip etmektedir. 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinin % 21'i imalatta, % 18'i ticaret sektöründedir. Bu iki sektörü yüzde 13,8 ile İdari ve Destek Hizmetleri sektörü takip etmektedir.

Sivas'taki işyerleri Türkiye toplam işyerlerinden sadece % 1,2 pay almaktadır. Sivas'ta İPA çalışması kapsamında 750 işyeri ile görüşülürken Türkiye genelinde bu sayı 127.687'ye ulaşmaktadır. Sivas'taki işyeri sayısının Türkiye genelindeki işyeri sayısına oranına bakıldığında bu oranın **% 0,6** olduğu görülmektedir. Türkiye içinde en fazla pay alan sektör % 0,9 pay ile toptan ve perakende sektörüdür. Sivas'ta işyerleri itibariyle ikinci sırada olan imalat sektörü yer almaktadır.

Grafik 122. Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı,%, 2012

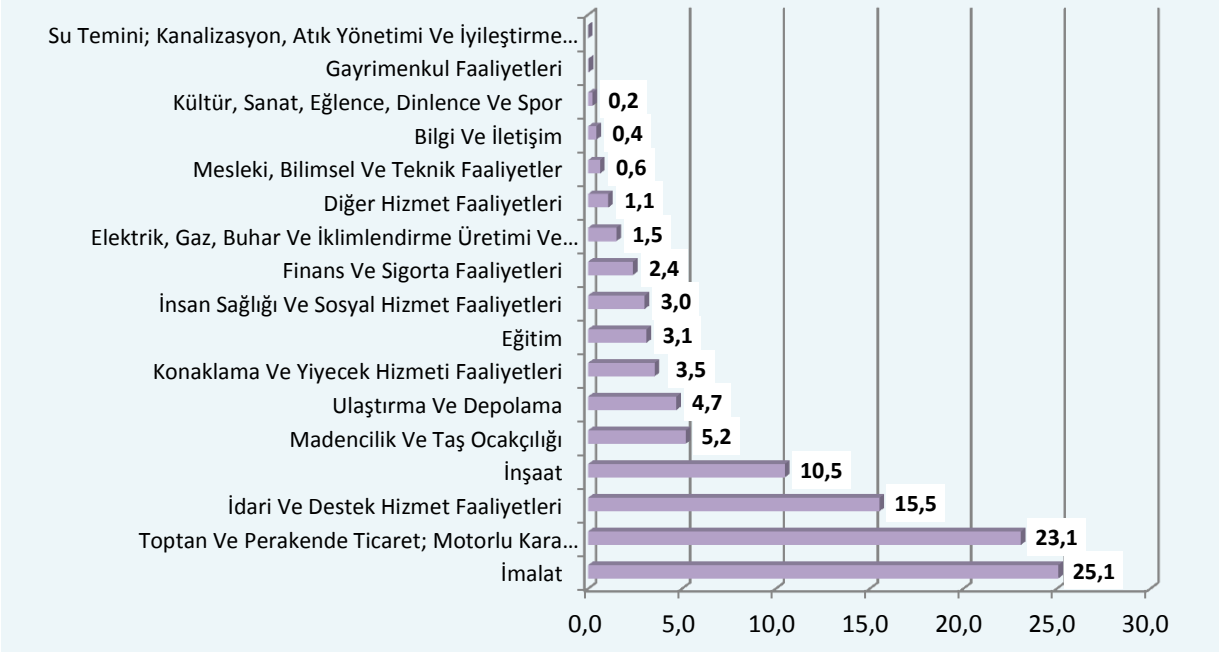

Kaynak: İPTA

Araştırma sonuçlarına göre il genelinde çalışanların % 74,2 si İmalat, Toptan ve perakende ticaret, İdari ve Destek Hizmet ve İnşaat sektöründe yer almaktadır. Türkiye genelinde olduğu gibi Sivas ili genelinde de çalışanların en yoğun olduğu sektör imalat sektörüdür. Ayrıca çalışanların sektördeki ağırlığı Türkiye geneline yakındır. Türkiye genelinde imalat sektöründe çalışanların toplam çalışanlar içerisindeki ağırlığı % 23,8 iken, il genelinde % 25,1'dir. İl genelinde çalışanların ön plana çıktığı diğer iki sektör ise % 23,1 ile Toptan perakende ve ticaret ile % 15,5 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleridir.

Tablo 22: Sektörlere göre çalışan oranları-1- ,%2012[14]

Sektör	Kadın çalışan oranı,%	Erkek çalışan oranı,%	Sektördeki işyeri sayılarının toplam içindeki oranı,%
Bilgi Ve İletişim	36,6	63,4	1,1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	15,0	85,0	2,7
Eğitim	29,9	70,1	3,9
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Dağ.	9,2	90,6	0,9
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	32,7	67,3	4,4
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0	100,0	0,3
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	13,0	87,0	2,7
İmalat	11,8	88,2	18,0
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	56,9	43,1	1,9
İnşaat	5,4	94,6	17,1
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	14,4	85,5	5,2
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	12,3	87,7	0,4
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	2,1	98,0	2,3
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	9,1	91,5	0,7
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme	0,0	0,0	0,0
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara	19,8	80,2	31,2
Ulaştırma Ve Depolama	4,8	95,3	7,5
Genel Toplam:	14,9	85,1	100,0

Kaynak: İl İPTA

[14] Kadın çalışan Oranı: Kadın Çalışan Sayısı/Toplam Çalışan, Erkek çalışan Oranı: Erkek Çalışan Sayısı/Toplam Çalışan,

İl genelinde çalışanların % 85,1'i erkek, % 14,9'u kadındır. Türkiye toplamında kadın çalışanların oranı ise % 25'tir. İl genelinde Kadın çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranı Türkiye ortalamasından düşük olmakla birlikte, kadın çalışanların görece olarak ağırlık kazandıkları sektörler Türkiye ile aynı eğilimi göstermektedir. İl genelinde kadın çalışanların daha ağırlıklı olduğu sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları çok azdır.

Örneğin çalışanlarının yarıdan fazlası (% 57) kadın olan insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı % 1,9, çalışanlarının üçte birinin kadın olduğu eğitim sektörü işyerlerinin toplam ağırlığı içindeki oranı % 3,9, çalışanlarının % 32'sinin kadın olduğu finans ve sigorta faaliyetlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlıkları % 4,4'tür.

Erkek çalışanların % 26'sı, kadın çalışanların da % 20'si imalat sektöründedir. Toptan perakende ve ticaret çalışan sayısı açısından ikinci hakim sektördür. İşyeri sayısı açısından bakıldığında il genelinde en büyük ağırlığa sahip sektördür. İl genelinde erkek çalışanların % 22'si kadın çalışanların ise % 30,6'sı Toptan ve perakende ticaret sektöründe bulunmaktadır. Sektörlerdeki işyerlerindeki toplam çalışan sayılarına göre üçüncü sırada yer alan İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründeki işyeri sayısının azlığı %2,7 oranı ile dikkat çekicidir.

Tablo 23: Sektörlerde çalışan oranları-2- ,%2012[15]

Sektör	Kadınlar İçinde Pay %	Erkekler İçinde Pay %	Çalışanların Sektörler İçindeki Toplam Payı %
Bilgi Ve İletişim	1,1	0,3	0,4
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1,1	1,1	1,1
Eğitim	6,3	2,6	3,1
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0,9	1,6	1,5
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	5,2	1,9	2,4
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0	0,0	0,0
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	13,5	15,9	15,5
İmalat	19,9	26,0	25,1
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	11,5	1,5	3,0
İnşaat	3,8	11,6	10,5
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	3,4	3,6	3,5
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	0,2	0,2	0,2
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,7	6,0	5,2
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	0,4	0,7	0,6
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0	0,0	0,0
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	30,6	21,8	23,1
Ulaştırma Ve Depolama	1,5	5,3	4,7
Genel Toplam:	100,0	100,0	100,0

Kaynak: İl İPTA

[15] Kadınlar İçinde Pay: Kadın Çalışan Sayısı/Toplam Kadın Çalışan, Erkekler İçinde Pay: Erkek Çalışan Sayısı/Toplam Erkek Çalışan, Çalışanların Sektörler İçindeki Payı: Sektörlerde Çalışan/Toplam Çalışan

Çalışanların imalat(%25), ticaret(%23), idari destek hizmet faaliyetleri(%16) ve inşaat(%11) sektöründe yoğunlaşması mesleki dağılımları etkilemektedir. Çalışanların beşte biri sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ana meslek grubunda[16] çalışmaktadır. Ana meslek grupları itibariyle çalışanların dağılımına bakıldığında ikinci sırada % 18,7 ile Hizmet ve Satış Elemanları, üçüncü sırada % 18,5 ile Te sis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve dördüncü sırada da % 17,1 Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yer almaktadır.

İlde ana meslek gruplarının dağılımı Türkiye dağılımından farklılık göstermektedir. İlde ilk sırada sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ana meslek grubunda çalışanlar yer alırken, Türkiye'de ilk sırada nitelik gerektirmeyen meslekler, ikinci sırada da profesyonel meslek grupları yer almaktadır. Ana meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı da farklılık göstermektedir. Toplam çalışanların %15'ini kadınlar teşkil ederken, %85'i erkek çalışanlardan oluşmaktadır.

Tablo 13. Ana meslek gruplarına göre cinsiyet oranları,%

	Erkek %	Erkeklerin kendi içindeki payı %	Kadın %	Kadınların kendi içindeki payı %	Çalışanların toplam içindeki payı %[17]
Büro Hizmetlerinde Çalışan Ele.	65,7	6,5	34,3	19,1	8,3
Hizmet Ve Satış Elemanları	79,4	17,4	20,6	25,8	18,7
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	83,8	16,8	16,2	18,5	17,1
Nitelikli Tarım, Ormancılık	98,9	1,3	1,1	0,1	1,1
Profesyonel Meslek Mensupları	66,0	4,9	34,0	14,5	6,4
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	97,1	23,3	2,9	3,9	20,4
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	90,6	7,3	9,4	4,3	6,9
Tesis Ve Makine Operatörleri Mon.	89,9	19,6	10,1	12,5	18,5
Yöneticiler	93,1	3,0	6,9	1,3	2,7
Toplam:	85,1	100,0	14,9	100,0	100,0

Kaynak: İl İPTA

Meslek bazında yapılan inceleme ilde mesleki çeşitliliğin fazla olduğu görülmektedir.(772 farklı Meslek)[18]. İl genelinde çalışanların yoğun olduğu ilk 10 meslekte çalışanlar, toplam çalışanların % 26'sını oluşturmaktadır. İlk sırada Temizlik görevlisi yer almaktadır. Bunun nedeni olarak İdari ve Destek Hizmet Faaliyetinde çalışanların ağırlıklı olması(%16) ve bu sektörde çalışanların temizlik görevlisi ve Güvenlik Görevlisi olmasıdır. Dolayısıyla ilk onda yer alan ilk iki meslek gurubu tamamen ilgili sektörün etkisi ile oluşmuştur.

[16] Ana meslek grubu: ISCO 2008

[17] Çalışanların Toplam İçindeki Payı: Ana Meslekte Gruplarında Toplam Çalışan/Toplam Çalışan

[18] Çerçevede mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için tabakalamaya mesleki kırılım dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuş olup genellemeler ihtiyatla karşılanmalıdır.

Tablo 25. En fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı ,%2012

İlk On Meslek(Toplam)	%	İlk On Meslek(Erkek)	%	İlk On Meslek(Kadın)	%
Temizlik Görevlisi	9,0	Temizlik Görevlisi	8,5	Temizlik Görevlisi	12,0
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	2,6	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	2,8	Makineci (Dikiş)	6,4
Beden İşçisi (Genel)	2,0	Şoför-Yük Taşıma	2,3	Kasiyer	5,7
Şoför-Yük Taşıma	2,0	Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	2,0	Sekreter	4,5
Makineci (Dikiş)	1,9	Madenci (Genel)	1,9	Ön Muhasebeci	3,3
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	1,9	Tesviye Ustası-Metal İşleme	1,9	Beden İşçisi (Genel)	2,8
Reyon Görevlisi	1,7	Beden İşçisi (Genel)	1,9	Triko Paketleme İşçisi	2,7
Madenci (Genel)	1,6	Reyon Görevlisi	1,7	Büro Memuru (Genel)	2,5
Tesviye Ustası-Metal İşleme	1,6	Kamyonet Şoförü	1,7	Hemşire	2,0
Kamyonet Şoförü	1,4	Garson (Servis Elemanı)	1,6	Aşçı	2,0
Toplam	25,8	Toplam	26,4	Toplam	43,9

Kaynak: İl İPTA

Kadın ve erkeklerin mesleklere göre dağılımı 1. Meslek dışında cinsiyetler arasında çeşitlilik farklılık göstermektedir. Erkek ve Kadınların en fazla çalıştığı mesleklerde Hemşire dışında Profesyonel Meslek mensupları ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları içinde yer alan mesleklerin olmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Sivas işgücü piyasası mavi ve beyaz yaka çalışanlardan yoksun'dur. Bununla beraber ilk on meslekte çalışan kadın oranı toplam kadın çalışan oranının yaklaşık yarıya yakınıdır(%44)

AÇIK İŞLER

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık[19] iş imalat sektöründedir. Sivas ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektörler imalat ve toptan-perakende ticarettir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör de imalat olmakta ve imalatı ticaret ve inşaat sektörleri takip etmektedir. Açık işlerin % 34'ü imalat , %24'ü ticaret, %14'ü inşaat sektöründedir. Gayrimenkul faaliyetleri ile kültür, sanat ve eğlence ve su temini, kanalizasyon sektörlerinde ise hiç açık iş bulunmamaktadır.

Grafik 143. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı,%,2012

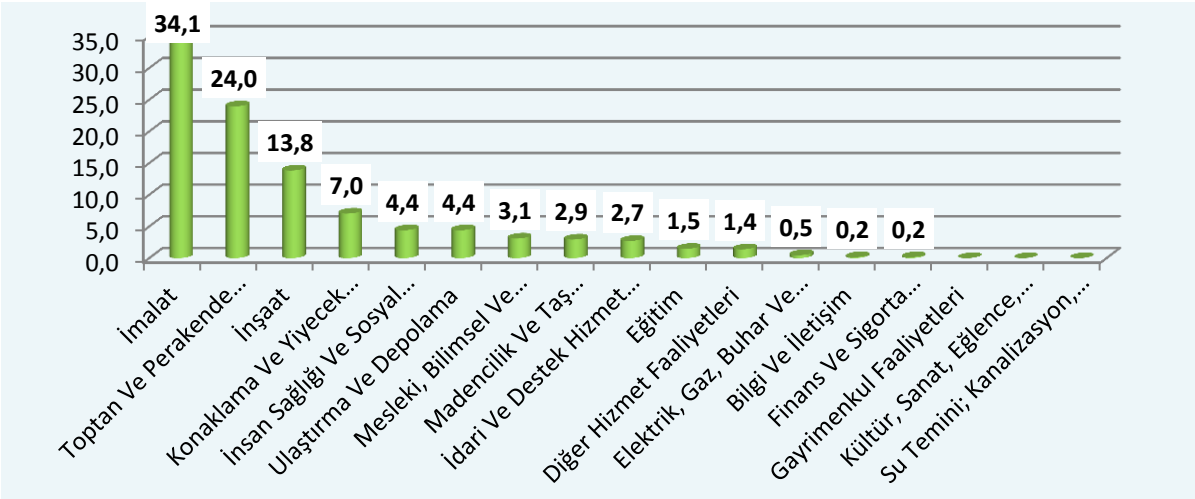

Kaynak: İl İPTA

[19] Açık iş yeni yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak bir pozisyon olarak tanımlanır. İşveren, bu pozisyon için, kurum dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif olarak adım atmaktadır ve daha fazla adım atmaya da hazırdır ve bu pozisyonu ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. İşgücü talep araştırması kapsamında işyerleri ziyaret edildiğinde mevcut olan açık işler derlenmiştir.

10 ve üzeri istihdamlı işyerlerindeki açık işlerin %58'si 10-49 istihdamlı işyerlerinde ve %42'si ise 50 ve üzeri istihdamlı işyerlerinde yer almaktadır.10-49 istihdamlı işyerlerinde en fazla açık iş sırasıyla; Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe(%31), İmalat sektöründe(%26) ve İnşaat sektöründe(%22) yer almaktadır. 50 ve üzeri istihdamlı işyerlerinde ise en fazla açık iş sırasıyla; İmalat(%48), Toptan ve Perakende Ticaret(%16) ve İnsan Sağlığı Hizmetleri(%7) yer almaktadır. Dolayısıyla firma ölçekleri değiştikçe açık işlerde farklılıklar arz etmektedir.

Açık İş oranı

Sivas genelinde açık iş oranı[20] **% 4,7** olarak hesaplanmıştır. Sektörler itibariyle bakıldığında en yüksek açık iş oranının % 19,6 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründe olduğu görülmektedir. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörünü % 8,9'lık açık iş oranı ile Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri sektörü ve % 6,7'lik açık iş oranı ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü izlemektedir. Ancak bu oranlar değerlendirilirken ilgili sektörlerdeki işyeri ve çalışan sayılarının göz ardı edilmemesi gerekmektedir[21]. Bununla beraber imalat sektöründeki açık işlerin toplam açık işler içerisindeki payı % 34,1 ve çalışanların toplam içindeki payı % 25,1'dir. Dolayısıyla imalat sektöründeki % 6,3 açık iş oranı diğer sektörlere göre daha fazla önem arz etmektedir Ayrıca toplam çalışanlardaki payı % 25 ve toplam açık işlerdeki payı % 34 olan Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ile toplam çalışanlar içindeki payı % 10,4 ve toplam açık işlerdeki payı % 13,8 olan İnşaat sektöründeki açık iş oranları da imalat sektörü gibi önem arz etmektedir.

Grafik 154. Sektörlere Göre Açık İş Oranları,%,2012

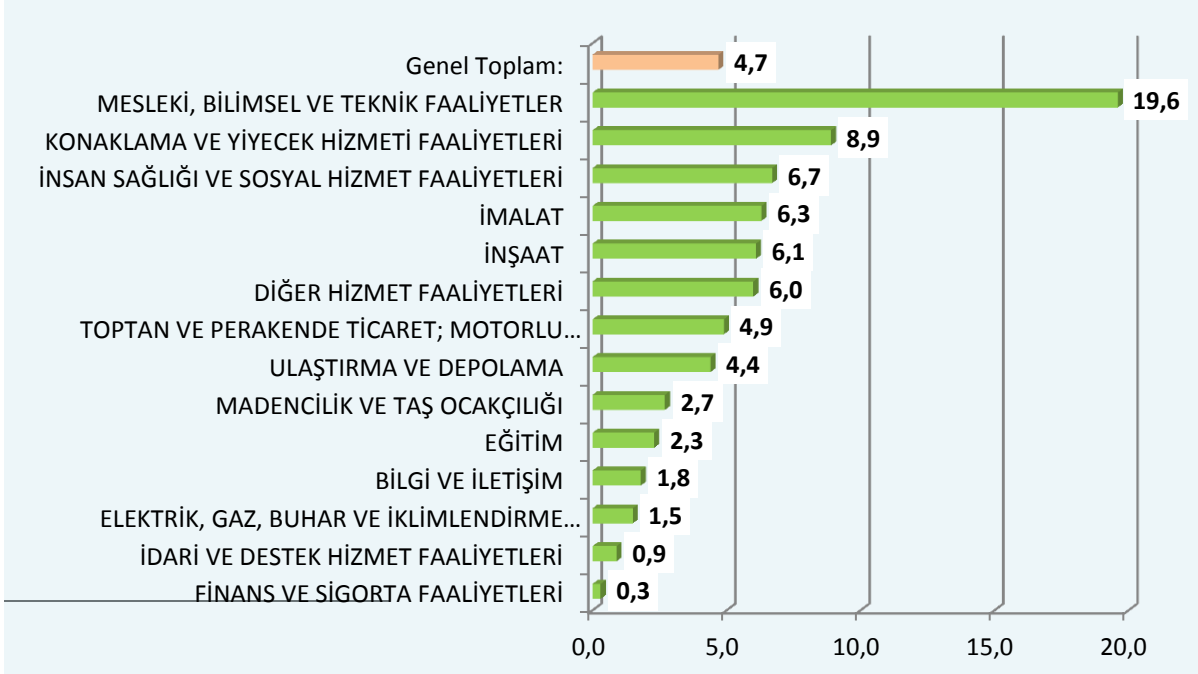

Kaynak:İl İPTA

[20] Açık iş oranı (AİO) açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde ifade edilir:
AİO = Açık İşlerin Sayısı / (Mevcut Çalışanların Sayısı + Açık İşlerin Sayısı) * 100.

21 Örneğin Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri sektörü ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründeki açık işlerin toplam açık işler içerisindeki payı sırasıyla %3,1, %7 ve %4,4 tür. Ayrıca Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri sektörü ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründeki çalışanların toplam çalışanlar içerisindeki payı sırasıyla %0,6, %3,5 ve %3,0'tür.

İlde açık iş oranı(%4,7), %3,3 olan Türkiye toplamının üzerindedir. İl çalışanlarının %48'ini barındıran imalat ve ticaret sektöründeki açık iş oranları(%5,9) da, bu iki sektördeki Türkiye açık iş oranlarının(%8,8) aşağısındadır. İmalat sektöründeki açık iş oranı ilde %6,3 iken Türkiye'de %5, ilde %4,9 olan ticaret sektörü açık iş oranı Türkiye'de %3,8'dir. İlde Çalışanların %16'sını oluşturan İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründeki %2,7 olan açık iş sayısı ve %0,9 olan açık iş oranı oldukça dikkat çekicidir. Bir diğer ifadeyle ildeki toplam çalışanlarının %16'sını oluşturan bu sektör durağan ve gelişime kapalı bir durumdadır.

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu %31 ile Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar yer almaktadır. Bu ana meslek grubunu yakın değerler (%27) ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar takip etmektedir. Hizmet ve satış elemanlarında çalışanlarında dahil edilmesiyle bu üç sektörde yer alan açık iş payı %75'tir.İldeki Nitelik gerektirmeyen işlerdeki açık iş payı(%9), Türkiye oranlarından(%16) daha düşük olması önem arz etmektedir.

Tablo 26. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%,2012

Ana Meslek Grupları	Sivas %	Türkiye %
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5,5	6,0
Hizmet Ve Satış Elemanları	17,9	12,2
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	9,3	15,9
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,2	0,2
Profesyonel Meslek Mensupları	6,3	9,2
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	30,5	24,7
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0,0	0,0
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3,8	9,9
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	26,4	20,9
Yöneticiler	0,2	0,9
Genel Toplam:	100,0	100,0

Kaynak: İl İPTA

Ana mesleklere göre açık işlerin dağılımı işyeri büyüklüklerine göre %58'i 10-49 istihdamlı işyerlerinde, %42'si ise 50 ve üzeri istihdamlı işyerlerinde yer almaktadır. Hizmet ve Satış elemanları meslek grubundaki ait açık işlerin %72'si 10-49 istihdamlı işyerlerinde yer alırken, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanları meslek grubundaki açık işlerin %66'sı yine 10-49 istihdamlı işyerlerinde yer almaktadır. 50 ve üzeri istihdamlı işyerlerinde Nitelik gerektirmeyen mesleklerdeki açık işler ve Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubundaki açık işlerin daha fazla olduğu görülmektedir.

Ana meslek grupları itibariyle Türkiye'de açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu %7,2 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar iken ilde ise benzer oranlar(%6,9) ilse aynı meslek grubu yer almaktadır. Yine aynı şekilde Türkiye de en yüksek açık iş oranı(%5,4) olduğu bu oranın 1 puan artış ile ilde de aynı meslek grubunda yer almaktadır.

Grafik 165. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları,%,2012

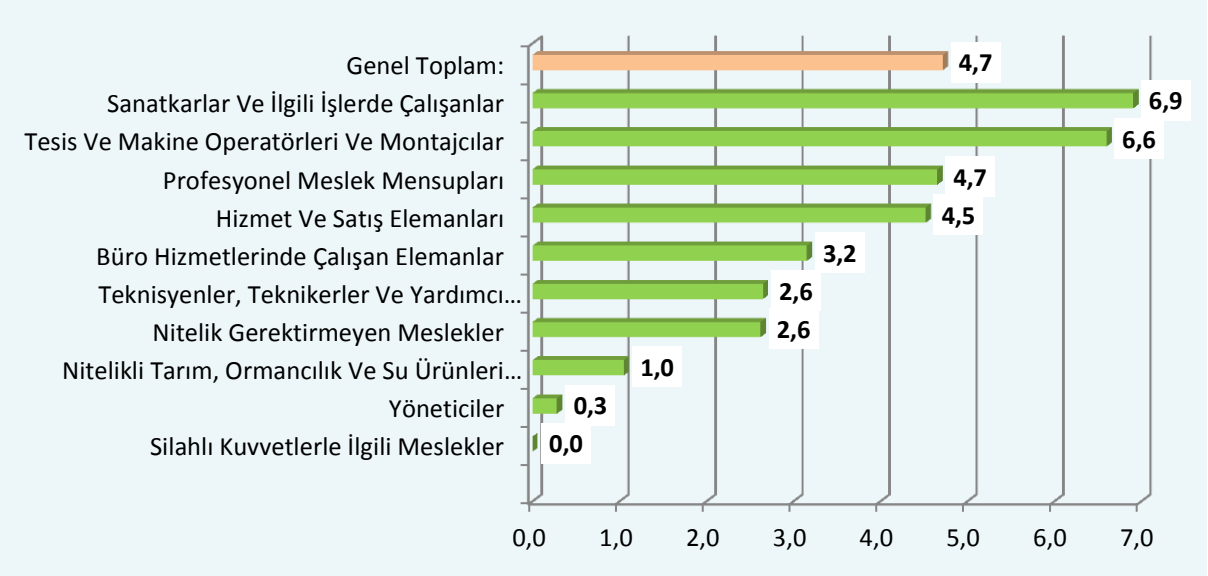

Kaynak: İl İPTA

İldeki en yüksek çalışan oranına sahip Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu açık iş payında ve açık iş oranında da en yüksek değerlere sahiptir. Aynı şekilde çalışan oranı en yüksek 3. Meslek grubu olan tesis ve makine operatörleri meslek grubunda hem açık iş sayısında hem de açık iş oranında beklenilen seviyedir. Ancak bu durum Nitelik gerektirmeyen Mesleklerdeki açık işler için geçerli değildir. Diğer bir ifadeyle çalışan yüksek, açık iş sayısı düşük, dolayısıyla açık iş oranı da düşüktür. Çalışan oranı en yüksek 2. Meslek grubu olan Hizmet ve Satış Elemanları sektöründeki açık iş payı ve açık iş oranı 3. Sıradadır.

Tablo 27. Ana meslek Gruplarına Göre Çalışanlar, Açık İşlerin ve Açık iş oranları,%,2012

Ana Meslek Grupları	Çalışan Oranı%	Açık iş Payı %	Açık iş Oranı%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	8,3	5,5	3,2
Hizmet Ve Satış Elemanları	18,7	17,9	4,5
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	17,1	9,3	2,6
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	1,1	0,2	1,0
Profesyonel Meslek Mensupları	6,4	6,3	4,7
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	20,4	30,5	6,9
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0,0	0,0	0,0
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	6,9	3,8	2,6
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	18,5	26,4	6,6
Yöneticiler	2,7	0,2	0,3
Genel Toplam:	100,0	100,0	4,7

Kaynak: İl İPTA

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek makineci (dikiş)dir. Açık işlerin %10,7'sini makineci mesleği oluşturmaktadır. Makinecileri %7,2 ile Mermer İşçisi takip etmektedir. Bu ilk iki meslek dışındaki En çok talep edilen ilk on meslekteki açık iş payı minimum düzeydedir. En fazla açık işin olduğu ilk on meslek, toplam açık işlerin %41,3'üni oluşturmaktadır. En fazla açık işin olduğu ilk 10 meslekteki toplam açık iş sayısı 535, il genelindeki toplam açık iş sayısı ise 1294'tür.

Tablo 28. En fazla Açık İş Belirtilen İlk On Mesleğin Toplam Açık İş İçindeki Oranı ,%2012

Meslekler	Açık İş Payı %
Makineci (Dikiş)	10,7
Mermer İşçisi	7,2
Madenci (Genel)	3,9
Garson (Servis Elemanı)	3,8
Gaz Altı Kaynakçısı	2,9
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	2,7
Temizlik Görevlisi	2,6
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	2,6
Reyon Görevlisi	2,6
Beden İşçisi (Genel)	2,5
Toplam	**41,3**

Kaynak:İl İPTA

Açık işlerde istenen eğitim düzeyinde en çok dikkat çeken husus genelde(%40) herhangi bir eğitim düzeyinin istenmemiş olmasıdır. İşverenlerin çoğu talep edilen eğitim düzeyine fark etmez cevabını vermiştir. Fark etmez seçeneğinden sonra işverenlerin mevcut açık işlerini doldurmak için en fazla tercih ettiği eğitim düzeyi Lisealtı'dır. Açık işlerde aranan eğitim düzeyi genelde(%10) üniversite mezunları değildir. Bu durum, Üniversite mezuniyetinin diğer eğitim düzeylerine kıyasla daha az tercih edildiğinin göstergesidir. Burada dikkat çeken husus, genel lise mezuniyetinin meslek lisesi mezuniyetine kıyasla açık iş talebinde bulunan işverenler tarafından daha fazla tercih ediliyor olmasıdır. Başka bir deyişle, işverenler için genel lise mezuniyeti meslek lisesi mezuniyetine kıyasla daha fazla talep edilmektedir. Dolayısı ile sektörlerin teknolojik gelişmelerini, ARGE yatırımlarını, ileriye dönük planlarını hala ilkel yöntemlerle yaptığı söylenebilir.

Grafik 176.Açık İşler İçin İstenen Düzeyler,%,2012

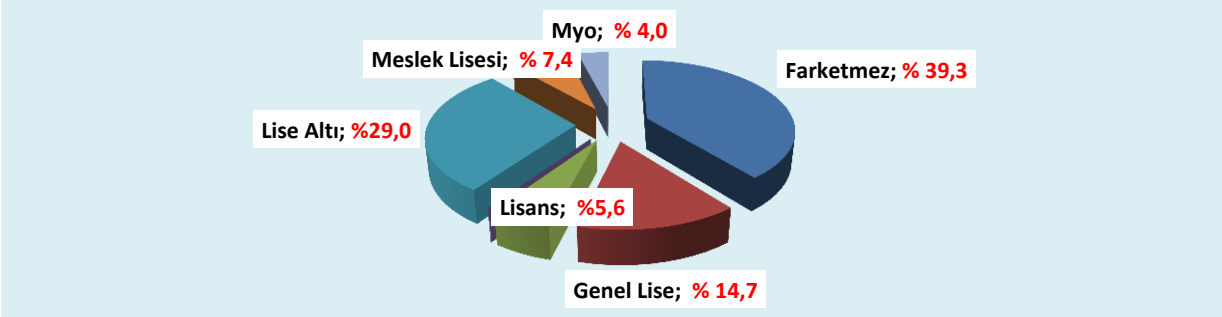

Kaynak: İl İPTA

Bu durum kendini Türkiye sonucunda da göstermektedir. Türkiye sonucunda oran ilden daha düşük olmakla birlikte (% 36) yine ilk sırada eğitim düzeyi farketmez sonucu yer almaktadır. İkinci sırada hem ilde (%29) hem de Türkiye'de (% 28) lise altı eğitim gelmektedir. İlde tüm açık işlerde farketmez ve lise altı eğitim oranı % 67,5'dir Çıraklık eğitimi ve yüksek lisans eğitim seviyelerini talep eden hiç bir işyeri olmamıştır.

Referans Dönemi(09Eylül-31Ekim)'nde eleman aradığını belirten işverenlerin payı ankete cevap verenler için %81 iken, toplam 10+ işyeri içerisinde %56'dır.İşverenlerin eleman temininde en fazla kullandığı kanallar %70 ile Akraba-Eş Dost ve %64 ile İŞKUR'dur. Bu iş arama kanallarını önem derecesine göre İnternet, Gazete ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir.

Tablo 29. İşverenlerin İşçi Arama Kanalları Oranları ,%2012

İşçi Arama Kanalları	İŞKUR Aracılığıyla	Gazete	Akraba-Eş Dost	İnternet Siteleri	Özel İstihdam Büroları
İşverenlerin Önem Derecesi	64,2	1,9	69,5	12	1

Kaynak: İl İPTA

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Araştırma kapsamında işyeri ziyaretleri sırasında görüşülen işverenlere hangi mesleklerde ve hangi nedenlerden dolayı eleman temininde güçlük çektikleri sorulmuştur. İşverenlerce 220 farklı meslek grubunda toplam 1792 kişi temininde güçlük çekildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda görüşülen işverenlerin; yüzde 62,8'i ilgili meslekte yeterli beceriye/niteliğe sahip eleman olmamasından, yüzde 54,7'si ilgili meslekte çalışacak eleman olmamasından, yüzde 54'ü ilgili meslekte yeterli iş tecrübesine sahip eleman olmamasından, yüzde 15,1'i çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesinden ve yüzde 9,4'ü de önerilen ücretin az bulunmasından dolayı eleman temininde güçlük çektiklerini belirtmişlerdir.
2012 yılında en yüksek oranda eleman temininde güçlük çeken işyerleri hem il bazında hem de Türkiye genelindeki imalat sektöründe yer almaktadır. İmalat sektöründeki işyerlerinin % 30'u eleman temininde güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Türkiye'de bu oran % 34'tür.

İkinci sırada Türkiye ile paralel olarak ile ticaret (% 29) sektörü yer almaktadır. İlde üçüncü sırada (% 18) inşaat sektörü yer alırken, Türkiye sonucunda inşaat dördüncü sıradadır. Dördüncü sırada Ulaştırma ve Depolama sektörü yer almaktadır(%9). Bu dört sektördeki toplam pay ildeki temininde güçlük çekilen mesleklerdeki açık işlerin %86'sını oluşturmaktadır.

Grafik 27. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı,%,2012

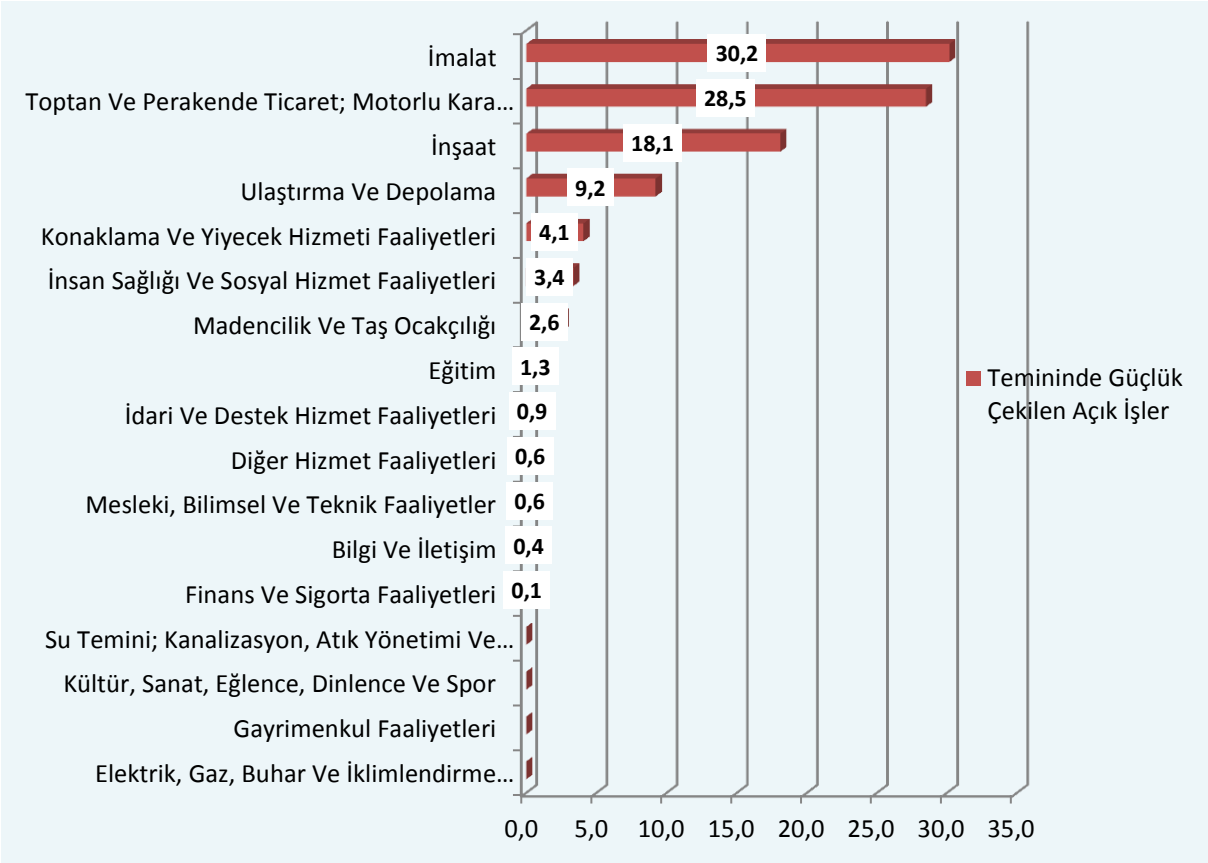

Kaynak: İl İPTA

Temininde en fazla güçlüğün çekildiği meslek makineci (dikiş)'dir. Temininde güçlük çekilen mesleklerin %7,5'ini makineci (dikiş) mesleği oluşturmaktadır. Bu mesleği %3,7 ile Hemşire takip etmektedir Temininde zorluk çekilen ilk on meslekteki makineci mesleği dışındaki mesleklerdeki fark minimum düzeydedir ve %3,5 ile Garson(Servis Elemanı), %3,5 ile Şoför-Yük Taşıma, %3,2 ile Pazarlamacı(Satış Temsilcisi), %3,1 ile Ekskavatör(Kazıcı) Operatörü, %2,8 ile ebe, %2,8 ile Kaynakçı(Oksijen ve Elektrik)'dir. EK-2

Araştırmaya katılan işyerlerinin %5'i Pazarlamacı(Satış Temsilcisi), %4'ü Garson(Servis Elemanı), %3'ü ise Aşçı, mesleğinde eleman temininde güçlük çekmektedir.

İstenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerin başında makineci, Şoför-Yük Taşıma, Ekskavatör(Kazıcı) Operatörü, Kaynakçı ve Reyon Görevlisi gelmektedir. Eleman bulunmayan mesleklerle, istenilen beceri ve niteliğe sahip olmayan meslekler paralellik göstermektedir. Buna karşın iş tecrübesi istenen meslekler ile elemanın çalışma koşulları, iş ortamını beğenmediği ve önerilen ücretin az bulunduğu meslekler birbirinden farklıdır.

Tablo 30. İstenen beceri ve niteliğe sahip olunmayan ve eleman bulunmayan meslekler,%2012

Eleman Yok	%	Beceriye/niteliğe sahip eleman yok	%	İş tecrübesine sahip eleman yok	%	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	%	Önerilen ücretin az bulunması	%
Makineci (Dikiş)	**13,3**	Makineci (Dikiş)	**11,7**	Beden İşçisi (Genel)	**11,2**	Garson (Servis Elemanı)	**7,0**	Garson (Servis Elemanı)	**14,2**
Şoför-Yük Taşıma	**6,4**	Şoför-Yük Taşıma	**5,4**	Garson (Servis Elemanı)	**6,3**	Kasap (Et Hazırlayıcı)	**5,6**	Kasap (Et Hazırlayıcı)	**10,7**
Ekskavatör (Kazıcı) Operatörü	**5,2**	Ekskavatör (Kazıcı) Operatörü	**4,5**	Çorap Örme Makinesi Operatörü	**4,4**	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	**4,4**	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	**10,7**
Garson (Servis Elemanı)	**3,0**	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	**4,4**	Mermer İşçisi	**3,8**	Et Ve Et Ürünleri Satış Elemanı	**4,4**	Et Ve Et Ürünleri Satış Elemanı	**8,9**
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	**2,7**	Reyon Görevlisi	**3,6**	Madenci (Genel)	**3,6**	Metal Pres Makinesi Operatörü	**4,4**	Metal Pres Makinesi Operatörü	**5,9**

Kaynak: İl İPTA

2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

Araştırmanın uygulandığı tarihe kadar Sivas ili 10+özel yerel birim işyerlerinde alınan eleman sayısı çıkartılan eleman sayısından fazladır. Elektrik, gaz ve buhar üretim ve dağıtımı, Bilgi ve İletişim konaklama ve yiyecek hizmeti ve Kültür,Sanat,Eğlence,Dinlence ve Spor sektörlerinde net istihdam azalışı vardır. Yani bu dört sektörde çıkışlar girişlerden fazladır.

Net istihdam değişiminde lokomotif olan iki sektör İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörleridir. En fazla çalışanı olan ikinci sektör konumundaki imalat sektöründeki istihdam değişimi üçüncü sırada yer almaktadır.

İl net istihdam artışının sektörel dağılımı idari ve destek hizmet faaliyetleri dışında Türkiye'den farklı sonuçlar arz etmektedir. Türkiye sonuçlarında net istihdam artışının en fazla olduğu İkinci sektör imalat, üçüncü sektör konaklama ve yiyecek faaliyetleridir. İlde en fazla net istihdam artışı sağlayan ikinci sektör olan ticaret sektöründeki net istihdam artışı Türkiye'de 5. sıradadır.

Grafik 28.Sektörlere Göre Net İstihdam Artışının Dağılımı ,%,2012

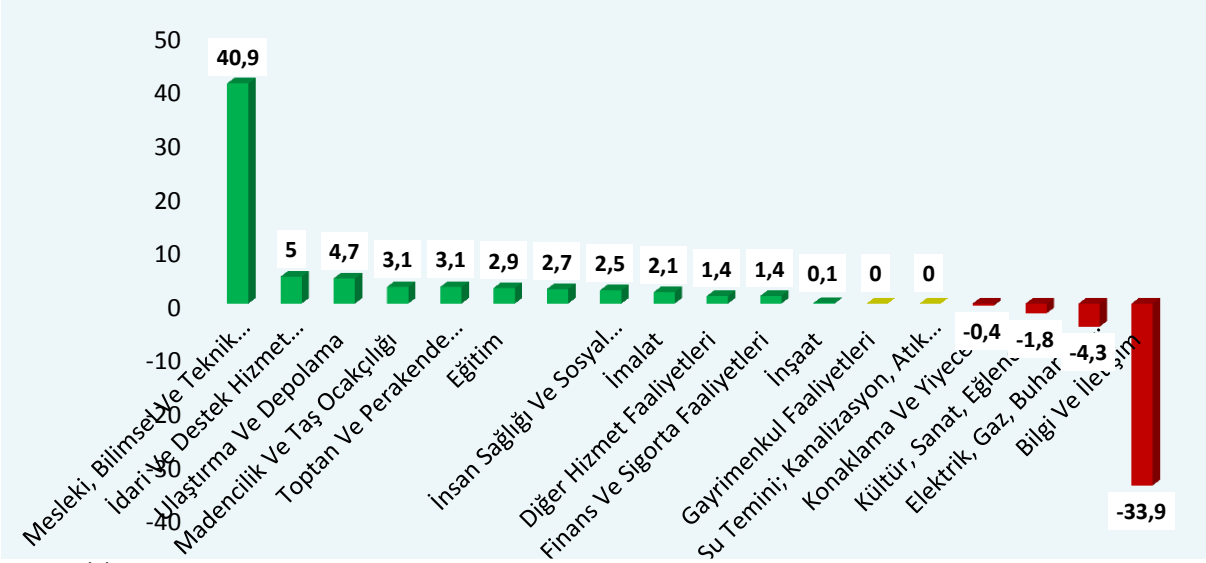

Kaynak: İl İPTA

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Gelecek istihdam beklentisi kısa (altı aylık) ve orta (bir yıllık) dönemler itibariyle ölçülmek istenmiştir. Gelecek istihdam beklentisinde ilde kısa ve orta dönem itibariyle sektörel dağılımda mevsimsel değişimler kendini göstermektedir. Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle gelecek altı aylık dönemde en yüksek istihdam artışı bekleyen işyerleri imalat sektöründedir. 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle net istihdam artışı beklentisinin %83,2'si imalat sektöründedir. İmalatı %76,4 ile toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir. Kısa dönemde net istihdam artışı beklenen üçüncü sektör ise %24,2 ile Ulaştırma ve Depolama faaliyetleri dir.

Tablo 31: Kısa ve orta vadede net istihdam artışının sektörlere göre dağılım,%,2012

Net İstihdam Değişim Oranı	31 Aralık İtibariyle	30 Haziran İtibariyle
Bilgi Ve İletişim	2,4	-0,3
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,3	0,1
Eğitim	2,0	1,2
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağı	0,0	0,0
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	3,4	0,1
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0	0,7
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	-9,8	15,7
İmalat	83,2	22,2
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1,7	0,2
İnşaat	-116,8	29,1
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	13,5	4,1
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	0,0	0,0
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	6,4	0,4
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	12,8	0,1
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme F.	0,0	0,0
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşı Ve Motosikletlerin Onarımı	76,4	23,8
Ulaştırma Ve Depolama	24,2	2,5
Genel Toplam:	**100,0**	**100,0**

Kaynak: İl İPTA

Kısa vadede Türkiye'de en fazla net istihdam artışı bekleyen sektör idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Türkiye genelinde net istihdam artışı beklentisinin %23,5'i sektörden kaynaklanmaktadır. İmalat sektörü net istihdam artışının %20'sini, konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyeti %12'ünü oluşturmaktadır.

Orta vadede yani 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle ilde en fazla net istihdam artışı beklenen sektör inşaat sektörüdür. Net istihdam artışının %29,1'inin inşaat sektöründe gerçekleşmesi beklenmektedir. Türkiye'de orta vadede net istihdam artış beklentisinin %25,8'i imalat sektöründen; %16,7'si idari ve destek hizmet faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır.

Türkiye'de orta vadede net istihdam artış beklentisinin %25,8'i imalat sektöründen; %16,7'si idari ve destek hizmet faaliyetlerinden de yer almaktadır.

-Net İstihdam Değişim Oranı (%)

Sivas İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre 2012 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla net istihdam artışı beklentisi %1,1 iken bu oran 2013 yılı Haziran ayı sonunda yüzde 4,5 puan artış göstererek yüzde 5,6'ya yükselmesi beklenmektedir. Oran sektörlerin yapısı ve beklentilerine göre çok büyük farklılıklar göstermektedir. Türkiye'de de aynı eğilim kendini göstermekte ve net istihdam beklenti oranı kısa vadede % 1,9 iken, orta vadede artarak 3,7'ye yükselmektedir.

Tablo 32: Sektörlere göre net istihdam değişim oranı,%2012

Sektörler	31 Aralık 2012 Beklentisi	30 Haziran 2013 Beklentisi
Bilgi Ve İletişim	6,3	-4,5
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,4	0,7
Eğitim	0,7	2,2
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	1,6	0,2
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0	111,1
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	-0,7	5,6
İmalat	3,8	4,9
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,6	0,4
İnşaat	-12,7	15,5
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	4,3	6,5
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	0,0	0,0
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1,4	0,4
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	23,2	0,6
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	3,8	5,7
Ulaştırma Ve Depolama	5,9	2,9
Genel	**1,1**	**5,6**

Kaynak: İl İPTA

-Aralık 2012 Beklentisi

2012 Yılsonu itibariyle sektörler içerisinde istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı beklenen üç sektörün; %23,2 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, %6,3 ile Bilgi ve İletişim ve %5,9 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü olduğu

görülmektedir.[22]. Sektörlerin toplam çalışanlar içindeki payı göz önüne alındığında İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki Net istihdam değişim oranları diğer sektörlere göre daha fazla önem arz etmektedir. Bununla beraber İnşaat sektöründeki %12,7'lik istihdam azalışı yılsonu itibariyle mevsimlik işçi çıkışlarından kaynaklandığı ön görülebilir. 2012 Yılı sonu itibariyle beklenen istihdam azalışının %58,8'nin İnşaat sektöründe, %12,9'u Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ve %11,8'i ise İmalat sektöründe gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu doğrultuda İstihdam azalışının %71,7'si mevsimlik etkilerden kaynaklandığı ön görülebilir.

2012 Yılı Aralık ayı sonu itibariyle en fazla net istihdam artış beklentisi olan ilk beş meslek şu şekilde sıralanmaktadır: Madenci(genel), Garson(servis elemanı), Reyon Görevlisi, Makineci(Dikiş) ve Temizlik Görevlisi. Aynı dönem itibariyle net istihdam azalışı beklenen meslekler ise İnşaat Kalıpçısı(Ahşap), Asfalt İşçisi, Sıvacı, Tuğla İmal İşçisi, Konkasör Operatörü(Taş Kırma) şeklinde sıralanmaktadır. Mevsimlik işçi çıkışlarının istihdam azalışındaki etkisi meslek türlerinde de gözlemlenmektedir.

-Haziran 2013 Beklentisi

2013 yılının ilk yarısı sonu itibariyle sektörler içerisinde istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, sektör içerisinde oransal olarak en yüksek istihdam artışı beklenen üç sektörün; sırasıyla %111,1'i Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe, %15,5'inin inşaat sektöründe, %6,5'i Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetlerinde olması beklenmektedir[23].Toplam çalışanlar içindeki payı toplamda %48,1 olan İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerindeki toplam %10,6 olması beklenen net istihdam artışının 2013 yılının ilk yarısı için önem arz etmektedir. Bununla beraber İnşaat sektöründe göze çarpan yüksek istihdam artışı beklentisinde mevsimsel etkilerin varlığı yine gözlemlenmektedir.

2013 yılının ilk yarısı sonu itibariyle yani orta vadede toplam istihdam artışının; %28,5'i inşaat sektöründe, %23,5'i Toptan ve Perakende Ticaret Faaliyet sektöründe %22,3'i imalat sektöründe, %13,6'sı da İdari ve Destek Hizmeti Faaliyeti sektöründe olmak üzere bu artış 2013 yılının ilk altı ayında gerçekleşmesi beklenen toplam istihdam artışının yüzde 87,9'unu oluşturmaktadır. İnşaat ve Toptan Perakende Ticareti sektöründeki artışın mevsimsel etkilerden kaynaklandığı, imalat sektöründeki artışın toplam üretim artış planlarından kaynaklanacağı, İdari ve Destek Hizmet Faaliyet sektöründeki artışın ise Kamu Kurum ve Kuruluşların hizmet alım ihalelerinin açılması ön görüsüne dayandığı önemli bir etken olarak söylenebilir. Temizlik Görevlisi, İnşaat Kalıpçısı(Ahşap), Sıvacı, Garson(Servis Elemanı), Soğuk Demirci meslekleri 2013 Yılı Haziran ayı sonu itibariyle en fazla net istihdam artış beklentisinin olduğu ilk beş meslektir. Buna karşılık; Madenci(Genel), Asfalt İşçisi, Otobüs Muavini ve Gazete Muhabiri meslekleri ise 2013 Yılı Haziran ayı sonu itibariyle en fazla net istihdam azalış beklentisinin olduğu ilk beş meslektir.

---

[22]Burada oranlar değerlendirilirken Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içerisindeki payının yüzde 0,6 ve Bilgi ve İletişim sektöründe faaliyette bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içerisindeki payının yüzde 0,4 olduğu göz ardı edilmemelidir.

[23]Burada oranlar değerlendirilirken Gayri Menkul Faaliyet sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içerisindeki payının yüzde 0,03 göz ardı edilmemelidir.

SONUÇ

Sivas İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Bu verilerin önemli bir kısmı il değil, İİBS2 bölümlenmesi doğrultusunda Sivas, Kayseri, Yozgat illerini kapsayan TR72 bölgesine aittir. Arza yönelik ikinci kısıtlama ise bu verilerin önemli bölümünün 2011 yılına ait olması, bir kısmının ise daha eski tarihlere dayanmasıdır.

Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur. En önemli kısıt araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır. Adres listesi 2012 Nisan ayında güncelleştirilmesine ve araştırma 10 ve üzeri çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır(%17 kayma). 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

Diğer bir önemli kısıt ise Türk işgücü piyasasının yapılanmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de kayıt dışı çalışma oranı çok yüksektir. Bu durum kendini TR72 bölgesinde de göstermektedir. Bölgede tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı %32'dır. Bu oran kadınlarda %44'e çıkmaktadır. İşverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir olgudur.

Araştırmanın diğer bir kısıt da işverenlerden mesleklere ilişkin yeterli bilgiyi ayrıntılı almada problem yaşanmasıdır. Bu durum özellikle kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak hissettirmektedir. Mesleklere yönelik diğer bir kısıt da Meslekler Sözlüğünde bazı mesleklerin tanımlanmasındaki eksikliklerdir. Bazı meslekler Sözlükte yer almamaktadır.

Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkân sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Sivas ili iller arası rekabetçilik endeksine göre 30. Sırada, sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında 81 il içinde 53.sıradadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşüktür. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%64,8) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okuryazar olmayan nüfusun %81'i, diploması olmayanların da %62'si kadın nüfustur. Nüfusun sadece %21,5'i lise ve dengi okul mezunu, %9'u yüksek eğitimlidir. Bu yapının işgücü piyasasını derinden etkilemesi kaçınılmazdır. Eğitim oranlarının düşüklüğü işgücü piyasasına girişi zorlaştırmaktadır.

Bölge de yıllar itibariyle artan işgücü, işgücüne katılma oranını, istihdam oranını artırmakla beraber aynı zamanda işsizlik oranında da artışa neden olmuştur. Her ne kadar 2011 yılında işsizlik oranında meydana gelen azalış(%10,7) olsa da 2004 yılında ki işsizlik oranın da(%9,9) daha fazla olduğu aşikârdır. Bununla beraber bölgede meydana gelen değişimlerin ağırlığının Sivas ilinden kaynaklandığını söylemek çok ta mümkün değildir. Öyleki il hem işgücüne katılma oranında hem de istihdam oranında bölgeden daha aşağıda yer almasına rağmen işsizlik oranında bölgeden daha yüksek oranlara sahiptir. Diğer bir ifadeyle ildeki işsizlik bölgeye göre daha etkin kendini

hissettirmekte, bununla beraber yıllara göre artan işgücüne katılım ve istihdam işsizliği de beraberinde getirmektedir. Türkiye genelinde tablo daha netleşmektedir.2010 yılı itibariyle 81 ilde işgücüne katılma oranında 72.sırada, istihdam oranında 73.sırada yer alan il, işsizlik oranında ise 14. Sırada yer almaktadır. Bu durum işsizlikle mücadele edilmesi gereken iller içinde Sivas'a öncelik tanınması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Bölgedeki çalışma çağındaki nüfus, işgücü, istihdam, işsiz ve işgücü dışındaki nüfusun Lise ve altı eğitim seviyesinde ağırlık gösterdiği, Yüksekokul mezunlarının ise Lise ve dengi mezunlardan daha az olduğu anlaşılmaktadır.

Bölgedeki istihdamın eğitim seviyesi ile arasındaki pozitif ilişki, istihdam oranları ile yaş arasındaki pozitif ilişki, istihdam da halen tarım sektörünün azalan ağırlığı, hizmet sektöründe gerçekleşen artış ivmesi, ücretli ve yevmiyeli çalışan istihdamın çokluğu ve %50'ler seviyesinde olan kayıt dışı istihdamın tarım dışında daha az hissedildiği, sanayi sektöründe ise kayıt dışılığın daha da azaldığı, öğrenim seviyesi ile kayıt dışı arasındaki negatif ilişkinin varlığı ildeki istihdam ve istihdam oranlarının artışı bütün teşkil etmektedir. Ancak bu bütünlükle beraber İldeki açık iş gerçeği ve açık iş talep eden sektörler, istenen mesleklerin eğitim seviyesi ve meslek türleri dikkate alınması gerekmektedir. Öyleki 2012 İPTA'ya göre açık işlerin %55'inin İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe, yer alan Sanatkârlar, Operatörler ve Hizmet ve Satış elemanları mesleğinde yer alan mesleklerde Lise altı, Fark etmez ve lise eğitim seviyesine sahip kişilerin arandığı gerçeğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda hem açık işlerde yer alan meslekler, hem de temininde güçlük çekilen meslekler dikkate alınmadan planlanan işgücü eğitim planları atıl durum düşecektir. Örneğin yüksek eğitim seviyesinde yer alan ve işgücü piyasasında temininde güçlük çekilen Hemşire ve ebe meslekleri yerine, işgücü piyasasının istemediği ve ya daha az talep ettiği mesleklerde öğrenci sayısında artışa gidilmesi eşleştirme problemlerini artıracak dolayısıyla friksiyonel[24] bir işsizlik ortaya çıkacaktır. Bu takdirde Milli Eğitim Müdürlüğünün ve Üniversitenin ildeki açmayı düşündüğü yeni bölümler için ve öğrenci sayısında artış sağlamayı planladığı meslekler için İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasını dikkate alması gerekmektedir.

Bölgedeki işsizlerin % 56'sı lise altı, %16'sı lise dengi ve %16'sı Yükseköğretim mezunlarında yoğunlaşmaktadır. Bununla beraber işsizlerin %50'si 20-34 yaş aralığında yer almaktadır. İşsizlerin en yoğun olduğu grup 35-54 yaş grubundaki lise altı mezunlardır. İşsizlerin ağırlığının yer aldığı lise altı eğitim düzeyinde işsizlik oranın düşüktür. Diğer bir ifadeyle işsiz grup içerisinde işsizlik oranı düşüktür. Bu durum yine aynı grup içerisindeki istihdam edilen sayısının yüksekliğinden kaynaklanabilir.

Bölgede ki işsizlerin beşte biri ilk kez iş aramaktadır. İlk kez iş arayanların lise altı, lise ve üniversite mezunlarında eşit oranlarda olduğu görülmektedir. Bununla beraber daha önce çalışıp işinden ayrılarak iş arayan işsizlerin %42'si sanayi, %32'si Hizmet ve %3'ü ise tarım sektöründe daha önce çalışmışlarıdır. Hizmet ve sanayi sektöründeki işçi giriş-çıkış sirkülasyonunun daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca işsizlerin %28'nin ve ilk kez iş arayanların %41'inin 1 yıldan daha uzun süre iş aradığı dikkat çekmektedir. Her ne kadar iş arama süreleri genel itibariyle bir yıldan daha az süreli olsa da, bu oranın ilk kez iş arayanlar için daha yüksek olduğu görülmektedir. Dolayısıyla yine friksiyonel işsizlik sorunu ile karşılaşılmaktadır. Bu doğrultuda yapılması gereken istihdam politikaları ilk kez iş arayanların işgücüne dâhil olmasını kolaylaştırmak, işten çıkışları önleyici tedbirler almak olacaktır. İŞKUR iş danışmanlığı ve istihdam hizmetleri ile beraber, SGK'nın yapacağı denetimler önem arz etmektedir.

---

[24] **Friksiyonel İşsizlik**: Kalkınmışlık düzeyi ne olursa olsun daima görülen bir işsizlik şeklidir. Friksiyonel işsizlik ilk işlerini aramakta olanlar ile çeşitli nedenlerle iş değiştirmek isteyen kişilerin işsiz kaldıkları süre ile açıklanmaktadır. İşgücü piyasasında organizasyon ve bilgi yetersizliği işgücünün alışkanlık eksikliği gibi nedenler Friksiyonel işsizliğin seviyesini belirleyen temel etkenlerdir.(ATAMAN,2000 Ankara)

Yıllar itibariyle bölgedeki İşgücüne Katılma oranlarının artması, işgücü dışındaki nüfusunda azalışını beraberinde getirmektedir. İşgücü dışında olanların %2,2'si iş bulma ümidi olmayanlar, % 4,2'si bölgede kendine göre iş bulamadığı ve çalışmak istediği halde çeşitli nedenlerle iş aramadıklarını beyan eden kişilerden oluşmaktadır. % 15,6'si eğitim ve öğrenimine devam ederken, % 11,9'si de emeklidir. Çalışabilir yaştaki nüfusun % 49,6'i de ev işleri ile meşgul olduğundan işgücü dışındadır. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar, iş bulma ümidi olmayanların tespiti işgücüne dahil edilmesi yoğun İş ve Meslek Danışmanlığı hizmetleri ile mümkündür. Ev işleri ile meşgul olanların tamamının kadınlardan oluşması ve işgücü dışındaki bu kadın nüfusun işgücüne dahil edilmesi için uygulanan aktif istihdam politikaları, işsizlik oranın artmasına sebep olacaktır.

Hem bölgede hem ilde istihdamın tarım dışındaki sektörlere kaydığı, bununla beraber ücretli ve yevmiyeli çalışanların sayısında meydana gelen artış, sanayi ve hizmet sektörünce talep edilen mesleklerdeki eğitim seviyelerinin tarım sektörüne göre daha üst seviyede ve daha fazla erkek ağırlıklı olması, tarım sektöründe meydana gelen çözülme ile kırsaldan kente olan göç faktörü ve dolayısıyla kent nüfuslarının ağırlığı dikkate alındığında Tarım Dışı İşsizlik gerçeğini daha fazla önem arz etmektedir. Bölgede 2005 yılında %15,6 olan tarım dışı işsizlik oranı yıllar itibariyle artışlı-azalışla eğilimler gösterse de 2011 yılı itibariyle %16,4 seviyesine gelmiştir.

2012 İŞKUR İstatistiklerine göre ilde en yüksek kayıtlı işsiz 20-24 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin % 24,4'si bu yaş grubundadır. 20-24 yaş grubunu %23,3 ile 25-29 yaş grubu takip etmektedir. Yaş artıkça kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır. İş için İŞKUR'a başvuran %45'i ilköğretim, %34 ise Lise mezunudur. Öğrenim seviyesi arttıkça İŞKUR'a olan başvurular azalmaktadır. Lise altı eğitimlilerinin kayıtlı işsiz içindeki payı %43,9 iken, lise mezunlarının payı % 33,7 dir. İldeki En yüksek işsizlik ödeneği başvurusu 30-34 yaş grubundadır. Bunu 25-29 yaş grubu takip etmektedir. Bu veriler ışığında İŞKUR iş danışmanlığı hizmetleri verilecek ve meslek edindirme kurslarına yönlendirilecek işsiz hedef kitlesinin öncelik grubunu belirlemesi ve bu doğrultuda hizmet yönünü belirlemesi gerekmektedir.

İŞKUR aracılığıyla karşılanmak istenen açık işlerin %41'nin imalat ve diğer hizmet sektöründe ve nitelik gerektirmeyen mesleklerde ağırlık göstermektedir.

İŞKUR tarafından açılan kursların dörtte üçü meslek gerektirmeyen, işgücü piyasasının ihtiyaçlarını içermeyen, kısa vadede çözüm sunacağı düşünülen bir programlardan oluşmaktadır. Özellikle piyasanın eleman ihtiyacını karşılamaya yönelik staj programları ve işgücü yetiştirme kurslarının azlığı dikkat çekmektedir. İŞKUR Bu doğrultuda İPTA sonuçları dikkate alarak işgücü yetiştirme kursları açmalıdır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Sivas ilinde 10+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörün imalat sektörü olması sonucu en fazla açık iş ve temininde güçlük çekilen meslek de imalat sanayindedir. İmalat sektöründeki açık işlerin toplam açık işler içerisindeki payı %34,1 ve çalışanların toplam içindeki payı % 25,1'dir. Dolayısıyla imalat sektöründeki % 6,3 açık iş oranı diğer sektörlere göre daha fazla önem arz etmektedir Ayrıca toplam çalışanlardaki payı % 25 ve toplam açık işlerdeki payı % 34 olan Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ile toplam çalışanlar içindeki payı % 10,4 ve toplam açık işlerdeki payı % 13,8 olan İnşaat sektöründeki açık iş oranları da imalat sektörü gibi önem arz etmektedir. Ana mesleklere göre açık işlerin dağılımı işyeri büyüklüklerine göre %58'i 10-49 istihdamlı işyerlerinde, %42'si ise 50 ve üzeri istihdamlı işyerlerinde yer almaktadır. Tüm bu veriler İŞKUR'un işgücü piyasasındaki açık işlere hâkimiyetini artırıcı işyeri ziyaretlerinin yönünü belirlemelidir.

Açık iş oranının yüksekliğinin iki anlamı vardır. Ya istihdamda yaşanan yüksek artış, doldurulması gereken işler yaratmaktadır; ya da yüksek bir eleman devri nedeniyle yüksek açık iş yaşanmaktadır.

Elimizde şu aşamada ilde istihdam artışını gösterecek bir veri yoktur. Bu veri ancak gelecek yıl mevcut olacaktır. 10+ işyerlerinde tam sayımın uygulanması, gelecek yıl kapsanacak birçok işyerinin bu yıl ile aynı olmasına yol açacak ve hem gruplandırılmış veriler hem de işyeri bazında açık iş oranı ve sebebi bulunabilecektir.

Ana meslek grupları itibariyle en yüksek açık iş oranının olduğu grup, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubudur. İkinci sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubudur, üçüncü sırada profesyonel meslek grubu yer almaktadır. Açık iş oranı yüksek mesleklerin büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek mümkündür.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek makineci (dikiş)'dir. Makinecileri mermer işçisi takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslek de dikiş makinecilerdir. Bu mesleği Hemşire takip etmektedir.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Açık işlerde istenen eğitim düzeyi sorusuna verilen cevap "fark etmez " olmuştur. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmalarını istemeleri etkendir. Bu durum friksiyonel işsizliğin eğitim düzeyinden uzak bilgi ve beceriye yakın olduğu anlaşılmaktadır. Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada meslekte eleman bulunamaması üçüncü sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları gelmektedir. İstenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerin başında yine makineci ve şoför-yük(taşıma) gelmektedir.

Sadece ilk iki meslekte değil, ilk onda yer alan açık işlerle temininde güçlük çekilen meslekler arasında da büyük bir paralellik vardır. Aynı paralellik istenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerde de görülmektedir. Becerilerin geliştirilerek işverenlerin istekleri doğrultusunda açık işlerin karşılanması bu mesleklere ve yukarıda belirtilen meslek gruplarına yönelik eğitim programlarını öncelikli hale getirmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre işletmelerin gelecek beklentileri olumludur. Gerek kısa dönem (altı ay) , gerekse orta dönem (on iki ay) itibariyle en çok net istihdam artışı beklenen sektör yine imalat sektörüdür. Gerek gelecek istihdam artışının imalat sektörü ağırlıklı olması, gerekse açık iş ve temininde güçlük çekilen mesleklerin imalat sektöründe olması, bu sektörde emek arzı ile emek talebi arasında bir dengesizlik olduğunu ve bu dengesizliği giderebilmek için de ihtiyaca göre eğitim programlarının düzenlenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara kademe insan gücünün yetiştirilmesi, ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasına katkı sağlanması amacıyla; dar meslek alanları yerine geniş tabanlı sektörel eğitimin verildiği, modüler yapıyla esneklik özelliğine sahip ve çalışma yaşamının ihtiyaçlarına cevap verebilen bir mesleki ve teknik eğitim sistemi hedeflenmelidir.

Verilecek eğitimlerin gerçekten nitelikli olması, işletmelerin ihtiyaç duyduğu becerileri kazandırması ve istihdam garantili olması gerekir. Bu amaçla verilecek eğitimlerin biçim ve içerik açısından belirlenmesi noktasında mesleki eğitim uzmanlarının yanı sıra ilgili alanlardan işveren temsilcilerinin görüşlerinin alınması çok önemlidir.

İlde dikkat çeken diğer bir husus da özellikle de bazı sektörlerde görülen yüksek işe giriş ve çıkışlardır. Bu yüksek devinim ilde yüksek bir kayıtdışı istihdamın olduğuna dair kanaat oluşturmaktadır. Hem kayıt dışılığın önlenmesinde hem de devinimin işletme ve ekonomide sebep olduğu üretim kayıplarının, elemanları tekrar eğitme maliyetlerinin azaltılmasında da İŞKUR'a görev düşmektedir; işletmelerin eleman alımlarında İŞKUR'u daha fazla kullanmaları için oluşturulmuş olan teşvik sistemlerini işverenlere daha etkili yollarla anlatmak ve işe yerleştirilen elemanların takibini daha etkin yapmak gerekmektedir.

Bölgedeki tarım dışı işsizlik oranları 2005 yılından 2010 yılına kadar olan süreçte artış göstermesine rağmen 2011 yılında bir önceki yıla göre düşüşe geçmiştir. Ancak bu düşüş 2005 yılındaki rakamların aşağısına düşmemiştir. Dolayısıyla geçmiş 6 yıllık süreçte tarım dışı işsizlik oranı artmıştır. Bu durum kentlerde meydana gelen işsizliği de boyutları ile ortaya koymaktadır. Bölgedeki 2010 yılına ait %10,6'lık işsizlik oranı, %16,4'lük tarım dışı işsizlik oranından daha azdır. Dolayısıyla il merkezinde işsizliğin, ilçeleri ve köylerine göre daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken husus tarım sektöründe çalışanların TÜİK tarafından istihdama dahil edilme yönteminden kaynaklanmaktadır. Örneğin mahsulün çıkmasını bekleyen çiftçinin istihdam da sayılması gibi.

Bölgedeki tarım dışı işsizlik oranı baz alındığında, il içinde benzer işsizlik oranlarının olması beklenebilir. Bu doğrultuda ildeki 1286 adet açık iş ve %4,7'lik açık iş oranı, tarım dışı işsizlik probleminin tam olarak yansıtmamaktadır. İPTA'nın kapsamınının tarım dışı olduğu düşünüldüğünde, ilde toplam talep yetersizliğinden kaynaklanan işsizliğin yoğun olduğu da söylenebilir. Gelişmiş ülkelerde daha sık görülen toplam talep yetersizliğinden kaynaklanan işsizlik ve gelişmemiş ülkelerde daha sık görülen friksiyonel işsizlik türünün her ikiside il de görülmektedir. Buradan ilin gelişmekte olduğu kanısına varılır. İldeki çalışma çağındaki nüfusun %5'nin kurumsal olduğu varsayımına göre İldeki 2010 yılına ait %13,6 işsizlik oranı temel alınarak yapılan hesaplamada ildeki işsiz sayısının -26bin+ bandında gidip geldiği açık ve nettir. Dolayısıyla ildeki açık iş oranı toplam talebin, İldeki işsiz sayısının ancak %5'ini karşılamaktadır. Bu oran Tarım sektöründeki açık iş sayılarının ve 1-9 işyerlerindeki açık iş sayılarının eklenmesiyle biraz daha artması beklenebilir. Yine beveridge eğrisi ile açık iş sayısı işsiz sayısı ile değerlendirildiğinde ilde ekonomik bir durgunluğun olduğu söylenebilir. Tabiki bu durumu yine toplam talep yetersizliğinden diğer ifadeyle açık iş eksikliğinin bir nedenidir.

İldeki gelişmeye açık ancak durgun ekonominin hareketli hale gelmesi için yerel, ulusal ve küresel bazda talep edilen hizmetlerde üretim artışına gidilmesi gerekmektedir. Bu üretim artışı ancak Makro istihdam politikaları ile gerçekleşebilir. Toplam üretimde artış göstermesi beklenen sektörlere ve mesleklere ve tüm diğer yardımcı kaynaklara yapılacak teşvik politikalara üretim artışı ile istihdam artışını da beraber getirecektir. Burada dikkat edilmesi gereken husus üretim ile meydana gelecek fiyat ve ücretlerdeki değişimlerle oluşacak enflasyonist eğilimleri, istihdam eğilimleri ile birlikte değerlendirilmesidir.

Makro istihdam politikalarının bilimsel ve etkili uygulamaları ile işgücü piyasasındaki açık iş sayılarının artırılması, tüm bölgelerde olduğu gibi Sivas ilinde de Doğal İşsizliğe[25] yolunu açacaktır. Zaten hali hazırda mevcut friksiyonel işsizliğe yapısal işsizlikte[26] eklenecektir. Bu durum ise ancak Mikro İstihdam Politikaları ile çözülmesi mümkündür. İŞKUR'un uygulayacağı Aktif ve Pasif İşgücü programları bu politikanın temelini teşkil etmektedir. Bu doğrultuda İŞKUR programlarının hakkaniyete uygun ilim ve özveri ile uygulanması önem arz etmektedir.

---

[25] İşgücü piyasalarının doğal işleyişine bağlı olarak bir ülkede işsizliğin tamamen ortadan kaldırılması söz konusu değildir. Her ülkede olması normal kabul edilen işsizlik doğal işsizlik olarak adlandırılır. Doğal işsizlik friksiyonel işsizlik ile yapısal işsizliğin toplamına eşittir. Doğal işsizlik bir anlamda minimum işsizlik düzeyini temsil eden uzun dönem işsizlik oranıdır.

[26] Kısa dönemli friksiyonel işsizliğin uzun dönemli *versiyonu* yapısal işsizlik olarak adlandırılır. Şöyle ki; Bazen, fiyatlar yada tüketici tercihlerindeki değişmelere bağlı olarak bazı malların talebinde artışlar görülürken bazılarının talebi azalır. Talebi azalan malları üreten sektörlerde işyerlerinin kapanması yada üretimin azaltılması nedeniyle işçilerin işten çıkartılması söz konusu olur.

KAYNAKÇA

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

ATAMAN, Berrin Ceylan. (2000), İşgücü Piyasası ve İstihdam Politikalarının Temel Prensipleri, Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

….. İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI
(İŞYERİ BİLGİ FORMU)
Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.
Bilgi verme ve gizlilik
Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun Madde 21-Gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.”
Kapsam
Bu araştırma, İlinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm İşyerlerini kapsamaktadır. İlgi formunun, İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan İşyerlerinde İnsan Kaynakları, Personel, İşletme veya Muhasebe Müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir.
Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.
Örnek No:
İşyerinin Yasal Unvanı:
İşyerinin Tabela Unvanı:
…..
ADRES BİLGİLERİ
…..
Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin Bilgileri
…..
BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI
…..

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ

1: İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz(*)

01		Madencilik ve Taş ocakcılığı
02		İmalat
03		Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04		Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05		İnşaat
06		Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07		Ulaştırma ve depolama
08		Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09		Bilgi ve iletişim
10		Finans ve sigorta faaliyetleri
11		Gayrimenkul faaliyetleri
12		Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13		İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14		Eğitim
15		İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16		Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17		Diğer hizmet faaliyetleri

(*) Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.

Sayfa 1

2: İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile	Aynı		
	Değişmiş		
3: İşyeri mevsimlik çalışıyor mu?	Evet		→ Soru 4'e geçiniz.
	Hayır		→ Soru 4'e geçiniz.

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM

S4: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü,	Erkek	Kadın	Toplam

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S5: İşyerinizde şu an eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S5.1: Eleman ihtiyacı duymuyoruz ☐ → Soru 6.1'e geçiniz.

01	02	03	04	05	06
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel lise 3. Meslek lisesi 4. Meslek yüksekokulu 5.Lisans 6. Lisans üstü 7. Farketmez	Beceri İhtiyacı (*) 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe İlişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği	İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda hemangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	Açık işlerinizi hangi yolla arıyorsunuz (*) 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet Siteleri 5. Özel İstihdam Büroları
			1 2 3 4 5 6 7 8 9 10		1 2 3 4 5
	☐☐	☐		☐	

BÖLÜM IV. İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

S6.1: 2012 yılı içerisinde işyerinizde eleman alımı yapıldıysa mesleklere göre belirtiniz?

S6.2: 2012 yılı içerisinde işyerinde eleman alımı yapılmadı. ☐ → Soru 7'e geçiniz.

01	02
Eleman Alınan Meslekler	Alınan Eleman Sayısı
	|_|_|

BÖLÜM IV. İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

S7.1: İşyerinizde, 2012 yılı içerisinde eleman çıkma/çıkarılma durumunu mesleklere göre belirtiniz?

S7.2: 2012 yılı içerisinde işyerinde eleman çıkma/çıkarılma durumu olmadı. ☐ → Soru 8'e geçiniz.

01	02
Eleman Çıkan / Çıkarılan Meslekler	Çıkan / Çıkarılan Eleman Sayısı
	|_|_|

BÖLÜM V. 31 ARALIK 2012 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.8: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet →	8.3'e geçiniz
S.8.1: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	9.soruya geçiniz
S.8.2: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	9.soruya geçiniz
S8.3: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında artış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
31 Aralık 2012 tarihi itibariyle ARTIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	31 Aralık 2012 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **artışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

01	02	03
S.9: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	9.3'e geçiniz
S.9.1: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	10.soruya geçiniz
S.9.2: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	10.soruya geçiniz
S.9.3: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında azalış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
31 Aralık 2012 tarihi itibariyle AZALIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	31 Aralık 2012 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **azalışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VI. 30 HAZİRAN 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.10: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet →	10.3'e geçiniz
S.10.1: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	11.soruya geçiniz
S.10.2: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	11.soruya geçiniz
S10.3: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında artış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
30 Haziran 2013 tarihi itibariyle **ARTIŞ** olacağını düşündüğünüz meslekler	30 Haziran 2013 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **artışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VI. 30 HAZİRAN 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.11: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	11.3'e geçiniz
S.11.1: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	12.soruya geçiniz
S.11.2: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	12.soruya geçiniz
S11.3: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında azalış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
30 Haziran 2013 tarihi itibariyle **AZALIŞ** olacağını düşündüğünüz meslekler	30 Haziran 2013 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **azalışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VII. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S12.1: 2012 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S12.2: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Anket Bitmiştir**. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temimininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı? **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*) 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
			1	2	3	4	5
01	02	03	04				
	|_|_|	|_|					

Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 64 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

nh = ñ [K2 + (1- K2) Mh 2] ½

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

Mh =Nh / (N / h) = h.Wh

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

nmin = K.ñ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak nmin=125 olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığındauniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanentrandomnumber-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyansformulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h{}^2 v\left(\bar{y}_h\right) = N_h{}^2 \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / \left(n_h - 1\right)\right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$$ olarak elde edilir.

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2c: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı	Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585	Adana	1.677
Manisa	1.582	Ankara	1.982
Tekirdağ	1.545	Antalya	1.745
Hatay	1.416	Bursa	1.838
Aydın	1.370	Denizli	1.507
Şanlıurfa	1.342	Diyarbakır	1.422
Kahramanmaraş	1.327	Gaziantep	1.472
Eskişehir	1.282	İstanbul	2.132
Sakarya	1.250	İzmir	1.881
Malatya	1.070	Kayseri	1.440
Afyonkarahisar	995	Kocaeli	1.737
Elazığ	974	Konya	1.658
Ordu	962	Mersin	1.572
Kütahya	890	Muğla	1.478
Erzurum	856	Trabzon	1.393
Van	850	**ÖrneklemToplam**	**24.934**
Zonguldak	832		
Sivas	804	Tokat (Pilot İl)	704
Çorum	802	Samsun (Pilot İl)	1387
Çanakkale	753		
Düzce	736	**Araştırmada Seçilen Toplam İşyeri**	**65.723**
Uşak	691		
Giresun	687		
Mardin	677		
Osmaniye	671		
Adıyaman	644		
Batman	641		
Rize	607		
Aksaray	602		
Nevşehir	559		
Edirne	517		
Isparta	505		
Kırklareli	485		
Kastamonu	481		
Yozgat	475		
Amasya	445		
Niğde	423		
Bolu	406		
Karaman	393		
Yalova	386		
Burdur	364		
Şırnak	345		
Bartın	303		
Karabük	299		
Bilecik	291		
Bingöl	281		
Sinop	280		
Erzincan	278		
Kırşehir	260		
Artvin	244		
Kırıkkale	240		
Siirt	233		
Bitlis	216		
Ağrı	213		
Çankırı	212		
Muş	192		
Kars	177		
Iğdır	162		
Gümüşhane	127		
Kilis	119		
Hakkari	117		
Tunceli	93		
Bayburt	77		
Ardahan	57		
Tamsayım toplamı	**38.698**		

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi:İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 10-Eylül-31 Ekim tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası TalepAraştırmasıİşyeriBilgiFormu" uygulamasıdır.

***İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi*:** Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan **"**Türkiye İşyeriKayıtSistemi" üzerinden en güncel veri olan 2011yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitlinedenlerlegörüşülemeyenişyerleriiçin **"**işyericevapsızlıkformu"doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus:Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus:Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus:15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü:İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO):İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İKO} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü:Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler:Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

*İş başında olanlar:*Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

*İş başında olmayanlar:*İşiile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı:Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı $= \frac{Toplam\ istihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus} \times 100$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam:Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimselveteknikfaaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanateğlence, dinlencevespor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam:Meslek sınıflamasıolarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam:Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı:Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı =$\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$x 100

Eksik istihdam:Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

*Yetersiz istihdam:*Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine

ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine ençok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı =$\frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam+işiz)}$x 100

Genç işsizlik:Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı :Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı
- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus:İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

*1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar:*Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

*1.1. İş bulma ümidi olmayanlar:*Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

*1.2. Diğer:*Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

*2. Mevsimlik çalışanlar:*Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

*3. Ev işleriyle meşgul:*Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:*Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

*5. Emekli:*Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

*6.Çalışamaz halde:*Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

*7. Diğer:*Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı =$\frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus-(İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru:İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz:Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl sure ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı:Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı :0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer:Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için

belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak

ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

EK-4 Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri*

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

*Kaynak: TÜİK *(2 Ekim 2011 itibariyle)*

EK-5 İLLERİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI (SEGE-2011)

İL KODU	*İLLER*	*SEGE 2011 Sırası*	*İL KODU*	*İLLER*	*SEGE 2011 Sırası*
TR100	İstanbul	1	TRB11	Malatya	42
TR510	Ankara	2	TR332	Afyon	43
TR310	İzmir	3	TR905	Artvin	44
TR421	Kocaeli	4	TRA12	Erzincan	45
TR611	Antalya	5	TR631	Hatay	46
TR411	Bursa	6	TR821	Kastamonu	47
TR412	Eskişehir	7	TR813	Bartın	48
TR323	Muğla	8	**TR722**	**Sivas**	**49**
TR211	Tekirdağ	9	TR833	Çorum	50
TR322	Denizli	10	TR823	Sinop	51
TR424	Bolu	11	TR903	Giresun	52
TR212	Edirne	12	TR633	Osmaniye	53
TR425	Yalova	13	TR822	Çankırı	54
TR222	Çanakkale	14	TR712	Aksaray	55
TR213	Kırklareli	15	TR713	Niğde	56
TR621	Adana	16	TR832	Tokat	57
TR721	Kayseri	17	TRB14	Tunceli	58
TR422	Sakarya	18	TRA11	Erzurum	59
TR321	Aydın	19	TR632	Kahramanmaraş	60
TR521	Konya	20	TR902	Ordu	61
TR612	Isparta	21	TR906	Gümüşhane	62
TR221	Balıkesir	22	TRC13	Kilis	63
TR331	Manisa	23	TRA13	Bayburt	64
TR622	Mersin	24	TR723	Yozgat	65
TR334	Uşak	25	TRC12	Adıyaman	66
TR613	Burdur	26	TRC22	Diyarbakır	67
TR413	Bilecik	27	TRA22	Kars	68
TR812	Karabük	28	TRA23	Iğdır	69
TR811	Zonguldak	29	TRC32	Batman	70
TRC11	Gaziantep	30	TRA24	Ardahan	71
TR901	Trabzon	31	TRB13	Bingöl	72
TR522	Karaman	32	TRC21	Şanlıurfa	73
TR831	Samsun	33	TRC31	Mardin	74
TR904	Rize	34	TRB21	Van	75
TR423	Düzce	35	TRB23	Bitlis	76
TR714	Nevşehir	36	TRC34	Siirt	77
TR834	Amasya	37	TRC33	Şırnak	78
TR333	Kütahya	38	TRA21	Ağrı	79
TRB12	Elazığ	39	TRB24	Hakkari	80
TR715	Kırşehir	40	TRB22	Muş	81
TR711	Kırıkkale	41			

EK-6 MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞLER

Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı
Makineci (Dikiş)	138
Mermer İşçisi	93
Madenci (Genel)	51
Garson (Servis Elemanı)	49
Gaz Altı Kaynakçısı	37
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	35
Temizlik Görevlisi	34
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	33
Reyon Görevlisi	33
Beden İşçisi (Genel)	32
Şoför-Yük Taşıma	26
Asfalt İşçisi	23
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	21
Hemşire	18
Aşçı	18
Ütücü	17
Mobilya Döşemecisi	17
Ön Muhasebeci	17
Perde Ve Mefruşat (Ev Tekstil) Satış Elemanı	15
Yapı Yalıtımcısı	15
Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)	14
Depo Hamalı	14
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	13
Kasiyer	12
Veri Giriş Kontrol İşletmeni	12
Alüminyum Doğramacı	12
Kalite Kontrolcü-Tekstil	12
Bulaşıkçı (Stevard)	12
Vinç Operatörü	12
Triko Paketleme İşçisi	11
Çelikhane İşçisi	11
Terzi	10
Mobilya Satış Elemanı	10
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	10
Resepsiyonist (Ön Büro Elemanı)	10
Depo Sorumlusu	9
Komi (Garson Yardımcısı)	9
Sıvacı	8
Plastik Doğramacı /PVC Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	8
Ekskavatör (Kazıcı) Operatörü	8
Mobilya Montaj İşçisi	8
Şarküteri, Bakkal Ve Gıda Pazarları Satış Elemanı	7
Kamyonet Şoförü	7
Sosyal Çalışmacı	7
Sekreter	6
Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	6
Engelli Bakım Elemanı	6
Elektronik Haberleşme (Telekomünikasyon) teknikeri	6
Metal Mamuller Montaj İşçisi	6
Dökümcü (Metal)	6
Ağır Kamyon Şoförü	6
Makine Bakım Onarımcısı	6
Soğuk Demirci	6
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	6
Pişirici (Ekmek)	6
Et Ve Et Ürünleri Satış Elemanı	5
Giyim Ve Giyim Aksesuarları Satış Elemanı	5
Meyve Ve Sebze Satış Elemanı	5
Asansör Kurucusu Ve Bakımcısı	5
Müşteri Hizmetleri Görevlisi	5
Plastik Boru İmal İşçisi	5
Oto Kaportacı	5
Elektrik Mühendisi	5
Aşçı Yardımcısı	5
Yükleyici (Loder) Operatörü	5
Kireç Paketleme İşçisi	4
Acil Tıp Teknisyeni	4
Ebe	4
Plastik Enjeksiyon Kalıplama Makinesi Operatörü	4
Sıhhi Tesisatçı	4
Büro Memuru (Genel)	4
Lastik Üretim Operatörü (Motorlu Taşıtlar)	4
Çorap Örme Makinesi Operatörü	4
Alçı İmalat İşçisi	3
Maden Paketleme İşçisi (Kalsit)	3
Pastane Ürünleri Satış Elemanı	3
Bilet Satış Elemanı (Gişe/banko)	3
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	3
Makine Teknikeri	3
Elektrik Teknikeri	3
Büro Memuru (İdari İşler)	3
Hamurkar	3
Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim	3
Beyaz Eşya Ürünleri (Satış Elamanı)	3
Oto Satış Elemanı	3
İlköğretim Matematik Öğretmeni	3
Sac İşçisi	3
Elektronik Güvenlik Sistemleri Montaj ve Servis İşçisi	3
CNC Tezgah Operatörü	3
Çocuk Kıyafetleri Satış Elemanı	3
Sosyal Hizmet Uzmanı	2
Elektronik Mühendisi (Genel)	2
Camcı (Vitrin Cam Levhaları)	2
Otel Karşılayıcısı (Doorman)	2
Elektrostatik Boya Operatörü	2
Gıda Mühendisi	2

Yer Gösterici (Sinema-Tiyatro)	2
Bekçi	2
Anestezi Teknisyeni	2
Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	2
Tır Şoförü	2
Pasacı (Ekmek)	2
İnşaat Teknikeri	2
Çoban (Büyükbaş Hayvan)	2
Diğer Terziler Elbise İmalat İşçileri, Dikişçiler, Döşemeciler Ve İlgili İşçiler	2
Pide Ustası	2
İnşaat Mühendisi	2
Hırdavat Malzemeleri Satış Elemanı	2
İnsan Kaynakları Müdürü	2
İnşaat Mühendisi-Karayolu	2
Banka Gişe Yetkilisi	2
Satış Temsilcisi/plasiyer	2
Boyacı-Bina	2
Oto Elektromekanikeri/Otomotiv Diagnostik (Arıza Tespit Ve Giderme)	2
İnşaat Malzemeleri Satış Elemanı	2
Diyaliz Teknikeri	2
Tıbbi Araçlar Satış Elemanı	2
Türkçe Öğretmeni	2
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	2
İş Sağlığı Ve Güvenliği Uzmanı	2
Sınıf Öğretmeni	2
Kuyumcu-Altın Ve Gümüş İşleme	2
Oto Boyacısı	2
Şoför (Yolcu Taşıma)	1
Okul Öncesi Öğretmeni	1
Ekmek Dağıtım Elemanı	1
Ahşap İşleme CNC Makinesi Operatörü	1
Ahşap Doğrama CNC Makinesi Operatörü	1
Mobilya Tasarımcısı	1
Oto Yıkama Elemanı	1
Çamaşırhane Elemanı (Yıkama)	1
Hekim-Pratisyen	1
Radyo Ve Televizyon Spikeri	1
İlan Ve Reklam Satıcısı	1
Kasap (Et Hazırlayıcı)	1
Döner Ustası	1
Elektrik-Elektronik Teknisyeni	1
Arıcı	1
Beko Loder (Kazıcı - Yükleyici)	1

Operatörü	
Pastırma İmal İşçisi	1
Sosis, Sucuk Ve Salam İmal İşçisi	1
Kasap	1
Izgara Köftecisi	1
Muhasebeci	1
Züccaciye Satış Elemanı	1
Kebap Ustası	1
Tatlı Ustası (Baklava)	1
Halkla İlişkiler Elemanı	1
Beton Santral Operatörü	1
Forklift Operatörü	1
Makine Mühendisi	1
Fizik Öğretmeni-Ortaöğretim	1
Fiziksel Tıp Ve Rehabilitasyon Uzmanı	1
Pasta Ustası	1
Kadın Hastalıkları Ve Doğum Uzmanı	1
Apkant Hidrolik Pres Tezgahı Operatörü	1
Pastacı Yardımcısı	1
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	1
İş Makineleri Yağcısı	1
Reklamcı	1
Elektrikli Ev Aletleri Bakım-Onarımcısı	1
Ekmek Satış Elemanı	1
Giyotin Makas İşçisi	1
İngilizce Öğretmeni	1
Biyoloji Öğretmeni-Ortaöğretim	1
Elektrikli Ev Aletleri Servis Teknisyeni	1
Kimya Öğretmeni-Ortaöğretim	1
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı	1
Börek Ustası	1
Coğrafya Öğretmeni-Ortaöğretim	1
Büro İşçisi	1
Tarih Öğretmeni-Ortaöğretim	1
Anesteziyoloji Ve Reanimasyon Uzmanı	1
İthalat-İhracat Meslek Elemanı	1
İç Hastalıkları (Dahiliye) Uzmanı	1
Mermerit Döküm İşçisi	1
Gişe Memuru-Ptt	1
Genel Toplam:	**1294**

EK-7 TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞLER

Meslek	Temininde Güçlük Çekilen Açık İş Sayısı
Makineci (Dikiş)	135
Hemşire	67
Garson (Servis Elemanı)	63
Şoför-Yük Taşıma	62
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	57
Ekskavatör (Kazıcı) Operatörü	56
Ebe	51
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	50
Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	44
Gaz Altı Kaynakçısı	42
Reyon Görevlisi	41
Beko Loder (Kazıcı - Yükleyici) Operatörü	36
Terzi(Mobilya)	32
Plastik Doğramacı /PVC Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	32
Kamyonet Şoförü	29
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	26
Seyahat Servis Elemanı (Host/hostes/otobüs-Tren)	24
Aşçı	24
Tır Şoförü	23
Madenci (Genel)	23
Beden İşçisi (Genel)	22
Şarküteri, Bakkal Ve Gıda Pazarları Satış Elemanı	22
Et Ve Et Ürünleri Satış Elemanı	21
Çorap Örme Makinesi Operatörü	20
Ön Muhasebeci	20
Kasap (Et Hazırlayıcı)	19
Mermer İşçisi	19
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	18
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	16
Elektrikli Ev Aletleri Servis Teknisyeni	15
Mobilya Döşemecisi	14
Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	14
Sıhhi Tesisatçı	13
Matbaa Ustası	13
Asansör Kurucusu Ve Bakımcısı	12
Ütücü	12
Alüminyum Doğramacı	12
Komi (Garson Yardımcısı)	11
Makine Teknisyeni	11
Buldozer (Dozer) Operatörü	11
Kasap	11
Yükleyici (Loder) Operatörü	11
Metal Pres Makinesi Operatörü	10
Veri Giriş Kontrol İşletmeni	10
Hamurkar	10
Depo Hamalı	10
Metal Mamuller Montaj İşçisi	9
Boyacı-Bina	9
Mobilya Montaj İşçisi	8
Elektrik Mühendisi	8
Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim	8
Bilet Satış Elemanı (Gişe/banko)	7
Muhasebeci	7
Otobüs Şoförü	7
Pişirici (Ekmek)	7
Doğalgaz Tesisat (Isıtma Ve Doğalgaz İç Tesisatı) Teknisyeni	7
Temizlik Görevlisi	7
Duvarcı	7
Kasiyer	6
Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	6
Engelli Bakım Elemanı	6
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	6
Plastik Boru İmal İşçisi	6
Overlok Makinesi Operatörü	6
Metal Döküm Kalıpçısı	6
Tereyağı İmal İşçisi	6
Büro Memuru (Genel)	6
Greyder Operatörü	6
Pide Ustası	6
Ahşap Doğrama CNC Makinesi Operatörü	6
Resepsiyonist (Ön Büro Elemanı)	6
Bulaşıkçı (Stevard)	6
Kat Görevlisi-Temizlik	5
Coğrafya Öğretmeni-Ortaöğretim	5
Soğuk Demirci	5
Müşteri Temsilcisi	5
Manav	5
Ev Mefruşatı Dikimcisi	5
Tıbbi Araçlar Satış Elemanı	5
Mobilya Satış Elemanı	5
Sosyal Hizmet Uzmanı	5
Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Öğretmeni	5
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	5
Sıvacı	5
Giyim Ve Giyim Aksesuarları Satış Elemanı	5
Aşçı Yardımcısı	4
Meyve Ve Sebze Satış Elemanı	4
Plastik Enjeksiyon Kalıplama Makinesi Operatörü	4
Ağır Kamyon Şoförü	4
Hırdavat Malzemeleri Satış Elemanı	4
Kepçe Operatörü	4
Lastik Üretim Operatörü (Motorlu Taşıtlar)	4
Grafiker	4
Reçmeci	4
Ekmek Dağıtım Elemanı	4
Perde Ve Mefruşat (Ev Tekstil) Satış Elemanı	3
Elektrostatik Boya Operatörü	3

İnşaat Teknikeri	3
Pastane Ürünleri Satış Elemanı	3
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	3
Diş Hekimi Yardımcısı	3
Diş Hekimi	3
Pres İşçisi (Küp Ve Kesme Şeker)	3
Beton Santral Operatörü	3
Gıda Mühendisi	3
Elektrikçi (Diğer)	3
Oto Satış Elemanı	3
Depo Sorumlusu	3
Veteriner Hekim	3
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	3
Kebap Ustası	3
Delme Makinesi Operatörü	3
Vinç Operatörü	3
CNC Torna Tezgahı Operatörü	3
Ortacı	2
Pastacı Yardımcısı	2
Psikolog	2
Çelikhane İşçisi	2
Camcı (Vitrin Cam Levhaları)	2
Makine Teknikeri	2
Elektrikli Ev Aletleri Bakım-Onarımcısı	2
Marangoz	2
Montajcı (Kurgucu)	2
Hasta Danışmanı	2
Beton Pompa-Püskürtme Operatörü	2
Isıcam İmal İşçisi	2
Gazete Muhabiri	2
Kimya Öğretmeni-Ortaöğretim	2
Futbolcu	2
Mekanik Bakım Ve Onarımcısı (Motorlu Taşıtlar Hariç)	2
Hekim-Pratisyen	2
Izgara Köftecisi	2
Çoban (Büyükbaş Hayvan)	2
Çaycı	2
İlk Yardım Eğitmeni (Sürücü Kursu)	2
Motorsikletli Kurye	2
İlaç Tanıtım-Satış Mümessili (Reprezantı)	2
Sekreter	2
Oto Elektrikçisi	2
Satış Elemanı (Tanıtım)	2
Diğer Terziler Elbise İmalat İşçileri, Dikişçiler, Döşemeciler Ve İlgili İşçiler	2
Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	2
Döner Ustası	2
Pasta Ustası	2
Ziraat Mühendisi	2
İnsan Kaynakları Müdürü	2
Büz İmal İşçisi	2
Krom Kaplama İşçisi (Elektroliz İle)	2
Metal Kaplamacı	2
Kuyumcu-Altın Ve Gümüş İşleme	2
Galvanizci (Daldırma İle)	2

Radyoloji/Radyoterapi Teknikeri	2
Silindir Operatörü	2
CNC Tezgah Operatörü	2
Plastik Ekstrüzyon Kalıpçısı	2
Satış Temsilcisi/plasiyer	2
Ekmek Satış Elemanı	2
Beton Asfalt Serme Makinesi Operatörü	2
Şablon Presçi (Metal)	2
Elektronik Güvenlik Sistemleri Montaj ve Servis İşçisi	1
Makine Mühendisi	1
Bilgisayar Operatörü	1
Kalite Kontrolörü-Kumaş	1
Okul Öncesi Öğretmeni	1
Erkek Kuaförü	1
Oto Yıkama Elemanı	1
Ahşap İşleme CNC Makinesi Operatörü	1
Mobilya Tasarımcısı	1
Oto Lpg Montajcısı	1
Beton Transmikser Operatörü	1
Acil Tıp Teknisyeni	1
Direksiyon Eğitmeni	1
İlan Ve Reklam Satıcısı	1
Mermer Döşeyici	1
Ürün Tanıtım Görevlisi	1
Maden Mühendisi	1
Jeoloji Mühendisi	1
Televizyon Muhabiri	1
Kameraman	1
Yüksek Gerilim Sistemcisi	1
Bakım Ve Onarım Elektrikçisi	1
Camcı(Bina)	1
İngilizce Öğretmeni	1
Fizik Öğretmeni-Ortaöğretim	1
Dekorasyon Malzemeleri Satış Elemanı	1
Harita Teknikeri	1
İnşaat Mühendisi	1
Ofset Baskı Operatörü	1
Boyacı-Metal	1
Sosis, Sucuk Ve Salam İmal İşçisi	1
Pastırma İmal İşçisi	1
İnşaat Mühendisi-Karayolu	1
Çelik Konstrüksiyon İşçisi	1
Pasacı (Ekmek)	1
Reklam Koordinatörü (Gazete)	1
İnşaat Malzemeleri Satış Elemanı	1
Psikolog (Özel Eğitim Okulları)	1
Tatlı Ustası (Baklava)	1
Halkla İlişkiler Elemanı	1
Forklift Operatörü	1
Apkant Hidrolik Pres Tezgahı Operatörü	1
Genel Cerrahi Uzmanı	1
İş Sağlığı Ve Güvenliği Uzmanı	1
Kalorifer Kazanı Tecritçisi	1
İthalat-İhracat Meslek Elemanı	1
Mermerit Döküm İşçisi	1

Börek Ustası	1
Danışma Ve Bagaj Hizmetleri Elemanı (Belboy)	1
Giyotin Makas İşçisi	1
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı	1
Pazarlama Yetkilisi (Banka)	1
Elektrik Teknikeri	1
Müşteri Temsilcisi (banka)	1

Desinatör (Tekstil)	1
Şekerleme Satış Elemanı	1
Argon Kaynakçısı (Tığ Kaynakçısı)	1
Elektronik Teknisyeni	1
Elektrik Ve Elektronik Mühendisi	1
Metalurji Ve Malzeme Mühendisi	1
Orman Mühendisi	1
Genel Toplam:	**1792**